

2020

NRA SECTORIAL



ÍNDIX

El sistema financer al Principat d'Andorra	5
1. Definició dels sectors que conformen el sistema financer andorrà	5
2. Com s'han avaluat els diferents sectors del sistema financer andorrà	6
3. Com s'han recollit les dades i la informació.....	7
4. Composició segons tipologia d'entitats a 31 de desembre del 2019	8
Sector bancari	10
1. Descripció general del sector.....	10
2. Vulnerabilitat inherent del sector	14
3. Qualitat dels controls de PBC	20
4. Qualificació de la vulnerabilitat	23
Sector financer no bancari	24
1. Descripció general del sector.....	24
2. Vulnerabilitat inherent del sector	25
3. Qualitat dels controls de PBC	28
4. Qualificació de la vulnerabilitat	31
Sector assegurador no bancari	32
1. Descripció general del sector.....	32
2. Vulnerabilitat inherent del sector	34
3. Qualitat dels controls de PBC	36
4. Qualificació de la vulnerabilitat	39
Sector postal	40
1. Descripció general del sector.....	40
2. Vulnerabilitat inherent del sector	40
3. Qualitat dels controls de PBC	41
4. Qualificació de la vulnerabilitat	44
Conclusions finals del sector financer	45
Qualificació de la vulnerabilitat de cada sector.....	45
Accions de millora.....	45
El sector de les activitats i professions no financeres designades (DNFBPs) a Andorra	49
1. Com s'han avaluat els sectors no financers	49
2. Com s'han recollit les dades i la informació.....	51
Advocats i membres d'altres professions jurídiques independents.....	55
1. Descripció general del sector.....	55

2. Vulnerabilitat inherent del sector	56
3. Qualitat dels controls de PBC	58
4. Qualificació de la vulnerabilitat	63
Notaris	65
1.Descripció general del sector	65
2.Vulnerabilitat inherent del sector	67
3. Qualitat dels controls de PBC	70
4. Qualificació de la vulnerabilitat	74
Agents Immobiliaris.....	75
1. Descripció general del sector.....	75
2.Vulnerabilitat inherent del sector	77
3. Qualitat dels controls de PBC	79
4. Qualificació de la vulnerabilitat	83
Comptables externs, auditors i assessors fiscals. Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	84
1. Descripció general del sector.....	84
2. Vulnerabilitat inherent del sector	86
3. Qualitat dels controls de PBC	89
4. Qualificació de la vulnerabilitat	94
Comerciants de vehicles	96
1. Descripció general del sector.....	96
2. Vulnerabilitat inherent del sector	98
3. Qualitat dels controls de PBC	100
4. Qualificació de la vulnerabilitat	103
Comerciants de metalls i pedres precioses (CMPP)	104
1. Descripció general del sector.....	104
2. Vulnerabilitat inherent del sector	106
3. Qualitat dels controls de PBC	109
4. Qualificació de la vulnerabilitat	111
Conclusions finals del sector no financer	112
Qualificació de la vulnerabilitat de cada sector	112
Accions de millora.....	112

SECTOR FINANCER



The image shows a close-up of a stock market ticker board. The board displays various financial data points in green and red text on a black background. The data is organized into columns, with some values in red indicating a decrease and others in green indicating an increase. The text is in Arabic, listing various companies and their corresponding financial metrics.

Company Name (Arabic)	Value 1	Value 2	Value 3	Value 4	Value 5	Value 6	Value 7
شركة طيران أبوظبي	2.930	27,000	2.180	2.180	4,500	5.450	0.000
أبو ظبي	2.160	1,225	5.350	5.690	584,494	0.450	0.000
شركة أبوظبي الوطنية للتعا	5.340	0	0.000	0.410	92,464	2.600	0.000
شركة أبوظبي الوطنية للتعا	0.450	30,393	2.440	2.750	56,512	1.600	0.000
شركة أبوظبي الوطنية للتعا	2.600	5,000	1.600	1.830	128,544	2.290	0.000
شركة أبوظبي الوطنية للتعا	1.600	73,778	2.300	2.310	874,820	3.090	0.000
أبوظبي	0.951	0	0.000	3.100	0	2.950	0.000

El sistema financer al Principat d'Andorra

1. Definició dels sectors que conformen el sistema financer andorrà

Aquest apartat del nivell sectorial de l'NRA analitza la vulnerabilitat al blanqueig de capitals (BC) del sistema financer andorrà. Per tant, el seu abast se centra en els grups bancaris, les entitats financeres, les companyies d'assegurances i d'altres entitats que compleixen amb la definició que fa el GAFI d'institucions financeres.

En aplicació de dit estàndard, el marc legal andorrà defineix els subjectes obligats financers a l'article 2.1 de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

El sector financer al Principat contribueix directament en aproximadament un 20% al PIB d'Andorra i mobilitza l'economia del país a través del crèdit atorgat per les entitats bancàries.

Pel que fa al mercat laboral, el sector financer empra el 4,5% dels assalariats del país, si bé ha perdut posicions per quart exercici consecutiu amb respecte a la resta de l'economia. A comptar del 2015 s'experimenta una davallada en el nombre total de persones empleades al sector financer que s'explica, entre d'altres factors, per una estratègia global del sector basada en l'eficiència dels costos.

Igualment, totes aquestes dades significatives estan principalment determinades per les entitats bancàries i els grups econòmics que conformen, ja que la resta d'entitats corresponen a petites societats que en la majoria dels casos ocupa a un nombre reduït de personal.

Als efectes d'aquesta avaluació s'han definit els següents sectors tenint en compte l'afectació dels sistemes preventius implementats en les entitats:

Sector bancari

Incorpora les entitats bancàries andorranes, així com les gestores d'organismes d'inversió col·lectiva i les companyies d'assegurances que formen part dels grups bancaris.

Sector financer no bancari

Incorpora les gestores d'organismes d'inversió col·lectiva independents i les entitats financeres d'inversió també independents (que no formen part d'un grup bancari).

Els agents financers vinculats a aquestes entitats s'han considerat com que formen part del subjecte obligat, en virtut de l'establert a l'article 18.6 de la Llei 14/2017.

Sector assegurador no bancari

Incorpora les companyies d'assegurances andorranes, així com les delegacions de companyies estrangeres, que no formen part d'un grup bancari andorrà.

Els agents de les companyies d'assegurances s'han considerat com formant part del subjecte obligat al que estan vinculats, en virtut de l'establert a l'article 18.6 de la Llei 14/2017.

Els corredors d'assegurances s'han tingut en compte de manera indirecta, ja que en molts casos ambdós apliquen les mesures de diligència deguda (companyia d'assegurances i corredors) o existeix una aportació de la documentació per part del corredor d'assegurances a la companyia. Tanmateix, no s'ha requerit informació específica d'aquests mediadors.

Sector postal

Inclou les oficines de les entitats postals estrangeres que tenen presència al Principat d'Andorra.

2. Com s'han avaluat els diferents sectors del sistema financer andorrà

Per dur a terme l'NRA, s'ha seguit la metodologia del World Bank (WB). El risc global de cada sector avaluat és una combinació de les amenaces que tenen plantejades en relació al BC i la seva vulnerabilitat al BC.

L'avaluació de la vulnerabilitat al BC es basa en l'anàlisi de diversos productes i variables generals. Les variables generals avaluen la qualitat dels controls de PBC per a cada sector. En concret:

- Exhaustivitat del marc legal de PBC/FT.
- Efectivitat dels procediments i pràctiques de supervisió.
- Disponibilitat i aplicació de sancions administratives.
- Disponibilitat i aplicació de sancions penals.
- Disponibilitat i efectivitat dels controls d'entrada.
- Integritat del personal.
- Coneixement de PBC del personal.
- Efectivitat de la funció de compliment (organització).
- Efectivitat dels sistemes de detecció i de declaració d'operacions sospitoses.
- Nivell de pressió del mercat per complir amb els estàndards de PBC.
- Disponibilitat i accés a la informació del beneficiari efectiu.
- Disponibilitat d'una infraestructura d'identificació fiable.
- Disponibilitat de fonts d'informació independents.

Les variables que avaluen els criteris de risc inherent vinculats a l'activitat s'han d'analitzar en totes i cadascunes de les diferents línies de negoci de cada dels sectors. Les variables són les següents:

- Mida total / Volum del producte o del servei.
- Mida mitjana de transacció del producte o del servei.
- Complexitat i diversitat de la cartera.
- Utilització d'agents.
- Perfil habitual del client.
- Existència de característica d'inversió/dipòsit.
- Nivell d'activitat en efectiu.
- Freqüència de les transaccions internacionals.
- Altres factors vulnerables.
- Existència de controls específics de PBC relacionats amb el producte o servei.

Si bé, més endavant, es realitza una breu descripció dels criteris emprats per definir les línies de negoci a analitzar, en el quadre següent es facilita un resum per sector de cadascun dels productes, serveis o canals analitzats.

Sector	Producte, servei o canal amb vulnerabilitat inherent
Sector bancari	<u>Producte 1:</u> Banca Privada <u>Producte 2:</u> Banca Minorista <u>Producte 3:</u> Banca Empreses <u>Producte 4:</u> Crèdits amb garantia hipotecària <u>Producte 5:</u> Crèdits amb garantia de valors o dinerària <u>Producte 6:</u> Crèdits sense garantia <u>Producte 7:</u> Transferències de fons <u>Producte 8:</u> Filials a l'estranger <u>Producte 9:</u> Caixes de seguretat
Sector financer no bancari	<u>Producte 1:</u> Gestió de patrimonis <u>Producte 2:</u> Assessorament financer <u>Producte 3:</u> Gestió de fons d'inversió <u>Producte 4:</u> Intermediació financera
Sector assegurador no bancari	<u>Producte 1:</u> Unit linked <u>Producte 2:</u> Vida estalvi <u>Producte 3:</u> Vida risc <u>Producte 4:</u> Plans de pensions i jubilacions
Sector postal	<u>Producte 1:</u> Gir postal <u>Producte 2:</u> Enviament de fons <u>Producte 3:</u> Ingressos i reintegraments en compte

3. Com s'han recollit les dades i la informació

La informació emprada en l'anàlisi de les variables abans mencionades prové de diferents fonts: requeriments puntuals d'informació, tramesa sistemàtica d'informació, registres en base a accions de supervisió, tant financera com de PBC/FT, reunions entre autoritats i amb el sector, entre d'altres. En especial cal destacar les següents fonts d'informació:

Requeriment puntual d'informació per a l'Estudi Nacional de Risc 2020

Es van definir les dades a sol·licitar en diferents requeriments específics per sector, amb l'objectiu de valorar les variables definides a la metodologia de WB. Els esborranys dels requeriments d'informació resultants es van sotmetre a consulta de les corresponents entitats segons el sector en qüestió. La finalitat d'aquesta consulta va ser la d'homogeneïtzar els criteris a emprar per a la resposta de les entitats, així com tenir en compte els comentaris des sectors.

Tant les consultes com l'aportació de la informació a l'autoritat es van canalitzar a través de les associacions professionals, tret del sector postal. Aquests col·lectius són: l'Associació de Bancs Andorrans (ABA) per al sector bancari, l'Associació d'Entitats Financeres d'Inversió (ADEFI) per al sector financer no bancari, i l'Associació d'Assegurances Andorranes (AAA) i l'Associació de Societats Andorranes d'Assegurances i Reassegurances (ASAAR), ambdues pel sector assegurador. Totes les entitats que formen part del sistema financer andorrà estan associades en algun d'aquest col·lectiu.

En el cas del sector postal, la comunicació i l'aportació de la informació a l'autoritat ha estat directa i individualitzada.

Informes d'auditoria de PBC/FT

En tant que subjectes obligats financers, les entitats analitzades en aquest apartat tenen l'obligació de contractar anualment una auditoria externa independent per tal de verificar el compliment dels preceptes legals.

Per tant, s'ha emprat la informació continguda als informes d'auditoria aportats a la UIFAND corresponents als exercicis 2017 a 2019, així com les revisions efectuades per dita autoritat. És important destacar que els informes d'auditoria han de complir amb uns criteris de contingut i de presentació que han facilitat el tractament i agregació de la informació presentada.

Tramesa periòdica d'informació

En resposta al comunicat tècnic de la UIFAND núm. CT-05/2018, les entitats bancàries van aportar informació, tant en base individual com consolidada, corresponent als exercicis 2018 i 2019. D'entre la informació facilitada, han estat especialment rellevants a efectes de la present anàlisi les dades corresponents a recursos gestionats de clients, l'activitat internacional de les entitats bancàries andorranes i les transferències de fons.

Inspeccions in situ

A banda de les estadístiques de les inspeccions in situ dutes a terme durant el període de referència, el contingut dels informes d'inspecció o de seguiment, ha aportat informació referent a pràctiques comunes o deficiències generalitzades en els diferents sectors. En aquest sentit, les inspeccions temàtiques que abasten la totalitat d'un sector o gran part del mateix són especialment útils per a un estudi de risc nacional.

Reunions entre autoritats i amb el sector

El grup de treball format per membres de la UIFAND i representants de l'AFA ha permès una fluïda comunicació entre les autoritats. Així mateix, el sector ha aportat la seva valoració de les diferents àrees de negoci i del marc jurídic vigent. A tal efecte, es van mantenir reunions sectorials o individualitzades amb entitats, segons es requeria.

4. Composició segons tipologia d'entitats a 31 de desembre del 2019

El sistema financer del Principat d'Andorra està format per les següents tipologies d'entitats:

Entitats bancàries	Nombre	Societats gestores d'OICs^(c)	Nombre
Sense participació estrangera	4 (1 en resolució)	Participades per entitats bancàries andorranes	5
Amb participació estrangera	2	No participades per entitats bancàries andorranes	2
Total	6	Total	7

Assegurances ^(a)	Nombre	Entitats financeres d'inversió ^(d)	Nombre
Companyies andorranes ^(b)	15 (1 en liquidació)	Societats financeres d'inversió	1
Companyies estrangeres	15	Agències financeres d'inversió	1
Total	30	Societats gestores de patrimonis	3
		Assessors financers	6
		Total	11

Setor postal	Nombre
Entitats andorranes	0
Oficines d'entitats estrangeres	2
Total	2

(a)No inclou 63 mediadors.

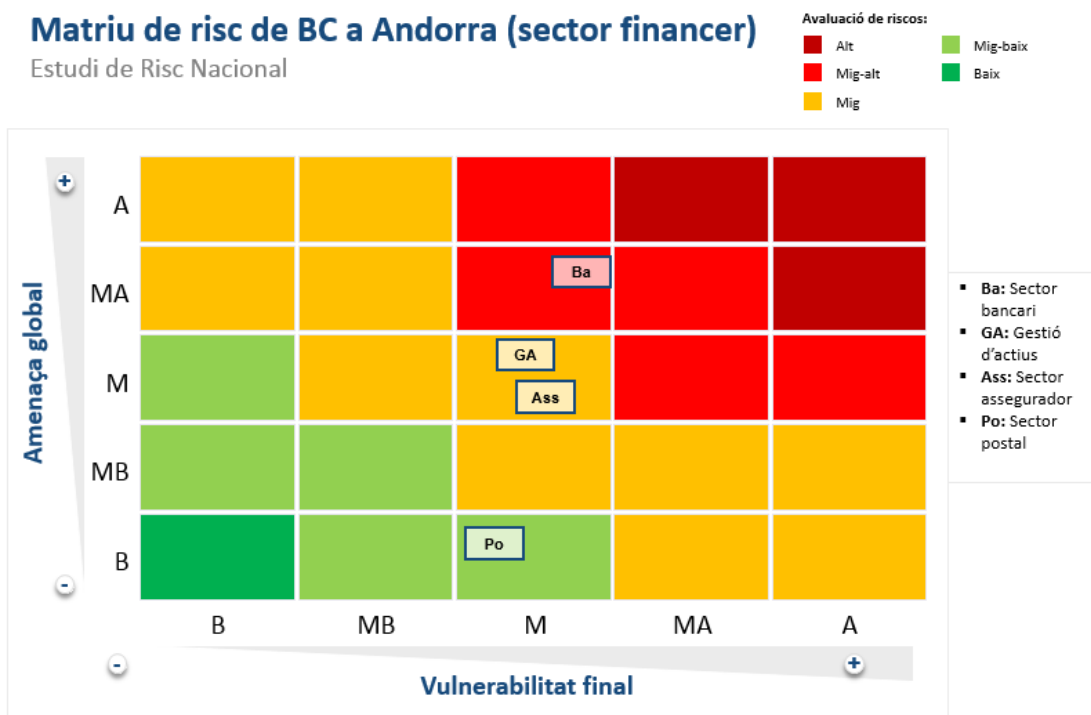
(b)De les quals 6 banca-assegurances.

(c)No inclou 1 agent financer que actua exclusivament per a una societat gestora d'OICs.

(d)No inclou 6 agents financers que actuen exclusivament per a entitats financeres d'inversió.

Tenint en compte l'anterior, la matriu del risc de BC que s'ha obtingut com a resultat de l'anàlisi de l'NRA és la següent:

Figura 1. Matriu de risc de blanqueig de diners a Andorra (sector financer)



Sector bancari

1. Descripció general del sector

El sector bancari està format per un total de cinc grups bancaris i compta amb més de 85 anys d'experiència en aquesta activitat. Tres de les entitats bancàries són de capital andorrà, una és una filial d'un banc cotitzat espanyol sota la supervisió del Banc Central Europeu amb un 50,97% de participació i una altra és propietat d'un grup de capital privat internacional.

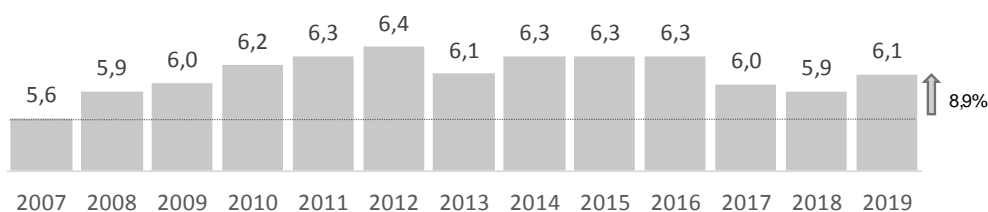
A banda dels grups bancaris mencionats, s'ha d'indicar que existeix una entitat bancària que es troba en resolució des del 2015. A la pràctica, aquesta entitat en resolució no forma part del sector bancari i qualsevol client que es migri des d'aquesta entitat al sector bancari ha de ser en compliment d'una resolució de l'autoritat corresponent i s'ha de sotmetre a la mateixa diligència deguda aplicable als clients nous, i en funció del perfil de risc que presenti el client a migrar. Per tant, a efectes de la present avaluació, no es consideren les posicions de l'entitat en resolució.

Pel que fa a la seva activitat, a continuació es detallen les principals característiques del sector financer bancari andorrà:

Serveis bancaris de valor afegit

Les principals àrees de negoci són la banca privada i la gestió d'actius, les assegurances, la banca comercial i els serveis de pagament, tant per a particulars com per a empreses. La gamma de productes i serveis que s'ofereixen, que inclou la banca privada, no és complexa i ha evolucionat cap a serveis de valor afegit més elevat com ara la gestió d'actius (en particular la intermediació i la gestió discrecional i individualitzada de carteres). Així mateix, el model de negoci també es basa en potenciar el dinamisme de l'economia real a través de la banca comercial enfocada a particulars i empreses. A continuació es mostra l'evolució de la inversió creditícia des del 2007, assolint els 6.094 milions d'euros, amb un 8,9% de creixement des del 2007.

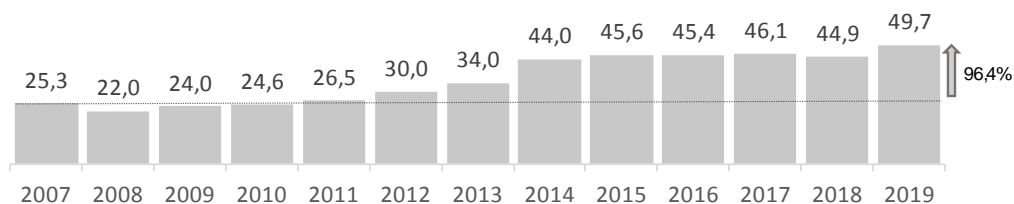
Inversió creditícia total de clients (en milers de milions)



Creixement sostenible

En el seu conjunt, el sector bancari andorrà ha assolit a nivell consolidat una xifra de 49.713 milions d'euros de recursos gestionats. El total de recursos gestionats per part de la banca andorrana està format pels dipòsits de clients (balanç) i la mediació de clients tant custodiats com no custodiats (fora de balanç). Aquesta xifra s'ha duplicat en l'última dècada, principalment motivat per l'ambiciosa estratègia de creixement basat en un model bancari universal i en una forta internacionalització. Tot i aquest creixement accelerat, les entitats bancàries han mantingut unes ràtios de liquiditat i solvència saludables, característica històrica de la banca andorrana.

Recursos totals gestionats de clients (en milers de milions)



Capital humà

Al 2019 el nombre de recursos humans ocupats al conjunt de la banca andorrana és de 2.563 persones. Aproximadament el 53% d'aquestes persones treballen a Andorra, és a dir, uns 1.359 empleats.

Recursos gestionats de clients

A continuació es detalla el total d'actiu i de recursos gestionats segons la tipologia d'entitats que pertanyen als grups bancaris andorrans:

(Milers d'euros)	Actiu 31/12/2019	Recursos gestionats 31/12/2019	Nombre d'entitats
Entitats bancàries ⁽¹⁾	Consolidat: 14.840.692	Consolidat: 49.713.197	5
	Individual: 12.392.046	Individual: 21.032.403	5
Societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva	35.358	3.078.708 ⁽²⁾	5

Nota: Les dades financeres es mostren segons els estats financers auditats.

⁽¹⁾ No s'inclou l'entitat en resolució

⁽²⁾ Els recursos gestionats corresponen a organismes d'inversió col·lectiva.

A 31 de desembre de 2019, els recursos gestionats per entitats bancàries ascendeixen a 21.032 milions d'euros (49.713 milions d'euros a nivell consolidat). En aquest sentit, 8.616 milions d'euros corresponen a dipòsits de clients i 12.416 milions d'euros d'actius van ser administrats (fora de balanç) per entitats bancàries (a nivell consolidat, 10.209 milions d'euros i 39.504 milions d'euros, respectivament).

El sector bancari gestiona 3.079 milions d'euros mitjançant les seves societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva. Cal destacar que el total de recursos gestionats per totes les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva del Principat d'Andorra (societats no bancàries incloses) ascendeixen a 3.135 milions d'euros. Per tant, un 98% dels recursos gestionats mitjançant organismes d'inversió col·lectiva corresponen a entitats que pertanyen a un grup bancari.

Pel que fa a la prestació de serveis d'inversió per part de grups bancaris cal destacar:

- Els grups bancaris estan presents en el negoci d'intermediació financera sota el qual duen a terme l'execució, la custòdia, la liquidació i el dipòsit de les ordres dels seus clients. Les entitats bancàries centralitzen les ordres d'execució mitjançant intermediaris internacionals per obtenir accés als mercats, ja que Andorra no disposa de mercat de valors propi.
- Tot i que la majoria de fons dels clients estan sota la custòdia de cada entitat bancària, ocasionalment i a tal efecte es contracten a tercers els serveis de custòdia, de liquidació o de dipòsit, el que afegeix una pressió addicional al sector per tal de complir amb els estàndards internacionals quant a la PBC/FT.
- Les entitats bancàries andorranes també comercialitzen els seus propis productes d'inversió (organismes col·lectius d'inversió) entre els seus propis clients.
- Com a part del seu negoci de banca privada, els bancs andorrans ofereixen assessorament financer als clients particulars a través de la seva relació amb els gestors de compte. En aquest cas, el client és qui pren les decisions d'inversió en funció de les recomanacions de l'entitat.
- La gestió de patrimonis – gestió discrecional i individualitzada de carteres- implica un mandat de gestió a favor de l'entitat bancària, formalitzat mitjançant un contracte signat, i sobre un compte específic a nom del client.
- Els bancs andorrans realitzen una gestió discrecional tant per residents com per no residents, i un cop s'ha establert la relació comercial els seus fons sempre es gestionen centralment des d'Andorra. Normalment s'inverteixen en:
 - Vehícles d'inversió propietat del banc, que poden estar localitzats a Andorra o en altres països on el banc té vehícles d'inversió operatius (per exemple, Luxemburg);
 - Altres productes internacionals d'inversió que no són propietat del banc (per exemple, renda variable internacional, renda fixa, derivats).
- En comparació amb els clients individuals, els clients institucionals generalment tenen contacte directe amb societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva de l'entitat bancària, tot i que es requereix obrir un compte bancari específic i, per tant, esdevenir client de l'entitat bancària.

Pel que fa a l'activitat d'assegurances, és important indicar que els grups bancaris andorrans representen el 85,24% del total de primes emeses del ram de vida de totes les companyies que han operat a Andorra durant el 2019.

<i>(Milers d'euros)</i>	Total primes brutes emeses vida	Nombre d'entitats
Entitats banca assegurances	89.703	6

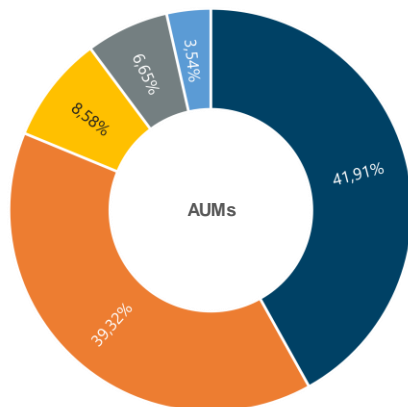
El negoci d'aquestes entitats que pertanyen a un grup bancari es concentra en productes de vida-estalvi (especialment els coneguts com *unit-linked* o contractes d'assegurances vinculats a una participació en un fons d'inversió). El principal canal de distribució és la xarxa bancària (bancassegurança), tot i que en alguns casos també comercialitzen productes d'assegurança de vida-risc a través d'intermediaris, en molt menor mesura.

Presència internacional del sector bancari

El sector bancari ha demostrat la seva resiliència al llarg dels anys, especialment en la darrera dècada, al llarg de la qual s'ha internacionalitzat. L'ambiciosa estratègia de creixement i diversificació de la banca andorrana es basa en un model de banca universal, sense perdre de vista els serveis i una forta internacionalització. El sector bancari andorrà està present a Europa, Estats Units, Amèrica Llatina i l'Orient Mitjà.



Distribució geogràfica dels recursos gestionats



La internacionalització del sector financer ha estat considerable. En aquest sentit, més del 50% dels recursos de clients són gestionats per les filials dels grups bancaris andorrans.

Les activitats dels grups bancaris a l'estranger reflecteixen la naturalesa de les activitats que es realitzen a Andorra per aquests grups, és a dir: (i) banca; (ii) gestió d'actius, intermediació, compra/venta i assessorament; (iii) gestió d'organismes d'inversió col·lectiva; i (iv) assegurances.

■ Andorra ■ EU ■ US ■ South&Central America ■ Israel

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Com a punt de partida s'ha de considerar la vulnerabilitat inherent del sector bancari per procedir, en l'apartat següent, a contrastar la qualitat dels controls implementats. Aquests conceptes agregats impliquen la consideració conjunta de sistemes preventius que poden diferir entre les entitats bancàries. No obstant això, el nexa comú entre totes les entitats bancàries és que el sistema preventiu de BC/FT de qualsevol entitat aplica a nivell de grup, és a dir, en la mateixa entitat bancària, en l'entitat gestora d'organismes d'inversió col·lectiva del grup i en l'entitat asseguradora del grup. Cada client ha de passar uns controls d'acceptació amb independència de l'entitat del grup en la que s'hagi captat¹. Així mateix, amb respecte a les filials estrangeres, la legislació vigent exigeix l'aplicació de les mesures a nivell de grup i l'avaluació de l'equivalència de la jurisdicció en la que s'opera (art. 41 de la Llei 14/2017).

Amb aquesta visió conjunta, l'anàlisi de vulnerabilitat ha de fer referència al sector que conformen els grups bancaris en el Principat d'Andorra, incloses les gestores d'organismes d'inversió col·lectiva i les companyies asseguradores que pertanyen a grups bancaris, així com la vulnerabilitat que aporta el negoci internacional dut a terme mitjançant filials a l'estranger. En la mateixa línia, les entitats bancàries no s'inclouen en l'anàlisi d'altres sectors d'aquest estudi (sector financer i sector assegurador).

Feta la consideració preliminar, la selecció dels productes, serveis o els canals² amb risc inherent és determinant en l'anàlisi de la vulnerabilitat total del sector bancari. L'Estudi Nacional de Risc del 2016 va considerar 7 factors de risc propis de l'activitat bancària, els quals van aportar llum al desenvolupament d'accions concretes que tenien per objectiu la mitigació del risc mitjançant la gestió de les vulnerabilitats detectades. No obstant això, l'experiència adquirida durant el primer Estudi Nacional de Risc, el canvi en les amenaces que hi havien al 2016 amb respecte a les que existeixen actualment al Principat d'Andorra, i les recomanacions o les observacions efectuades a l'informe final, especialment per part de Moneyval, han motivat la revisió dels factors amb risc inherent per estructurar l'anàlisi de risc del sector bancari.

El primer grup de productes considerats per al present estudi està constituït per una segmentació dels clients entre banca privada, banca d'empreses i banca minorista, i la variable principal que s'ha emprat han estat els recursos gestionats dels clients.

El segon grup de productes està constituït per la inversió creditícia a clients, desglossant per tipologia de garantia. En aquest sentit, els productes que es va decidir incorporar en el present estudi són préstecs i crèdits amb garantia hipotecària, amb garantia de valors o dinerària i sense garantia.

Altrament, la resta de productes no constitueixen un grup de segmentació com a tal, però són molt rellevants per a l'avaluació del risc de BC/FT tenint en compte les característiques del sector bancari andorrà. Aquests productes són les transferències de fons, les filials a l'estranger i les caixes de seguretat.

De manera indirecta, a l'ENR del 2016 es va considerar l'aportació de risc d'aquests factors, mentre que en la present avaluació es va decidir el seu tractament en tant que productes per tal de mesurar el risc inherent que aporten.

A continuació es procedeix a realitzar una descripció de les característiques i l'anàlisi de risc inherent de cadascun dels productes mencionats.

¹ Els diferents productes o serveis que presten els grups bancaris requereixen que es mantingui un compte en l'entitat bancària, tret d'algunes relacions de negoci amb productes d'assegurances de vida-risc, en les que el compte es manté a una altra entitat bancària del sistema financer andorrà.

² D'ara en endavant i per a aquesta secció es farà referència a "producte" de manera genèrica incloent serveis, canals o d'altres tipus d'activitats comercials amb el client.

Banca Privada

La banca privada és un negoci molt rellevant dins del sector bancari andorrà i també amb respecte de l'economia andorrana.

Durant el període analitzat els recursos gestionats de clients de la banca privada representen al voltant de dos tercers parts de la totalitat de recursos gestionats de clients del sector bancari, i unes 5 vegades el producte intern brut andorrà. Pel que fa a d'altres indicadors, cal destacar que el nombre de clients de la banca privada té una magnitud d'entre un 30% i un 40% de la població del Principat d'Andorra durant el període analitzat i que corresponen, al voltant del 20% dels clients totals del sector bancari. Els comptes corrents dels clients de banca privada representen una tercera part del total de comptes del sector.

No obstant això, s'evidencia una davallada en el volum agregat de negoci de la banca privada durant període analitzat (-4,9%), mentre que el nombre de clients i, particularment, el nombre de comptes de la banca privada indiquen una davallada encara més significativa (-18,8% i 20,7% respectivament). Aquests indicadors denoten un increment dels saldos mitjos, tant per client com per compte, que resulten en 220 mil euros de mitja de recursos gestionats per compte de banca privada i 540 mil euros de mitja de recursos gestionats per client de banca privada.

Per tal de contextualitzar aquestes magnituds monetàries, cal indicar que les referències d'entitats internacionals requereixen com a mínim un milió de dòlars per considerar un client de patrimoni elevat (HNWI, segons les sigles en anglès). Per exemple, la SEC americana estableix que es classifiqui un client com a HNWI si compta amb un mínim de 750 mil dòlars de recursos gestionats d'aquest client en l'entitat o, en cas que sigui inferior, si l'entitat té coneixement que la persona posseeix un patrimoni que excedeix a 1,5 milions de dòlars. Totes aquestes referències són superiors a la mitja andorrana per client de banca privada, la qual cosa podria indicar que molts clients classificats com de banca privada no ho són segons els conceptes emprats a nivell internacional.

Altrament, i pel que fa al perfil de risc del client de banca privada, existeixen diferents característiques a destacar.

Primerament, i referent al risc geogràfic, les dades del 2019 presenten que únicament el 38,1% dels clients de banca privada són residents a Andorra, si bé aquest conjunt de clients posseeixen el 53,7% dels recursos gestionats de tota la banca privada. També els clients andorrans agrupen la majoria dels clients identificats amb exposició política.

La tipologia de client aporta risc de manera limitada, ja que al 2019 el 87,8% dels clients de banca privada corresponien a persones físiques. No obstant això, els clients persones jurídiques de banca mantenen recursos gestionats que de mitja ascendeixen a gairebé 1,1 milions d'euros a 2019, magnitud significativament superior a la mitja de la banca privada.

L'ús d'efectiu en comptes de clients de banca privada presenta una davallada significativa durant el període analitzat, i una major incidència en operacions de reemborsament. Els volums de transferències internacionals també presenten una davallada en la seva evolució, si bé continuen sent molt rellevants com a mitjà de moviment de fons.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, per a la banca privada la situa en un nivell de vulnerabilitat mig alt.

Banca Minorista

Els actius sota gestió dels clients de banca minorista del conjunt del sector bancari (base individual) representa 1,1 vegades el PIB d'Andorra durant el període analitzat. No obstant això, la rellevància de la banca minorista en termes monetaris amb respecte la totalitat del negoci bancari és relativa: els recursos dels clients de banca minoristes representen el 15% del total de actius de clients sota gestió, dada que no ha canviat gaire en els darrers 3 anys.

Pel que fa a d'altres indicadors, el negoci de banca minorista comporta el 71% dels clients de les entitats bancàries i el 59% dels comptes mantinguts a clients.

Referent a l'evolució del negoci, la banca minorista ha experimentat un augment considerable en el volum agregat dels recursos gestionats de clients durant període analitzat (+9,1%), mentre que el nombre de clients i el nombre de comptes de la banca minorista indiquen un increment menor (+4,6% i +2,4% respectivament).

En termes de perfil de risc, la residència dels clients és majoritàriament andorrana (87,6%), amb un grup significatiu de clients amb exposició política a nivell nacional (713 persones al 2019), i segons els criteris de segmentació, es tracta de persones físiques.

L'ús d'efectiu en comptes de clients de banca minorista presenta una davallada durant el període analitzat. Del volum total prevalen les operacions de reemborsament (62% del total de moviments en efectiu), les quals es realitzen principalment a través de caixers automàtics.

Els volums de transferències internacionals també presenten una davallada en la seva evolució, si bé continuen sent rellevants com a mitjà de moviment de fons. Tanmateix, l'import mig per transferència internacional és molt baix comparat amb la mitja de la totalitat del sector bancari.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, per a la banca minorista la situa en un nivell de vulnerabilitat mig baix.

Banca Empreses

Els actius sota gestió dels clients de banca empreses del conjunt del sector bancari (base individual) representa 1,5 vegades el PIB d'Andorra durant el període analitzat. No obstant això, la rellevància de la banca empreses amb respecte la totalitat del negoci bancari és relativa: els recursos dels clients de banca empreses representen el 20% del total de actius de clients sota gestió, dada que no ha canviat gaire en els darrers 3 anys.

Pel que fa a d'altres indicadors, el negoci de banca empreses comporta el 12% dels clients de les entitats bancàries i el 10% dels comptes mantinguts a clients.

Referent a l'evolució del negoci, la banca empreses ha experimentat un lleuger increment en el volum agregat dels recursos gestionats de clients de la banca empreses durant període analitzat (+4,3%), així com del nombre de clients (+3,2%), mentre que el nombre de nombre de comptes de la banca empreses no presenta variació.

En termes de perfil de risc, la residència dels clients és majoritàriament andorrana (94,7%), havent-se detectat un reduït grup amb exposició política a nivell nacional (92 persones al 2019), i segons els criteris de segmentació, es tracta de persones jurídiques.

L'ús d'efectiu en comptes de clients de banca empreses presenta una davallada durant el període analitzat. Del volum total prevalen les operacions d'ingressos (92% del total de moviments en efectiu), que responen principalment a l'activitat d'empreses amb ús intensiu d'efectiu (supermercats, restaurants, bars, hotels, etc.).

Per contra, les transferències internacionals són un mitjà de moviment de fons molt significatiu en volum i amb una tendència positiva en la seva evolució durant el període analitzat. Aquest fet es podria explicar en part, per les transferències emprades per pagar les operacions de comerç internacional d'Andorra (els valors de les importacions i de les exportacions declarades per al període analitzat corresponen a un 60% del total de les transferències internacionals de la banca empreses).

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, per a la banca empreses la situa en un nivell de vulnerabilitat mig alt.

Inversió creditícia a clients amb garantia hipotecària

El volum d'inversió creditícia amb garantia hipotecària del conjunt del sector bancari (base individual) representa al 2019 1,1 vegades el PIB d'Andorra. Així mateix, els préstecs i crèdits amb garantia hipotecària representen el 61% del total d'inversió creditícia a clients, dada que no ha canviat gaire en els darrers 3 anys.

Pel que fa a d'altres indicadors, la inversió creditícia amb garantia hipotecària comporta el 19% dels clients amb préstecs de les entitats bancàries i el 27% de les operacions vigents a tancament del 2019.

Els clients són principalment persones físiques (90,9%) i residents a Andorra (90,8%). La presència de clients amb exposició política és molt limitada i acotada a l'àmbit local.

L'ús d'efectiu o moviments de fons mitjançant transferències internacionals dels clients amb crèdits i préstecs hipotecaris no presenten característiques de risc a destacar.

El que sí que cal destacar és que la inversió creditícia amb garantia hipotecària aporta una instància de control afegida al requerir la formalització de l'operació en document públic, i per tant la participació d'un notari.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen la inversió creditícia amb garantia hipotecària en un nivell de vulnerabilitat mig baix.

Inversió creditícia a clients amb garantia de valors o dinerària

El volum d'inversió creditícia amb garantia de valors o dinerària del conjunt del sector bancari (base individual) representa al 2019 0,3 vegades el PIB d'Andorra i el 18% del total d'inversió creditícia a clients, dada que no ha canviat gaire en els darrers 3 anys.

Pel que fa a d'altres indicadors, la inversió creditícia amb garantia de valors o dinerària comporta el 4% dels clients amb inversió creditícia de les entitats bancàries i el 5% de les operacions vigents a tancament del 2019.

El perfil de risc dels clients conté característiques que cal mencionar. Si bé la majoria són residents andorrans (67,8%), els estrangers presenten un risc viu mig per client de més del doble en import. Similarment, la tipologia de clients correspon majoritàriament a persones físiques (78,1%), però el risc viu mig per client persona jurídica és més del doble en import.

L'ús d'efectiu, similarment a d'altres factors analitzats, presenta una davallada considerable durant el període de referència.

Per contra, els moviments de fons mitjançant transferències internacionals són rellevants dins d'aquest grup de clients. Destaquen les transferències rebudes de l'estranger (62%) per sobre les enviades i, en el global per imports sensiblement superiors al del total del sector bancari.

En conjunt, les característiques de risc dels clients d'inversió creditícia amb garantia de valors o dinerària són més semblants a les del client de banca privada que a qualsevol altra tipologia de préstecs o crèdits. De fet el producte més típic d'aquesta tipologia (pòlissa de palanquejament d'inversions) està destinat, principalment, al client de banca privada.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen la inversió creditícia amb garantia de valors o dinerària en un nivell de vulnerabilitat mig.

Inversió creditícia a clients sense garantia

El volum d'inversió creditícia sense garantia del conjunt del sector bancari (base individual) representa al 2019 0,4 vegades el PIB d'Andorra i el 22% del total d'inversió creditícia a clients, dada que no ha canviat gaire en els darrers 3 anys.

Pel que fa a d'altres indicadors, la inversió creditícia sense garantia comporta el 75% dels clients amb préstecs de les entitats bancàries i el 68% de les operacions vigents a tancament del 2019.

No s'han detectat característiques de risc dels clients a destacar.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen la inversió creditícia sense garantia en un nivell de vulnerabilitat mig baix.

Transferències de fons

El volum total de transferències (incloent traspassos entre comptes) en les que han participat les entitats bancàries andorranes, tant enviades com rebudes, durant el 2019 representa 7,3 vegades el PIB d'Andorra. Destacar que aquesta dada és força similar al volum d'actius sota gestió del sector bancari a tancament del mateix exercici.

Les transferències internacionals sobre el total representen un 13% en nombre i un 27% en import. El desglossament dels principals països, segons origen o destí de la transferència de fons, és el següent:

Transferències internacionals							
2018				2019			
#	País	% import	Acumula t	#	País	% import	Acumula t
1	Espanya	39,3%	39,3%	1	Espanya	43,5%	43,5%
2	França	10,7%	50,0%	2	França	10,2%	53,7%
3	Regne Unit	8,7%	58,7%	3	Regne Unit	7,2%	60,9%
4	Estats Units	6,9%	65,6%	4	Estats Units	7,2%	68,2%
5	Suïssa	5,8%	71,5%	5	Suïssa	4,2%	72,4%
6	Luxemburg	4,4%	75,8%	6	Rússia	3,1%	75,5%
7	Mèxic	2,7%	78,5%	7	Alemanya	2,6%	78,1%

8	Panamà	2,2%	80,8%	Països	8	Baixos	2,4%	80,5%
9	Alemanya	2,2%	82,9%	9	Luxemburg	2,4%	83,0%	
1				10	Panamà	2,1%	85,1%	
0	Països Baixos	1,4%	84,3%					

El 59,5% del volum en el 2019 corresponen a transferències enviades a l'estranger, mentre que les transferències rebudes són el 40,5% restant. La distribució del 2018 va ser força similar.

Pel que fa a l'ús de l'efectiu, cal destacar que les entitats bancàries del Principat d'Andorra no permeten l'enviament de transferències en base a diners en efectiu sinó que prèviament s'han de dipositar al compte i posteriorment procedir amb l'enviament. De la mateixa manera, existeixen limitacions a les transferències rebudes, ja que no es permet el seu cobrament directament en efectiu sinó que l'import rebut s'abona al compte del client. Una característica implícita que limita molt el risc és que no es permeten transferències de persones que no tinguin compte a l'entitat (passavolants).

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen el servei de transferències de fons en un nivell de vulnerabilitat mig baix.

Filials a l'estranger

La suma total de recursos gestionats de clients per part de les filials a l'estranger de les entitats bancàries andorranes representa 12,5 vegades el PIB d'Andorra. Aquesta magnitud presenta una tendència positiva amb respecte als exercicis 2017 i 2018.

Pel que fa a d'altres indicadors, les filials a l'estranger compten amb una cartera de clients que al 2019 equival, en nombre de persones al 53% del negoci a Andorra. També en termes relatius i de manera similar, tots els comptes mantinguts per les filials a l'estranger³ representen al 2019 un 45% del nombre de comptes de l'individual a Andorra.

Com és d'esperar segons el propòsit de l'expansió internacional, els recursos per client de les filials s'assemblen als del segment de banca privada del negoci a Andorra.

Quant al perfil de risc dels clients s'han de destacar algunes qüestions.

En gran mesura es tracta de persones físiques i amb residència al país de la filial a la qual pertanyen. Aquesta darrera dada denota una alta activitat onshore de les filials.

En relació amb els clients amb exposició política, el nombre de clients identificats com a PEPs no és rellevant amb respecte al total. Tanmateix, és important destacar que si bé a Andorra les persones identificades amb aquesta condició tenen la seva exposició en l'àmbit local, en les filials bancàries el 30,6% dels clients PEPs identificats no són nacionals de la jurisdicció de la filial.

L'ús d'efectiu i els moviments de fons mitjançant transferències internacionals presenten similituds al segment de banca privada del negoci a Andorra.

Tot i això, s'ha de remarcar la complexitat que aporta la prestació de serveis en diferents jurisdiccions i la necessitat de desenvolupar un sistema preventiu a nivell de grup, fet que aporta un major risc a l'activitat.

³ Inclou contractes en els casos d'entitats que no presten serveis de custòdia i per tant que no poden mantenir comptes amb els seus clients.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen la prestació de serveis a través de filials a l'estranger en un nivell de vulnerabilitat alt.

Caixes de seguretat

Sense diferenciar per capacitat, servei o característiques de les caixes de seguretat, el sector bancari andorrà compta amb unes 15.503 caixes de seguretat al 2019. Els volums representen, de mitja, una caixa de seguretat per cada 9 clients.

No obstant aquesta gran disponibilitat de caixes de seguretat, la seva utilització és limitada i amb una tendència negativa al llarg del temps. Les caixes llogades al 2017 eren del 20% del total disponible, mentre que al 2018 eren del 15% i al 2019 tan sols arribaven al 12% del total.

Altrament, indicar que totes les caixes de seguretat llogades han de tenir vinculat un compte bancari de la mateixa entitat però que, al 2019 només un 1% dels comptes bancaris tenen vinculada una caixa forta.

Pel que fa al perfil de risc del client i segons dades del 2019, les principals característiques són que corresponen, en gran mesura, a persones físiques (78,2%), amb residència principalment a Andorra (57,3%), i els clients que han estat identificats amb alguna exposició política és en l'àmbit local.

Tanmateix, l'ús d'efectiu dels clients amb caixes de seguretat és la característica que comporta més risc, ja que el seu volum mig és superior al del total dels clients del sector bancari. En canvi, les transferències internacionals vinculades no són especialment rellevants.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats bancàries, situen el servei de caixes de seguretat en un nivell de vulnerabilitat mig baix.

3. Qualitat dels controls de PBC

Les principals característiques dels controls implementats són les següents:

Sistemes de control intern

Òrgans de control intern

Els grups bancaris estableixen les seves estructures de control, tenint en compte la mida i els riscos als que estan exposats, entre d'altres factors. Per tant, el disseny de dites estructures difereix entre les entitats, si bé totes han de comptar amb òrgans o funcions vinculades a la PBC requerides a la legislació vigent, com poden ser el consell d'administració, l'OCIC, la funció de compliment normatiu, la funció de gestió de riscos i la funció d'auditoria interna.

Integritat del personal i coneixement de PBC

Els grups bancaris han implementat mesures per tal de garantir l'honorabilitat i la integritat del seu personal. Aquestes mesures tenen per objectiu, d'una banda, (i) protegir al personal de que criminals puguin utilitzar-los amb l'objectiu de blanquejar, i d'altra banda (ii) no permetre que criminals o relacionats a criminals accedeixin o es mantinguin com a personal de l'entitat.

Així mateix, el marc legal vigent requereix una autorització prèvia de l'AFA per al nomenament d'un càrrec d'alta direcció o de funcions de controls. Les verificacions que efectua l'AFA en cooperació amb la UIFAND comprenen, entre d'altres, l'avaluació de l'experiència i de la

integritat d'aquestes persones. Durant el període de referència, aquest marc legal ha estat modificat atorgant més capacitat a l'AFA i resultant en una requalificació com a majoritàriament complidor de la Recomanació 26, sobre regulació i supervisió d'institucions financeres.

Pel que fa al coneixement en matèria de PBC per part del personal, indicar que totes les entitats bancàries han implementat programes per desenvolupar diferents accions de formació i que tenen per objectiu abastar la totalitat del personal. L'adequació d'aquests programes és avaluada anualment per part d'un auditor extern.

Mesures de diligència deguda als clients

Les mesures de diligència deguda als clients requereixen la identificació i la verificació de la identitat, tant del client com del beneficiari efectiu i, de qualsevol persona que actuï en el seu nom. Així mateix, la totalitat de les mesures s'apliquen tant als clients persones físiques com jurídiques. Les entitats bancàries no han delegat en tercers el compliment d'aquestes obligacions.

Aquest nou marc legal ha estat avaluat per Moneyval mitjançant la Recomanació 10 de GAFI com a majoritàriament complidor. Un dels aspectes més rellevants de millora ha estat d'adopció de la definició de beneficiari efectiu establerta als estàndards GAFI, la qual inclou els beneficiaris efectius de fideïcomisos i d'altres instruments legals.

Altrament, durant el període de referència s'han realitzat molts esforços per tal de millorar l'enfocament basat en risc, amb l'objectiu de graduar la intensitat en l'aplicació de les mesures de diligència deguda als clients.

Conservació de documentació

L'obligació de conservació de documentació per un període mínim de 10 anys abasta tots els documents, dades, registres i d'altra informació de clients, així com els resultats de totes les anàlisis realitzades.

Adicionalment, les entitats bancàries, en tant que subjectes obligats financers, estan obligades a digitalitzar de les dades i informació del client obtinguda en aplicació de les mesures de diligència deguda, i a assegurar l'accés a la informació que conserven, per poder donar resposta als requeriments de les autoritats.

Aquest nou marc legal va comportar una millora, fins al nivell de complidor, de l'anotació atorgada a Andorra en la Recomanació 11 de GAFI.

Sistemes de seguiment continu i de detecció de sospites

Una situació comuna a totes les entitats bancàries del Principat d'Andorra ha estat la inversió de recursos en el desenvolupament de sistemes de seguiment de l'operativa dels clients per tal de detectar sospites a reportar. Aquest és un control crucial pel que es podria anomenar com el sistema preventiu de BC del país, ja que molts processos de BC que impliquen diferents subjectes obligats, són detectables quan els criminals o vinculats a criminal duen a terme un conjunt d'operacions, manifesten un patró de conducta atípica o procedeixen de manera diferent a l'esperat.

Tanmateix, aquestes eines més precises de detecció i el personal dedicat a la gestió de les alertes que es generen, requereixen del disseny d'escenaris corresponents a potencials sospites i de procediments concrets per millorar l'efectivitat d'aquesta instància de control de manera permanent. Des de la UIFAND, l'èmfasi està posat en què les entitats gestionin de la manera més eficient possible els seus riscos, definint els escenaris de risc que millor s'adaptin a les característiques del seu negoci.

Declaracions de sospita

El 89% de les declaracions de sospita presentades entre el 2017 i el 2019 provenien del sector bancari andorrà.

Com s'ha comentat al punt anterior, les entitats bancàries compten amb sistemes d'alertes, segons escenaris definits o regles fixes, d'operativa potencialment vinculada al BC, així com personal format per a la gestió de dites alertes.

També és important destacar la comunicació directa amb l'àrea Operacional de la UIFAND, resultant en una millora en la qualitat de les declaracions presentades.

Control per part de les autoritats competents

Controls d'accés a l'activitat

La normativa aplicable en relació amb els controls d'entrada al sector bancari és la següent:

- *Llei 35/2010, de 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà.*
- *Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra.*
- *Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercats i els acords de garantia financera.*

Aquest marc legal integra un sistema de control exhaustiu que ha estat validat per Moneyval com a majoritàriament complidor en la Recomanació 26, tot i que durant el període analitzat l'AFA no ha rebut cap sol·licitud de creació d'una entitat bancària.

Accions de supervisió

Les accions de supervisió de la UIFAND comprenen inspeccions in situ i accions de supervisió a distància.

Pel que fa a les supervisions in situ, durant el període 2017/2019 la UIFAND va realitzar 7 inspeccions in situ, de les quals 5 corresponien a una inspecció temàtica que va abastar la totalitat del sector bancari. Cada inspecció in situ va comportar l'elaboració d'un informe d'inspecció amb les conclusions, incidències detectades i suggeriments de recomanacions. Anualment, la UIFAND realitza un seguiment de la implementació de les recomanacions emeses.

Referent a la supervisió a distància, les principals accions tenen com a objectiu l'anàlisi dels informes d'auditoria de PBC/FT i la resposta al requeriment d'informació periòdica establert per la UIFAND.

Règim sancionador

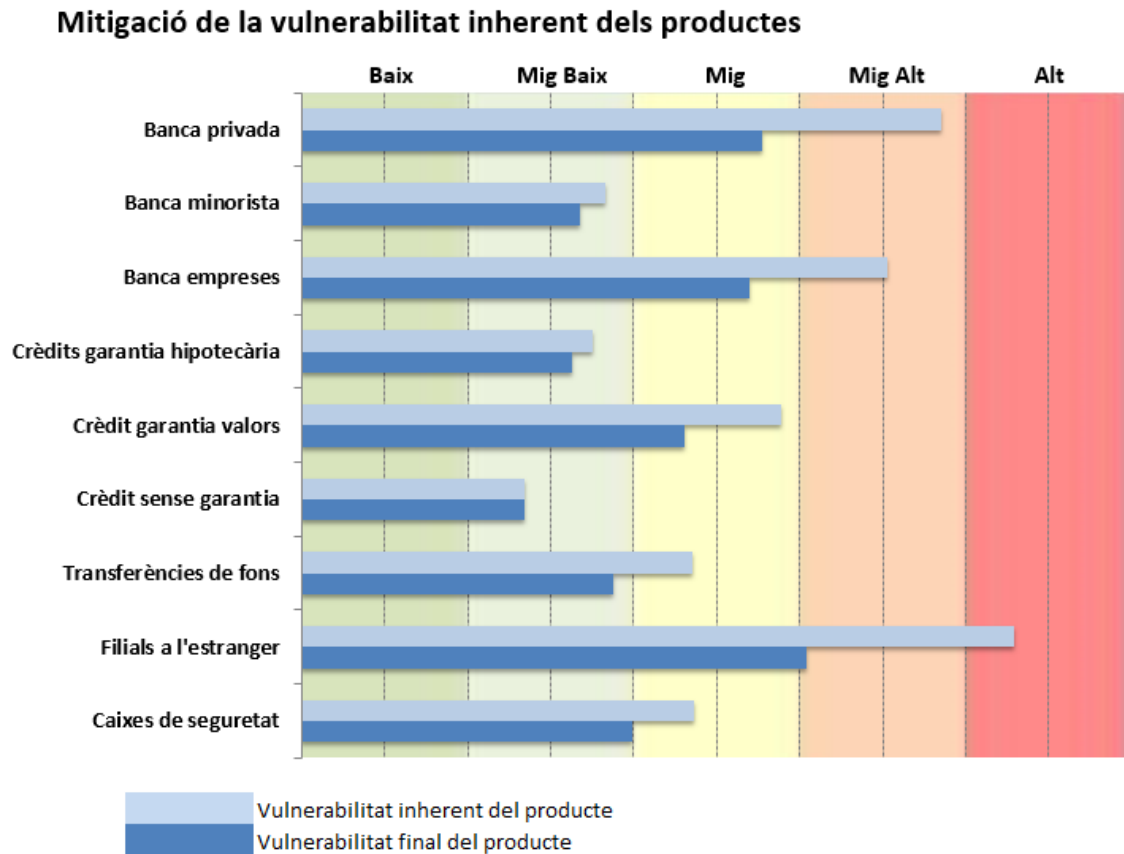
El marc legal implementat estableix un règim sancionador que tipifica les infraccions a les obligacions en matèria de PBC/FT segons la seva rellevància, com a infraccions lleus, greus o molt greus. Les darreres modificacions legislatives han reforçat i millorat aquest règim sancionador. Fruit d'això, l'avaluació de Moneyval atribueix una anotació de majoritàriament complidor a la Recomanació 35, de sancions, en considerar que aquestes són proporcionals i dissuasives i aplicables als subjectes obligats, així com als membres d'alta direcció.

Durant el període analitzat, la UIFAND va dur a terme 4 procediments sancionadors a entitats bancàries. Dos al 2017 que van comportar un import total de sancions de 160 mil euros, un al 2018 que es va concloure amb l'arxivament de l'expedient administratiu sancionador, i un al

2019 que va resultar en una sanció de 200 mil euros.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

Seguint la metodologia del Banc Mundial, les variables analitzades determinen un nivell alt pel que fa a la qualitat dels controls de PBC que presenta el sector dels grups bancaris andorrans, la qual cosa afecta el càlcul de la vulnerabilitat inherent descrita en cadascun dels productes de la següent manera:



Per tant, l'agregació i resum de conclusions per al sector bancari és la següent:

Qualitat dels controls de PBC	Mig-Alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Sector financer no bancari

1. Descripció general del sector

En el sistema financer andorrà existeixen altres tipus d'actors que no pertanyen a grups bancaris. Aquestes entitats són les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva o les entitats financeres d'inversió, les quals poden dur a terme la gestió d'organismes d'inversió col·lectiva i/o certs serveis d'inversió i auxiliars, en funció de la tipologia d'entitat.

El nombre de societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva s'ha mantingut estable en els darrers anys amb dues societats independents amb respecte a grups bancaris andorrans. Les oficines d'aquestes entitats estan a Andorra i no compten amb filials o presència a l'estranger.

Tipologia d'entitat	Nombre d'entitats a 31/12/2019
Societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva	2

Pel que fa a les entitats financeres d'inversió, el nombre total ascendeix a 11 entitats actives a tancament del 2019. Amb respecte l'anterior Estudi de Risc Nacional, els canvis han estat la baixa d'un gestor de patrimonis, la conversió d'un assessor financer en societat gestora de patrimonis i la creació de quatre nous assessors financers.

Tipologia d'entitat	Nombre d'entitats a 31/12/2019
Societats financeres d'inversió	1
Agències financeres d'inversió	1
Gestores de patrimonis	3
Assessors financers	6
Total Entitats financeres d'inversió	11

Aquestes entitats també són independents i centren la seva activitat principalment en la gestió discrecional i individualitzada de carteres i la prestació de serveis d'assessorament financer. Les oficines d'aquestes entitats estan a Andorra i no compten amb filials o presència a l'estranger.

Recursos gestionats de clients

(Milers d'euros)	Actiu 31/12/2019	Recursos gestionats 31/12/2019	Nombre d'entitats
Societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva independents	1.647	87.002 ⁽¹⁾	2
Entitats financeres d'inversió independents	9.156	920.688	11

Nota: Les dades financeres es mostren segons els estats financers auditats.

⁽¹⁾ Aquesta magnitud correspon a recursos gestionats mitjançant organismes d'inversió col·lectiva (55.957 milers d'euros) i a recursos gestionats d'acord amb els mandats donats pels clients (31.045 milers d'euros).

Finalment, cal indicar que a 31 de desembre de 2019 es troben inscrits, als corresponents registres de l'AFA, 6 agents financers que actuen exclusivament per a entitats financeres d'inversió i 1 agent financer que actua exclusivament per a una societat gestora d'organismes d'inversió col·lectiva.

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Com s'ha indicat, l'anàlisi del present sector inclou únicament les entitats financeres no bancàries, ja que l'anàlisi de les gestores d'organismes d'inversió col·lectiva que formen part de grups bancaris estan incorporades a l'anàlisi del sector bancari.

Feta aquesta consideració preliminar, la selecció dels productes, serveis o els canals⁴ amb risc inherent és determinant en l'anàlisi de la vulnerabilitat total del sector financer no bancari. Els 4 factors de risc que es consideren són els mateixos que es van tenir en compte a l'Estudi Nacional de Risc del 2016: serveis de gestió de patrimonis, d'assessorament financer, de gestió de fons d'inversió, i d'intermediació financer. No obstant això, com es veurà a l'anàlisi, la no inclusió d'entitats de grups bancaris presenta una rellevància diferent en els serveis prestats: si el gruix del negoci canalitzat per les entitats de grups bancaris es concentra principalment en la intermediació financer i la gestió de fons d'inversió, en el cas de les entitats financeres no bancàries l'activitat conjunta del sector està focalitzada en la gestió de patrimonis i l'assessorament financer.

A continuació es procedeix a realitzar una descripció de les característiques i l'anàlisi de risc inherent de cadascun dels productes mencionats.

Gestió de patrimonis

Els recursos gestionats per les entitats financeres no bancàries sota l'activitat de gestió de patrimonis ascendeixen, al 2019, als 440 milions d'euros, import que representa al voltant d'un 15% del PIB andorrà. Estan autoritzades a desenvolupar aquesta activitat les entitats financeres d'inversió, tret dels assessors financers, i les societats gestores de fons d'inversió, però amb una autorització expressa de l'AFA i únicament com activitat accessòria a la principal.

Si es consideren els recursos gestionats de clients de totes les entitats financeres no bancàries,

⁴ D'ara en endavant i per a aquesta secció es farà referència a "producte" de manera genèrica incloent serveis, canals o d'altres tipus d'activitats comercials amb el client.

el volum de l'activitat de gestió de patrimonis representa un 43,6% del total al 2019, nivell semblant als dels anys precedents.

El nombre total de clients de gestió de patrimonis de totes les entitats financeres no bancàries està al voltant de les 350 persones per als tres darrers anys, la qual cosa determina una cartera mitja d'1,2 milions d'euros per client.

Les inversions es realitzen gairebé en la seva totalitat en productes no complexos, sent les posicions en fons d'inversions cotitzats les més rellevants (78,6% al 2019). En general, la característica de les carteres gestionades per part de les entitats financeres no bancàries és que no presenten posicions en instruments financers que no es puguin realitzar en el mercat o en d'altres inversions, fora dels derivats financers, que incorporen d'altres riscos a més de la seva liquiditat (per exemple, actius virtuals).

Pel que fa al perfil de risc dels clients, en primer lloc, cal destacar que la majoria correspon a persones físiques (63% al 2019) amb volums gestionats més elevats que els clients persones jurídiques. Altrament, l'exposició política dels clients és gairebé inexistent.

En relació amb el risc geogràfic, només el 40% dels clients són residents a Andorra però amb recursos que es corresponen amb el 52% dels patrimonis de l'activitat. El risc més significatiu es troba en el romanent d'estructures jurídiques creades en d'altres jurisdiccions per vehicular les inversions dels clients.

L'ús d'efectiu està vinculat amb l'activitat de gestió de patrimonis en la modalitat de gestió directa, és a dir mitjançant comptes òmnibus. Dita modalitat s'ha anat reduint de manera molt considerable durant els darrers anys, restant en el sector un romanent molt limitat de relacions de negoci. En aquest sentit, durant el període analitzat es verifiquen imports considerables de reintegraments en efectiu.

També el risc d'entrada directa de fons al sistema financer està vinculat amb la gestió de patrimonis mitjançant compte òmnibus, i per tant molt limitat en l'actualitat. Les noves llicències de societats gestores de patrimoni atorgades són en la modalitat de gestió indirecta, la qual únicament permet la gestió d'havers dipositats en comptes de titularitat del client.

Els comptes de clients de gestió de patrimonis presenten moviments per aportacions i reemborsament de fons que representen el 24,1% dels recursos gestionats involucrats en aquesta activitat al 2019, amb una tendència decreixent amb respecte als anys precedents.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats financeres no bancàries, per a l'activitat de gestió de patrimonis la situa en un nivell de vulnerabilitat mig.

Assessorament financer

Els recursos assessorats per les entitats financeres no bancàries ascendeixen, al 2019, als 434 milions d'euros, import que representa al voltant d'un 15% del PIB andorrà. Totes les entitats financeres no bancàries estan autoritzades a desenvolupar aquesta activitat, si bé per algunes tipologies ha de ser de manera accessòria a l'activitat principal i han de comptar amb una autorització expressa de l'autoritat financer.

Si es consideren els recursos gestionats de clients de totes les entitats financeres no bancàries, el volum de l'activitat d'assessorament financer representa un 43,1% del total al 2019, nivell semblant als dels anys precedents.

El nombre total de clients d'assessorament financer de totes les entitats financeres no bancàries és de 133 persones al 2019, la qual cosa determina una cartera mitja de 3,3 milions d'euros per client.

L'activitat d'assessorament financer consisteix en recomanacions personalitzades sobre instruments financers. Durant el 2019, el 97,4% de les recomanacions lliurades corresponien a productes no complexos, principalment fons d'inversió. Els instruments financers recomanats es comercialitzen en mercats regulats i, per tant, compten amb bona liquiditat.

Pel que fa al perfil de risc dels clients, en primer lloc, cal destacar que la majoria correspon a persones físiques (81% al 2019) i que l'exposició política dels clients és gairebé inexistent.

En relació amb el risc geogràfic, el 73% dels clients són residents a Andorra i amb patrimonis assessorats que es corresponen amb el 61% del total.

Les característiques mateixes de l'activitat no permeten l'entrada de fons al sistema, ni moviments, transformació o col·locació de recursos, ja que l'assessor financer no pot executar ni participar en operacions dels clients.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats financeres no bancàries, per a l'activitat d'assessorament financer la situa en un nivell de vulnerabilitat mig.

Gestió de fons d'inversió

L'activitat de gestió de fons d'inversió al 2019 representa al voltant del 5% del PIB andorrà.

Si es consideren els recursos gestionats de clients de totes les entitats financeres no bancàries, els patrimonis dels fons d'inversió gestionats per aquestes entitats representen un 13,3% del total al 2019.

Pel que fa a la complexitat dels productes, es podria analitzar en dos nivells: (i) des d'un punt de vista de l'OIC, en el qual tenen rellevància els preceptes legals que limiten la capacitat d'inversió de l'actiu de l'OIC; i (ii) la composició de les carteres en les que estan invertits els OIC.

Quan al primer nivell, dels 19 OICs amb cartera gestionats per entitats financeres que no pertanyen a un grup bancari, únicament 2 corresponen a productes no complexos (OICVM), mentre que la resta són complexos (de la tipologia Altres OIC-altres). En termes monetaris, els patrimonis d'aquests 17 OIC del tipus altres representen al 2019 el 83% del total d'OIC gestionats per entitats que no formen part de grups bancaris.

D'altra banda, i pel que fa al segon nivell, o sigui la complexitat de les inversions, cal indicar que al 2019 els productes complexos representaven un 15,2% dels patrimonis dels OIC, quan aquesta dada era del 27,6% al 2017. La totalitat de les inversions en productes complexos corresponen a inversions en participacions d'OIC que no estan considerats com a OICVM, tret d'alguna posició en renda fixa (al voltant del 6%) durant el 2017 i el 2018 però que no es manté al 2019. Així mateix, els nivells de tresoreria d'aquests vehicles d'inversió va ser del 30% al 2017, 33% al 2018 i 25% al 2019, valors importants i que aporten una liquiditat directa als fons d'inversió.

En relació amb el perfil de risc dels clients, cal destacar que la majoria correspon a persones físiques (80% al 2019) i que l'exposició política dels clients és inexistent.

En relació amb el risc geogràfic, el 46% dels clients són residents a Andorra i amb patrimonis assessorats que es corresponen amb el 22% del total. Com es pot apreciar, la incidència de clients estrangers és rellevant.

Un altra característica és que l'activitat podria permetre l'entrada de fons al sistema. Si l'entitat distribueix, ella mateixa, les participacions dels fons d'inversions que gestiona, està creant un canal directe d'incorporació de fons al sistema financer i ha de comptar amb sistemes robustos per detectar possibles sospites de BC/FT. En cas que la distribució es delegui en una o més entitats externes, l'entitat financera ha de procedir a realitzar les diligències degudes d'aquestes

entitats en el manteniment de comptes òmnibus.

En la majoria dels fons d'inversió gestionats i que han estat objecte de la present anàlisi, l'entitat gestora manté la distribució en la pròpia entitat.

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats financeres no bancàries, per a l'activitat de gestió de fons d'inversió la situa en un nivell de vulnerabilitat mig.

Intermediació financera

Segons l'establert a la legislació, les tipologies d'entitats financeres no bancàries autoritzades a la intermediació financera són les societats financeres d'inversió i les agències financeres d'inversió. No obstant això, cap entitat declara la prestació d'aquest servei d'inversió durant l'exercici 2019.

El risc romanent de l'activitat és que les entitats financeres no bancàries continuen habilitades a la prestació d'aquest servei i compten amb plena capacitat d'execució. En tot cas, el perfil de risc del client es limitaria als clients ja existents en d'altres activitats.

A més, les característiques de l'activitat podrien permetre l'entrada dels fons dels clients al sistema financer. Per tant, aquest servei requereix una especialització de l'entitat financera en la custòdia i l'administració d'instruments financers, a més de les tasques d'identificació dels canals més idonis per processar les ordres dels clients.

Les dades reportades indiquen la sortida de l'activitat d'intermediació financera mitjançant reemborsaments al llarg dels darrers 3 exercicis analitzats (del 2017 al 2019).

Tenint en compte els diferents criteris analitzats, el càlcul de la vulnerabilitat inherent sense considerar l'aportació dels sistemes de control de les entitats financeres no bancàries, per a l'activitat d'intermediació financera la situa en un nivell de vulnerabilitat mig.

3. Qualitat dels controls de PBC

Les principals característiques dels controls implementats són les següents:

Sistemes de control intern

Òrgans de control intern

Si bé les entitats financeres no bancàries avaluen els riscos als que estan exposades i defineixen les mesures a implementar segons dites avaluacions, la mida de moltes entitats no permet, en molts casos, l'establiment de diferents línies de control o la creació d'òrgans específics per al desenvolupament de funcions, com sí es poden desenvolupar en les entitats bancàries.

No obstant això, i en tant que entitats operatives del sistema financer andorrà, les entitats financeres no bancàries que revesteixen la forma de persona jurídica⁵ han de comptar amb un consell d'administració amb un mínim de tres membres, i amb una funció específica de supervisió de la direcció d'entitat. A més a més, les auditories de PBC/FT es lliuren al Consell d'Administració per a la seva consideració.

Altrament, les entitats financeres no bancàries han de comptar amb un Òrgan de Control Intern

⁵ Durant el període de referència, únicament una entitat financera no bancària estava constituïda sota la forma de persona física i la tipologia d'assessor financer.

i Comunicació (OCIC) encarregat de la vigilància del compliment del sistema de PBC/FT implementat en l'entitat. A tancament del 2019, totes les entitats financeres no bancàries comptaven amb un OCIC plenament constituït, amb una mida d'un a cinc membres d'entre directius i d'altres membres de l'alta direcció, i amb reunions periòdiques formalment establertes.

Integritat del personal i coneixement de PBC

Les entitats financeres no bancàries compten amb una plantilla limitada i força estable en el temps. No obstant això, compten amb controls de contractació del personal que avalua la integritat dels candidats, mesures de protecció de l'entitat que es mantenen mitjançant accions de conscienciació que inclouen cursos de formació i informació que es posa a disposició del personal.

Si bé cada entitat estableix el programa de formació del seu personal que consideri més adequat, de manera periòdica l'Associació d'Entitats Financeres d'Inversió (ADEFI) organitza sessions de PBC/FT per als seus associats i amb la contractació d'alguna consultora o empresa especialitzada en la matèria. També des d'aquesta associació han manifestat la dificultat de contractar algun proveïdor amb coneixement de la legislació andorrana i amb casos pràctics relacionats amb l'activitat.

Mesures de diligència deguda als clients

Les mesures de diligència deguda als clients requereixen la identificació i la verificació de la identitat, tant del client com del beneficiari efectiu i, de qualsevol persona que actuï en el seu nom. Així mateix, la totalitat de les mesures s'apliquen tant als clients persones físiques com jurídiques. Les entitats financeres no bancàries no han delegat en tercers el compliment d'aquestes obligacions.

Aquest nou marc legal ha estat avaluat per Moneyval mitjançant la Recomanació 10 de GAFI com a majoritàriament complidor. Un dels aspectes més rellevants de millora ha estat d'adopció de la definició de beneficiari efectiu establerta als estàndards GAFI, la qual inclou els beneficiaris efectius de fideïcomisos i d'altres instruments legals.

Tot i això, les accions de supervisió han evidenciat que la cartera de clients de les entitats financeres no bancàries és força estable i limitada en nombre. A més, si en el passat els clients realitzaven les seves inversions a través d'estructures societàries estrangeres, actualment els clients persones físiques o societats de dret andorrà han guanyat rellevància. Les mesures d'identificació d'aquesta tipologia de clients, en principi, han de ser més simples que les societats estrangeres o estructures complexes.

Escrutini d'operacions

Tot i que la part més rellevant de l'activitat es realitza seguint les posicions en comptes titularitat del client, tant sigui per gestió de patrimonis o per assessorament financer, i que aquests comptes són objectes de control per part de les entitats bancàries a on es mantenen, les entitats financeres no bancàries són plenament conscients de l'obligació de dur a terme l'escrutini de les operacions dels clients i verificar l'origen dels fons en els casos que així es requereixi.

Conservació de documentació

L'obligació de conservació de documentació per un període mínim de 10 anys abasta tots els documents, dades, registres i d'altra informació de clients, així com els resultats de totes les anàlisis realitzades.

Adicionalment, les entitats financeres no bancàries, en tant que subjectes obligats financers, estan obligades a digitalitzar de les dades i informació del client obtinguda en aplicació de les mesures de diligència deguda, i a assegurar l'accés a la informació que conserven, per poder

donar resposta als requeriments de les autoritats.

Aquest nou marc legal va comportar una millora, fins al nivell de complidor, de l'anotació atorgada a Andorra en la Recomanació 11 de GAFI.

Declaracions de sospita

Les entitats financeres no bancàries han presentat únicament quatre declaracions de sospita durant el període de referència, de les quals dos corresponen al 2019.

La inspecció temàtica de seguiment continu i de conservació de la documentació que es va realitzar durant el 2019 i que va abastar una part molt rellevant del sector financer no bancari, va indicar que les entitats compten amb sistemes de seguiment d'operacions que analitza els moviments més significatius en termes de risc. Tot i això, en les relacions de negoci on l'activitat es duu a terme sobre comptes amb la finalitat específica d'inversió, les operacions en gran mesura corresponien a ordres d'inversió i de desinversió assessorades o gestionades.

Control per part de les autoritats competents

Controls d'accés a l'activitat

La normativa aplicable en relació amb els controls d'entrada al sector financer no bancari és la següent:

- *Llei 35/2010, de 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà.*
- *Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra.*
- *Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercats i els acords de garantia financera.*

Aquest marc legal integra un sistema de control exhaustiu que ha estat validat per Moneyval com a majoritàriament complidor en la Recomanació 26. Com s'ha indicat a la descripció del sector, les darreres sol·licituds de creació d'entitats corresponen a assessors financers.

Accions de supervisió

Les accions de supervisió de la UIFAND comprenen inspeccions in situ i accions de supervisió a distància.

Pel que fa a les supervisions in situ, durant el període 2017/2019 la UIFAND va realitzar 9 inspeccions in situ, de les quals 8 corresponien a la inspecció temàtica duta a terme durant el 2019 i focalitzada en les entitats financeres d'inversió. Cada inspecció in situ va comportar l'elaboració d'un informe d'inspecció amb les conclusions, incidències detectades i suggeriments de recomanacions. Anualment, la UIFAND realitza un seguiment de la implementació de les recomanacions emeses.

Referent a la supervisió a distància, les principals accions tenen com a objectiu l'anàlisi dels informes d'auditoria de PBC/FT i la resposta al requeriment d'informació periòdica establert per la UIFAND.

Règim sancionador

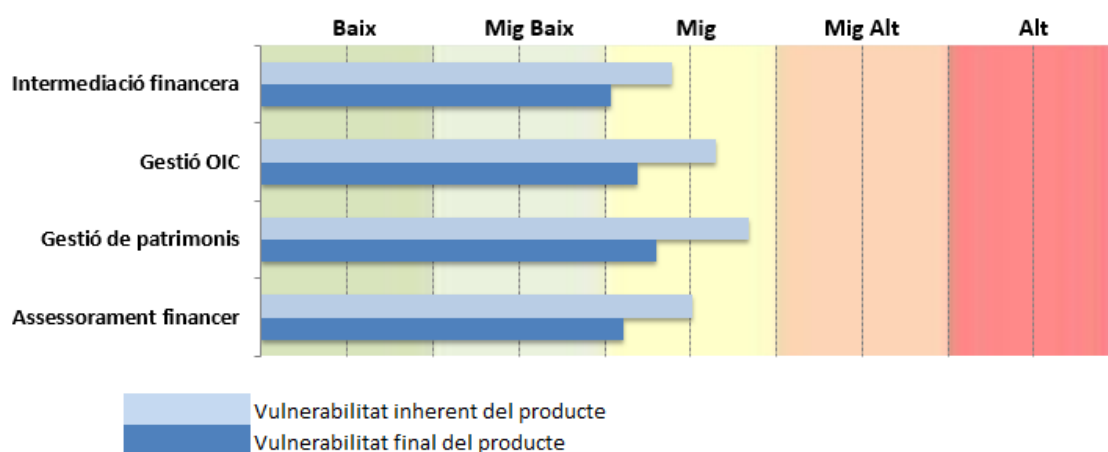
El marc legal implementat estableix un règim sancionador que tipifica les infraccions a les obligacions en matèria de PBC/FT segons la seva rellevància, com a infraccions lleus, greus o molt greus. Les darreres modificacions legislatives han reforçat i millorat aquest règim sancionador. Fruit d'això, l'avaluació de Moneyval atribueix una anotació de majoritàriament complidor a la Recomanació 35, de sancions, en considerar que aquestes són proporcionals i dissuasives i aplicables als subjectes obligats, així com als membres d'alta direcció.

Durant el període analitzat, cap expedient administratiu sancionador no va tenir com a potencial infractor una entitat financera no bancària.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

Seguint la metodologia del Banc Mundial, les variables analitzades determinen un nivell alt pel que fa a la qualitat dels controls de PBC que presenta el sector d'entitats financeres no bancàries, la qual cosa afecta el càlcul de la vulnerabilitat inherent descrita en cadascun dels productes de la següent manera:

Mitigació de la vulnerabilitat inherent dels productes



Per tant, l'agregació i resum de conclusions per al sector financer no bancari és la següent:

Qualitat dels controls de PBC	Mig-alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Sector assegurador no bancari

1. Descripció general del sector

El sector d'assegurances que no forma part d'un grup bancari està compostat per 24 companyies d'assegurances (aquest total inclou una companyia actualment en liquidació), de les quals 8 són entitats andorranes i 15 delegacions d'entitats estrangeres autoritzades a operar al Principat.

Totes aquestes companyies o delegacions formen part d'una de les associacions professionals existents al Principat, l'AAA (Associació d'Assegurances d'Andorra) o l'ASSAR (Associació de Societats Andorranes d'Assegurances i Reassegurances).

Nombre segons activitat	Entitats andorranes	Delegacions d'entitats estrangeres	Total
Entitats que operen en ram de vida	2	3	5
Entitats que operen en rams no vida	2	9	11
Entitats que operen en rams de vida i no vida	4	3	7
Total per tipologia	8	15	23

Les companyies d'assegurances i reassegurances que de conformitat amb l'actual legislació andorranera sobre prevenció i lluita contra el blanqueig de diners i valors i el finançament del terrorisme es consideren subjectes obligats són les entitats autoritzades a operar al Principat d'Andorra en el ram de vida. Per tant, l'abast de l'anàlisi de l'Estudi de Risc Nacional es limita únicament a aquestes companyies en aquest ram en concret.

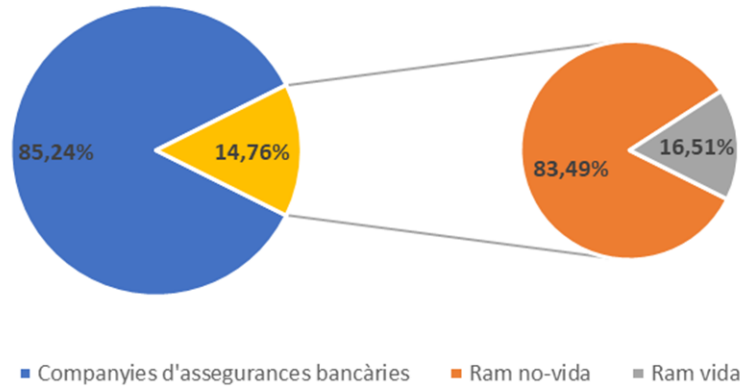
El negoci principal d'assegurances s'ha limitat tradicionalment i en gran mesura a activitats que es duen a terme amb residents andorranos, amb un mercat interior d'aproximadament 70.000 residents.

La reassegurança, no disponible localment, sol contractar-se amb firmes reasseguradores rellevants internacionalment.

A 31 de desembre de 2019, pel que fa al sector assegurador no bancari, el total de primes brutes ascendeix a 94 milions d'euros, el 16,51% corresponents al ram de vida, objecte d'anàlisi en el marc del Estudi Nacional de Risc i el 83,49% al ram de no de vida.

Aquestes dades denoten que el negoci del ram vida de les companyies asseguradores no bancàries és força reduït en relació amb el total i més tenint en compte la presència de les participades bancàries. El desenvolupament d'un sistema integral de PBC/FT per a una part poc significativa del negoci presenta dificultats d'escala que han portat a les companyies a qüestionar-se l'abandonament d'algunes línies pels costos de control de compliment normatiu. Això s'intensifica quan gran part d'aquest negoci de petites dimensions correspon a pòlisses de vida risc de reduït import, amb una exposició molt limitada a riscos de BC/FT i amb marges molt minsos. Des de la UIFAND s'insisteix que la solució en aquests casos és una metodologia basada en riscos, definint els controls amb mesures de diligència deguda simplificades en aquells casos que la legislació ho permeti.

Rellevància del ram vida en les companyies asseguradores no bancàries



Tornant a les dades de negoci, el desglossament segons primes brutes emeses és el següent:

<i>(milers d'euros)</i>	Entitats andorranes	Delegacions d'entitats estrangeres	Total
Primes brutes emeses vida	7.781	7.752	15.533
Primes brutes emeses no vida	41.750	36.796	78.546
Total primes brutes emeses	49.531	44.548	94.079

Les primes del ram de vida es distribueixen equitativament (50% del volum) entre les asseguradores locals andorranes i les delegacions d'entitats estrangeres:

- les entitats asseguradores locals són entitats domiciliades a Andorra que no tenen negoci més enllà del Principat. El sector està compost per 8 entitats, 2 de les quals operen únicament en el ram de vida i 4 tant en el ram de vida com de no vida. El volum total de primes del ram de vida d'aquesta tipologia d'entitats ascendeix a 7.781 milers d'euros;
- pel que fa les delegacions d'entitats estrangeres autoritzades a operar al Principat d'Andorra, d'un total de 15 entitats, 3 operen únicament en el ram de vida i 3 tant en el ram de vida com de no vida. El volum total de primes del ram de vida d'aquesta tipologia d'entitats ascendeix a 7.752 milers d'euros.

Adicionalment, a 31 de desembre del 2019, consten inscrits al Registre de mediadors de l'AFA un total de 63 mediadors, dels quals 45 són corredors d'assegurances i 18 agents d'assegurances.

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Per dur a terme l'avaluació, s'han tingut en compte únicament les companyies d'assegurances andorranes i les delegacions de companyies d'assegurances estrangeres que operen en el ram de vida i que no formen part d'un grup bancari. La motivació d'aquest criteri ve donada pel fet de què les companyies d'assegurances de grups bancaris estan exposades als diferents factors de risc del negoci relacionat amb els clients bancaris i entren dins de l'abast dels sistemes preventius dels corresponents grups econòmics.

L'anàlisi de vulnerabilitat inherent del sector inclou els mediadors en productes d'assegurances únicament de manera parcial, és a dir, pel risc que aporten a les companyies d'assegurances i no per la qualitat dels controls en els casos que siguin subjectes obligats (corredors d'assegurances del ram de vida).

Pel que fa als productes que proporcionen aquestes companyies o delegacions de companyies d'assegurances que operen en el ram de vida, a efectes d'aquest estudi de les vulnerabilitats generals i inherents, es poden diferenciar quatre grups: Unit Linked, vida estalvi (que inclou tant les pòlisses en les que el risc d'inversió recau en el client com aquelles en les que recau en la companyia), vida risc i, plans de pensions i jubilacions. Tot i això, la globalitat del sector assegurador no bancari no es caracteritza pels productes de vida donat que aquells de no vida tenen un pes molt més important en el seu negoci.

En aquest sentit, el sector d'assegurances de vida no bancari és un dels sectors menys exposats a blanqueig de capitals, principalment per la naturalesa de les seves activitats i la mida total del sector que el fan poc atractiu per blanquejar fons il·lícits.

Unit Linked

Es tracta d'un producte de vida-inversió en el que l'assegurat assumeix el risc que comporta la inversió i que garanteix una cobertura en cas de defunció. La capacitat d'inversió/acumulació i el posterior rescat anticipat, si així ho desitja el client, són les principals característiques d'aquest producte que el fan vulnerable al BC. Un nombre molt limitat de companyies asseguradores autoritzades a operar en el ram de vida ofereixen aquest producte que amb un percentatge molt reduït de clients sobre el total dels clients que tenen contractada una pòlissa de vida (0,79%) i representen més d'un terç del total de primes brutes (36,9%). Aquest fet comporta que un nombre molt limitat de clients disposen de pòlisses amb uns imports molt elevats en comparació amb la resta de productes i, per tant, fan augmentar la vulnerabilitat del producte.

Els clients de Unit Linked poden realitzar rescats anticipats amb molta agilitat i, a diferència de la resta de productes de vida risc, dits rescats es poden realitzar en efectiu i per import elevats. En aquest sentit, i donat el petit nombre de clients, les companyies revisen tots els rescats i, en conseqüència, apliquen diferents mesures com poden ser les establertes al comunicat tècnic CT-3/2019, entre d'altres.

El component transfronterer en la utilització d'aquest producte és molt significatiu donat que la majoria dels clients que el contracten no són residents andorrans (76%). D'aquest fet es dedueix que ni el prenedor ni els beneficiaris són residents. Tot i que, generalment, els fons es transmeten mitjançant el sistema financer bancari tant en la contractació de la pòlissa i la seva durada com, posteriorment, en el moment de la seva cancel·lació o la materialització del risc, en nombroses ocasions aquests moviments impliquen entitats bancàries estrangeres com ara les de Suïssa, França, Espanya, entre d'altres.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig alt.

Vida estalvi

La principal característica d'aquests productes és l'estalvi, tot i que hi ha un fort component d'inversió. Donat que aquesta categoria inclou tant les pòlisses quin risc assumeix el client com aquelles quin risc assumeix la companyia asseguradora la vulnerabilitat s'ha vist incrementada a causa de la primera categoria de pòlisses que, per regla general, representa imports més grans. Les entitats que ofereixen aquests productes ho fan de diferents modalitats que consisteixen en productes de prima única o en plans d'estalvi amb aportacions regulars i, en ocasions, és el propi client qui decideix on invertir.

S'ha de destacar que de les tres declaracions de sospites presentades pel sector d'assegurances, dues estaven vinculades amb el producte de vida estalvi.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig baix.

Vida risc

Pràcticament totes les companyies d'assegurances i delegacions que operen en el ram de vida ofereixen aquest producte. Tot i que el volum de les primes sobre el total no arriba al 30%, el percentatge de clients que tenen contractat aquest producte és superior al nombre de clients de la resta de productes analitzats i se situa en un 79,71%. Es tracta d'un producte que en la majoria de casos està vinculat a un préstec (hipotecari o de consum) i quin beneficiari, en cas de produir-se el risc previst a la pòlissa, serà l'entitat bancària andorrana que ha concedit dit préstec. A més a més, el producte de vida risc únicament es pot rescatar en cas de mort, invalidesa o malaltia greu (fets que generen el pagament d'un sinistre).

Com ja s'ha explicat anteriorment, les polítiques internes de les entitats asseguradores limiten la utilització d'aquest producte a residents andorrans i amb compte bancari a Andorra. La principal excepció que es dona a aquest requisit és la que consisteix en proporcionar el producte de vida risc a persones que estan en tramitació de la sol·licitud de residència passiva ja que es tracta d'un dels requeriments amb la finalitat d'obtenir la corresponent autorització administrativa.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig baix.

Plans de pensions i jubilacions

D'entre els productes de vida és el que representa el menor percentatge de clients i volum. Aquests productes es consideren productes de vida-estalvi i el fet que genera el pagament de la pòlissa és la jubilació (també es contemplen supòsits de malaltia, defunció o la marxa del país). L'objectiu és estalviar per disposar d'un capital o d'unes rendes durant la jubilació. La inversió no és l'aspecte que més caracteritza aquest tipus de producte que es contracta amb un objectiu d'estalvi a llarg termini i uns imports reduïts que el fan menys atractiu per les persones que volen blanquejar diners.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig baix.

3. Qualitat dels controls de PBC

Les principals característiques dels controls implementats són les següents:

Sistemes de control intern

Totes les entitats d'assegurances que operen en el ram de vida al Principat d'Andorra són persones jurídiques i disposen de polítiques i procediments interns en matèria de PBC/FT que són objecte d'una revisió anual per part d'un auditor extern que valora l'adequació dels controls interns segons la naturalesa, complexitat i mida de l'entitat. Tot i això, en algunes ocasions, aquests són excessivament extensos i no sempre s'adapten a la realitat del negoci o s'apliquen efectivament.

Pel que fa a les funcions de compliment normatiu i d'auditoria interna, algunes entitats andorranes encara estan en procés de desenvolupament d'aquestes funcions de control principalment pel període de transició que preveu la Llei 12/2017.

En relació amb l'òrgan de control intern i de comunicació, en la majoria dels casos està format per un directiu, coincideix amb el representant davant de la UIFAND i, alhora, exerceix altres funcions dins de l'entitat. Aquest fet també es tradueix en els recursos dedicats a la matèria que, tot i no ser elevats, es consideren suficients donades les característiques i la mida reduïda del sector.

Quant a les delegacions de companyies d'assegurança estrangeres, a banda dels controls que es duguin a terme a Andorra, en la majoria dels casos, les funcions de control es realitzen des de la matriu, al igual que les funcions de l'OCIC, amb equips especialitzats amb importants recursos a la seva disposició.

Obligacions en matèria de PBC/FT:

- Pel que fa a la deguda diligència, les entitats asseguradores apliquen les mateixes mesures a tots els seus clients, a l'excepció de PEPs, pel risc baix que comporta el tipus de producte que comercialitzen. D'aquest fet, la documentació de DD dels clients de productes de vida risc és limitada, molta es reaprofitia i, generalment, no requereix la indagació de l'origen de fons. Pel que fa la resta de productes, tenen un component d'estalvi que, en alguns casos, suposa el desemborsament d'importos rellevants. Això no obstant, les úniques transaccions que comporta aquest tipus d'assegurances són precisament les aportacions i els reintegres que les companyies supervisen en funció de diversos criteris (per exemple, a partir d'un import, realitzant una anàlisi de l'històric dels reintegraments o aportacions, comparant la capacitat econòmica del client amb els importos de les operacions, etc.).
- En relació amb la conservació de documentació, algunes companyies i delegacions de companyies d'assegurances no compten amb sistemes adequats de digitalització de dades i informació dels clients per tal de poder proporcionar dades en temps i forma als requeriments d'informació de les autoritats. Aquest fet podria dificultar la capacitat de detecció d'operatives sospitoses davant la impossibilitat d'aplicar sistemes automatitzats.
- Pràcticament totes les companyies d'assegurances realitzen el seguiment de l'operativa de forma manual, principalment, aquelles que comercialitzen un nombre reduït de pòlisses de vida. En el cas de les delegacions de les companyies d'assegurances estrangeres a Andorra, disposen d'uns sistemes més complexos pel que fa a la identificació i informació sobre operacions sospitoses.
- En les companyies d'assegurances de mida més reduïda, la separació de funcions no sol estar clarament definida i, per tant, es poden donar casos en els que la persona que aprova la relació del negoci, que analitza les operacions i que consta com a representant davant de la UIFAND sigui la mateixa. En companyies amb més empleats i delegacions, el canal intern

de comunicació de sospites s'estableix de manera oral donada la constant interrelació entre els empleats, també s'utilitza la comunicació escrita tant en paper com mitjançant correu electrònic a l'OCIC qui, després de pertinents anàlisis, realitza una DOS a la UIFAND si detecta indicis raonables. Pel que fa al nombre de DOS, el sector d'assegurances n'ha realitzat 3 durant el període objecte d'anàlisi, una xifra coherent donades les característiques de risc dels productes.

- Quant als coneixements en matèria de PBC/FT del personal de les entitats asseguradores difereixen segons la mida de l'entitat i la part que el ram de vida representa en el si del seu negoci. En aquest sentit, les entitats asseguradores ofereixen als seus empleats cursos de formació de PBC/FT, en diverses modalitats (interna/externa, online/presencial, etc.) per respondre a diferents necessitats.

Altres aspectes que impacten en la qualitat dels controls de PBC

- Manca de regulació i supervisió dels agents: l'exercici de la professió de mediador ha quedat sotmesa al requisit obligatori d'inscripció al Registre de Mediadors portat per l'AFA amb l'entrada en vigor de la Llei 12/2017 (veure la disposició addicional tercera). No obstant això, a banda de l'obligatorietat de registre, no hi ha hagut més desenvolupaments legals per regular la professió.

Pel que fa a la utilització d'intermediaris, agents o corredors, la contractació de les pòlisses en el sector d'assegurances varia molt entre les diferents companyies. En algun cas la totalitat de la captació de clients es realitza mitjançant un agent vinculat, mentre que en d'altres la rellevància és molt menys significativa. En aquest sentit, s'ha de destacar que, si bé la diligència deguda en gairebé la totalitat dels casos és aplicada pels mediadors, les companyies d'assegurances obtenen i enregistren la informació derivada d'aquests controls.

- Perfil habitual del client: el mercat objectiu de les companyies i delegacions de companyies d'assegurances que operen en el ram de vida són clients persones físiques residents al Principat. Les persones jurídiques que tenen contractat algun producte de vida risc no són estructures complexes i, per tant, no afegeixen opacitat pel que fa al beneficiari efectiu de les mateixes. Una especial rellevància adquireix el percentatge irrisori de clients PEPs sobre el total que fa pensar que el sistema de detecció de PEPs en la majoria de les entitats no és eficient. L'altre aspecte negatiu recurrent en les entitats d'assegurances és el fet que les comprovacions a la llista de Nacions Unides són limitades i se centren en l'inici de la relació de negoci.
- Utilització de l'efectiu: algunes entitats asseguradores preveuen en les seves polítiques i procediments la possibilitat de la utilització d'efectiu pel cobrament i/o pagament de pòlisses, en cas de sinistre o de rescat, amb certs requisits o limitacions (per exemple, limitació d'import, autorització de la direcció, etc.) No obstant això, a la pràctica, aquestes operacions acostumen realitzar-se mitjançant xecs o per transferència bancària, excepte casos específics.
- Tipologies de BC vinculades al producte: els productes de vida que presenten característiques d'inversió (vida estalvi i Unit Linked) acostumen a ser més atractius pels delinqüents que els utilitzen amb la finalitat de blanquejar els fons il·lícits ja que permeten realitzar inversions i rescats amb molta rapidesa tot i les possibles comissions o penalitzacions previstes per les companyies d'assegurances. Dues de les declaracions de sospita comunicades per les entitats asseguradores a la UIFAND han estat, precisament, relacionades amb productes de vida estalvi.

Control per part de les autoritats competents

Efectivitat dels controls d'entrada

Actualment, l'AFA és l'autoritat de supervisió prudencial i de l'activitat del sector assegurador i reassegurador. Per dur a terme les tasques encomanades, l'AFA coopera amb les autoritats nacionals (UIFAND, Policia, etc.) i estrangeres en processos d'autoritacions, sobretot a l'hora d'avaluar la idoneïtat dels accionistes, dels membres de l'òrgan d'administració, de la direcció general i dels responsables de les funcions de control. Addicionalment, el procés de creació d'una companyia asseguradora exigeix el compliment de tots els requisits organitzatius, inclòs el desenvolupament de polítiques i procediments interns de PBC/FT així com de la designació d'un òrgan de control intern i de comunicació. En aquest sentit, el marc dels requisits de llicència i registre en el sector és força exhaustiu i la citada autoritat disposa de coneixements i eines per avaluar els riscos de BC/FT del sector assegurador.

Règim de supervisió de PBC/FT

La UIFAND és l'òrgan de supervisió en matèria de PBC/FT de les companyies d'assegurances i reassurances. Donat que es tracta de subjectes obligats financers, aquestes entitats trameten cada any un informe d'auditoria externa basada en els requeriments dels comunicats tècnics previstos a tal efecte, a fi de sotmetre-les a l'anàlisi per part de la UIFAND. A banda d'aquesta supervisió a distància regular, la UIFAND també duu a terme, aplicant un enfocament basat en el risc, inspeccions in situ que s'eleven a un nombre de 5 durant el període d'anàlisi. Ambdues modalitats de supervisió comporten un seguit de recomanacions i aspectes de millora tant pel que fa als subjectes obligats concrets com per al sector en general.

Arrel de totes aquestes tasques de supervisió i de conscienciació mitjançant la publicació de guies, notes informatives s'ha pogut constatar una major dedicació d'esforços pel compliment amb les disposicions legals per part de les companyies d'assegurances, així com reforçament de sistemes de detecció d'operacions sospitoses i increment del nombre de formacions dels empleats.

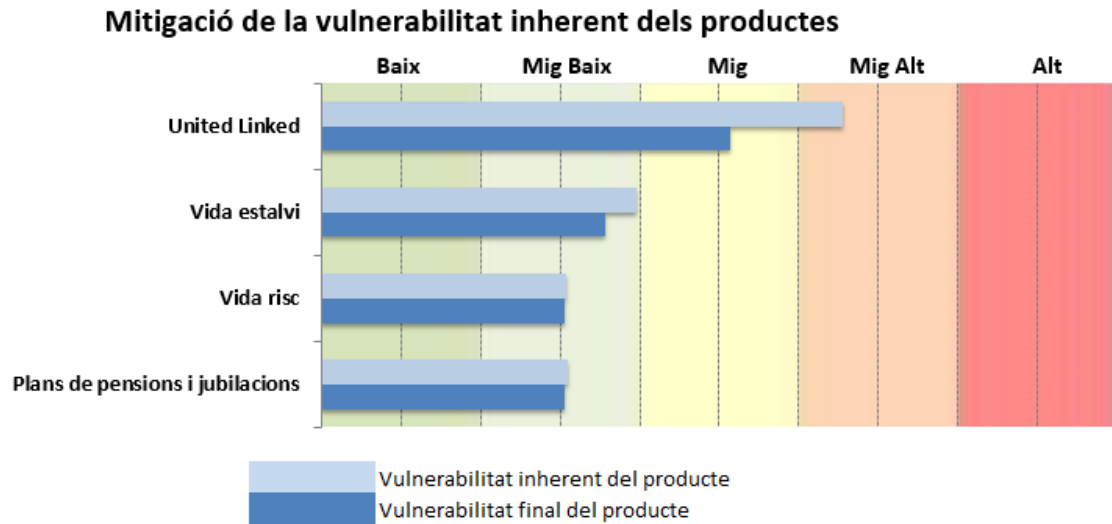
Règim sancionador

En relació amb les sancions administratives, la Llei 14/2017 preveu diferents tipus d'infraccions (lleus, greus i molt greus) en funció de la seva rellevància pel que fa a l'incompliment en matèria de PBC/FT i les corresponents sancions en funció del tipus de subjecte obligat, financer/no financer o persona física/persona jurídica, i el càrrec que ocupa en el si del subjecte obligat. Entre 2017 i 2019, s'han imposat dues sancions administratives contra dues companyies d'assegurances per una infracció greu (procediments de control inadequats i insuficients) i una molt greu (l'obligació de facilitar a la UIFAND, en temps i forma, tota la informació que sol·liciti per escrit en l'exercici de les seves funcions). Ambdós expedients han estat resolts amb una sanció pecuniària de 10.000 i 60.001 euros (aquesta darrera inicialment establerta en 90.001 euros i reduïda segons l'estipulat a l'article 86.1 de la Llei 14/2017), respectivament.

Pel que fa a les condemnes i procediments penals dutes a terme per les autoritats en els últims tres anys, no hi ha hagut cap relacionada amb l'incompliment dels requisits de PBC en el sector d'assegurances.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

Seguint la metodologia del Banc Mundial, les variables analitzades determinen un nivell mig alt pel que fa a la qualitat dels controls de PBC que presenta el sector assegurador no bancari, la qual cosa afecta el càlcul de la vulnerabilitat inherent descrita en cadascun dels productes de la següent manera:



Per tant, l'agregació i resum de conclusions per al sector assegurador no bancari és la següent:

Qualitat dels controls de PBC	Mig-alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Sector postal

1. Descripció general del sector

Les dues entitats que integren el sector postal són oficines d'importantes societats estatals (espanyola i francesa) que són considerades com a subjectes obligats financers segons l'establert a l'article 2 de la Llei 14/2017. Ambdues entitats es van establir en el territori andorrà arrel de l'acord trilateral signat al 1930. La seva activitat en el territori andorrà és molt limitada i subjecta tant a la normativa del país de la matriu com a la normativa andorrana. Entre ambdues entitats presten serveis de gir postal, d'enviament de fons, així com, d'ingressos i reintegraments en comptes.

L'activitat que duen a terme ambdues entitats es fa de forma presencial, no anònima i es basa, principalment, en la utilització d'efectiu d'imports reduïts i sotmesos a sistemes de control específics. Els diferents tipus d'operacions estan subjectes a limitacions pel que fa imports, la modalitat (per exemple, només en xec francès) i persones que les poden realitzar (per exemple, els titulars i apoderats del compte, residents a Andorra, etc.).

Cap de les entitats no ha reportat declaracions de sospita durant el termini analitzat. Tampoc han reportat cap altra casuística que podria donar a entendre que han estat utilitzats per cometre actes de BC, algun delictes subjacent, frau o evasió fiscal.

A banda dels serveis de pagaments, ambdues entitats es dediquen a l'enviament de paquets i cartes.

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Es presenten les conclusions de la vulnerabilitat inherent segons els factors de risc analitzats.

Gir postal

Es tracta d'un servei que en l'actualitat únicament l'ofereix una de les entitats. El volum total d'aquesta operativa és molt baix i l'import mig dels girs és inferior a 300 euros. Pràcticament la totalitat dels clients són persones físiques i l'origen o el destí, més freqüents són països de l'OCDE. A més a més, com a norma general, els clients són treballadors per compte aliè que declaren com a concepte de l'operació "Ajuda/motiu familiar/personal".

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig baix.

Enviament de fons

Aquest servei també està desenvolupat en exclusiva per una de les entitats i es canalitza a través de la plataforma d'un proveïdor internacional. El volum d'aquesta operativa, tot i ser relativament baix, s'ha incrementat força al llarg dels últims anys. La principal diferència en relació amb el gir postal és el fet que aquest sistema permet accedir a una varietat més àmplia de països amb els que l'entitat en qüestió no té cap acord i, per tant, fora de l'àmbit de l'OCDE. Addicionalment, els imports mitjos de les operacions d'enviament de fons són lleugerament superiors als de gir postal.

L'afegit de risc que presenta aquest tipus de servei en comparació amb el gir postal és que

mentre en aquest el subjecte obligat manté el contacte tant amb la persona que envia els diners com la que els rep i pot aplicar els pertinents controls, en cas de les remeses el proveïdor de servei només té el control d'una de les vessants en funció de si es reben o si s'envien els diners.

Així mateix, s'ha de destacar que la plataforma només permet l'enviament de fons a persones físiques que actuen en nom propi, fet que mitiga notablement el risc. Addicionalment, l'operativa està limitada, tant per l'enviament com per la recepció, a un import màxim de 3.000 euros per persona i trimestre natural, tant pel remitent com pel beneficiari.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig.

Ingressos i reintegraments en compte

Una de les entitats permet a nacionals o residents andorrans la possibilitat de sol·licitar l'obertura d'un compte en una oficina situada en el territori de la matriu, tot i que aquest tràmit s'ha d'efectuar íntegrament a l'estranger. Un cop superats tots els tràmits i controls, entre ells la identificació i la verificació de la identitat del beneficiari efectiu, el client pot utilitzar el servei d'ingrés o reintegrament en el compte mitjançant l'oficina ubicada al Principat. El volum total d'aquesta operativa és molt baix i presenta una important disminució en els últims tres anys. Existeixen un gran nombre de restriccions per poder utilitzar aquest servei (per exemple, vinculació amb el compte, imports, etc.). El nombre de clients persones jurídiques és també molt limitat. Pel que fa als clients persones físiques són, principalment, estudiants, assalariats o jubilats francesos.

Des del 2018, l'altra entitat ha començat a oferir el servei d'ingrés i reintegrament en el compte però, únicament, pel que fa als comptes oberts en unes entitats bancàries determinades amb les que tenen signats els corresponents acords i que estan ubicades en el territori de la matriu. Es tracta d'un servei recentment implantat i les dades de les que es disposa fins a la data són irrisòries. Addicionalment, dita entitat aplica a aquestes operacions les mateixes mesures de deguda diligència que als girs nacionals. Això implica que comprova la identitat de la persona que es presenta a les seves oficines i registra les seves dades.

La totalitat dels ingressos/reintegraments es limiten a comptes bancaris de França o Espanya, reduint-se de forma significativa el risc geogràfic ja que els clients que utilitzen aquest servei són nacionals i/o residents a Andorra, França o Espanya donat el fet que requereixen l'obertura prèvia d'un compte bancari en unes entitats concretes.

L'anàlisi conclou que la vulnerabilitat inherent del producte se situa en un nivell de risc mig baix.

3. Qualitat dels controls de PBC

Les principals característiques dels controls implementats són les següents:

Sistemes de control intern

Ambdues entitats disposen de polítiques i procediments basats en els riscos detectats i encaminats a la PBC/FT tant a nivell de grup com d'específiques per les oficines ubicades en el Principat.

Pel que fa als respectius òrgans de control intern i comunicació i els departaments de compliment normatiu i d'auditoria interna d'ambdues entitats, són assumits, en la seva totalitat, per les matrius que posen els recursos necessaris per que puguin desenvolupar la seva funció i garantir-ne la independència en el si de l'entitat.

Obligacions en matèria de PBC/FT:

Pel que fa a la deguda diligència, algunes operacions de transferències de fons realitzades per ambdós subjectes obligats estan definides a l'article 29.7 de la Llei 14/2017. La majoria de les operacions efectuades no arriben als 1.000 euros i, d'acord amb l'article 8.b,ii), probablement ni tant sols estan subjectes a l'obligació de practicar les mesures de diligència deguda. No obstant això, les entitats les apliquen i verifiquen la identitat dels clients persones físiques en base a documents d'identitat (el permís de residència, passaport, etc.) en el moment d'establir la relació de negoci i, si es tracta d'una relació continuada, durant la mateixa en cas que sigui necessari (per exemple, documentació caducada). Pel que fa als clients persones jurídiques, s'identifica i es verifica la identitat del client i del beneficiari efectiu en base a documents com l'escriptura de constitució, l'escriptura de compravenda d'accions, els estatuts, les consultes i els certificats dels Registres, etc.

La Llei 14/2017 exigeix als subjectes obligats conservar durant un període de 10 anys els documents, dades o informacions obtingudes en aplicació de les mesures de deguda diligència. Es tracta d'una obligació que entra en conflicte amb la normativa interna dels països d'origen de les oficines ja que, en transposar la 5a Directiva, estableix un termini de conservació de 5 anys. No obstant aquesta incidència, la documentació és guardada per les respectives filials i és escanejada i enviada, de forma periòdica, a l'arxiu central.

Com ja s'ha exposat anteriorment, els controls de segon i tercer nivell són assumits per les matrius que disposen de robustos programes d'alertes i de seguiment que permeten detectar operacions inusuals que posteriorment són tractades amb deteniment pels corresponents departaments de compliment normatiu. Ambdues entitats tenen establerts diferents graus de classificació de risc de clients en funció de les seves característiques intrínseques, els països vinculats, l'import i/o freqüència de les operacions o d'altres i, en conseqüència, apliquen diferents mesures de diligència deguda en funció d'aquest risc. La principal diferència entre ambdues és que una entitat disposa de clients amb els que manté una relació de negoci d'una certa durada, mentre que en el cas de l'altra entitat, la majoria de les relacions que s'estableixen amb els clients són ocasionals. Altrament, destacar que les matrius d'ambdues entitats compten amb el servei de proveïdors de fonts públiques o privades d'informació que tenen un alt nivell de fiabilitat. Aquestes fonts permeten identificar persones designades, exposició política, o obtenir dades rellevants de coneixement del client.

En relació amb les declaracions d'operacions sospitoses, durant els tres anys que abasta el present estudi, les entitats postals no n'han realitzat cap. Tot i això, es considera que aquest fet s'atribueix a la falta de casos més que a la manca de coneixement del sector ja que anteriorment al període analitzat ja s'havien presentat diverses declaracions de sospita.

Ambdues entitats disposen de polítiques i procediments interns que exigeixen que es garanteixin uns alts estàndards ètics en la contractació dels directius i empleats. Per garantir l'honorabilitat del personal, es tenen en compte, entre d'altres, l'absència d'antecedents penals i sancions administratives. Addicionalment, disposen de Codis deontològics de lluita contra la corrupció i/o canals de denúncia mitjançant el que els empleats poden informar de possibles incompliments a aquest codi o a la normativa de PBC/FT que poden comportar diverses sancions segons la gravetat dels fets.

Els respectius comitès de PBC/FT de les entitats aproven un pla de formació anual en el que es preveu el contingut de la formació, la modalitat de la mateixa (presencial/on-line), nombre d'hores, formadors (interns/externs), etc. Acostuma haver-hi formacions genèriques, dirigides a tots els membres del grup, i d'altres més adaptades a les funcions dels empleats en el sí de l'entitat i la ubicació de l'oficina.

Control per part de les autoritats competents

Efectivitat dels controls d'entrada

La Llei 8/2018, del 17 de maig, dels serveis de pagament i el diner electrònic que, a l'article 4.1,f), autoritza a les dues entitats postals a prestar serveis de pagament. Tot i que aquestes entitats estan exemptes del procés d'autorització "ordinari" estan obligades a registrar-se davant de l'AFA en virtut de l'article 7.1,c) de la mateixa llei.

En cas de que una nova entitat de pagament vulgui accedir al mercat, s'haurà d'acollir a la Llei 35/2010, del 3 de juny, de règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà i, després de que l'AFA realitzi les comprovacions adients (l'avaluació de la idoneïtat dels accionistes, l'experiència dels membres de l'òrgan d'administració, la declaració jurada on s'afirmi que les aportacions que efectuïn els socis a l'entitat compleixen les exigències establertes per la legislació relativa a la cooperació penal internacional i a la lluita contra el blanqueig de diners o de valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme, entre d'altres) valorarà si concedir la corresponent llicència per operar.

Règim de supervisió de PBC/FT

De la mateixa manera que la resta de subjectes obligats financers, les entitats postals estan subjectes a la supervisió en matèria de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament de terrorisme de la UIFAND. Estan obligades presentar una auditoria externa en PBC/FT a la UIFAND qui, a continuació, emet una nota informativa amb les pertinents recomanacions.

Els comunicats tècnics d'auditories dirigits a aquestes dues institucions sol·liciten la presentació d'un informe d'auditoria (que pot ser específic per l'oficina d'Andorra o general de l'entitat amb referència concreta al respecte de l'oficina establerta al Principat), la normativa interna del grup en matèria de prevenció del blanqueig i del finançament del terrorisme i l'opinió de l'auditor de que la normativa interna permet el compliment dels requeriments establerts a la legislació andorrana. En aquest sentit, s'ha de destacar que l'article 40.1,a) estableix que aquesta auditoria s'ha de realitzar de forma anual i ser externa i independent.

Ambdues entitats es mostren plenament conscients dels riscos de BC/FT als que poden estar exposades donada la rellevància, els coneixements i les eines de les que disposen les respectives matrius.

Pel que fa a la supervisió in situ, s'ha realitzat una inspecció a una de les entitats durant el 2019 i s'han emès les corresponents recomanacions sense haver detectat cap deficiència rellevant en els procediments de PBC/FT.

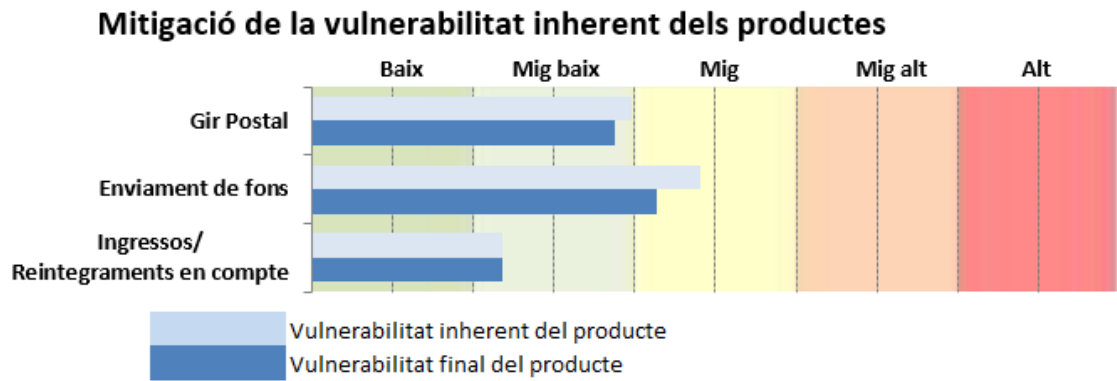
Règim sancionador

Tot i que la legislació preveu diferents tipus de sancions (administratives i penals) no se n'ha imposat cap a les oficines del sector postal.

Pel que fa a les matrius, s'ha de destacar que durant el període d'anàlisi (2018), una de les entitats ha estat sancionada per les seves autoritats locals per un import de 50 milions d'euros per deficiències en el seu dispositiu de prevenció i lluita contra el BC/FT donat que no realitzava la verificació a les llistes de sancions de les Nacions Unides en cas de que s'efectuessin girs postals i ha posat fons a disposició de 10 persones designades entre 2009 i 2017. És important fer menció, que arrel d'aquesta multa l'entitat ha deixat d'oferir el servei de gir postal a Andorra des del mes de gener del 2018 i ha experimentat molts canvis, entre ells canvis organitzatius, triplicant la plantilla dedicada a la PBC.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

Seguint la metodologia del Banc Mundial, les variables analitzades determinen un nivell mig alt pel que fa a la qualitat dels controls de PBC que presenta el sector postal, la qual cosa afecta el càlcul de la vulnerabilitat inherent descrita en cadascun dels productes de la següent manera:



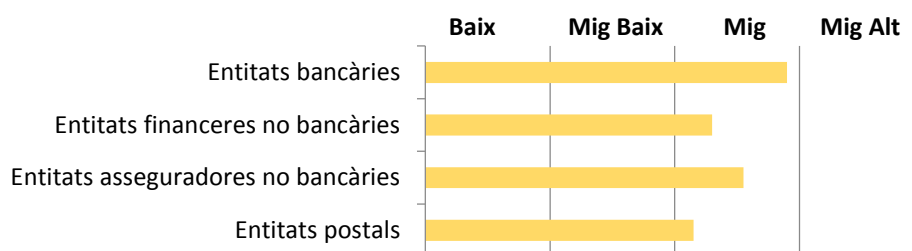
Per tant, l'agregació i resum de conclusions per al sector postal és la següent:

Qualitat dels controls de PBC	Mig-alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Conclusions finals del sector financer

Qualificació de la vulnerabilitat de cada sector

Vulnerabilitat final



Accions de millora

Arrel de l'anàlisi efectuada als subjectes obligats financers s'han pogut detectar algunes deficiències que incrementen la vulnerabilitat així com els possibles punts de millora, per tal de mitigar-les, que es presenten a continuació:

Marc legal de PBC/FT

- 1) Elaborar una guia clara dirigida als subjectes obligats per tal d'especificar la documentació, dades i informació, subjectes a conservació segons l'article 37 de la Llei 14/2017.
- 2) Implementar una regulació de l'activitat de proveïdors de serveis d'actius virtuals que inclogui una definició acurada, els requeriments d'entrada en el mercat, el seu règim jurídic, etc. Addicionalment, elaborar guies i tipologies adaptades al sector.
- 3) Regular l'activitat de mediació en assegurances i reassegurances, determinant, entre d'altres, els serveis que ofereixen els corredors d'assegurances per poder delimitar els riscos de PBC/FT (per exemple: només poden oferir assegurances de les companyies andorranes, només determinats productes, etc.).
- 4) Promoure una regulació enfocada a definir els diferents productes d'assegurances oferts per les entitats que operen en el territori andorrà.

Supervisió

- 5) Principalment en el sector assegurador, dur a terme accions conjuntes entre les autoritats i el sector per millorar la comprensió i valoració dels riscos de BC vinculats al mateix.
- 6) Valorar introduir una tramesa d'informació periòdica, basada en els requeriments d'informació del present estudi nacional de risc, amb la finalitat d'efectuar un seguiment dels indicadors de risc analitzats.

Sancions administratives

- 7) Revisar el règim sancionador per tal de millorar la seva efectivitat en l'aplicació de les sancions, especialment pel que fa a la graduació de les mateixes.
- 8) Modificar l'article 88.4 de la Llei 14/2017 per incloure la referència a "*assegurances i reassurances, corredors*".

Sancions penals

- 9) Valorar introduir la responsabilitat penal de les persones jurídiques en el Codi Penal andorrà.

Controls d'entrada

- 10) Revisar que els controls que s'apliquen als actes sotmesos a autorització prèvia davant l'AFA, presentats per les EOSF, avaluen de manera adequada els riscos de BC/FT i prenen en consideració el judici expert de la UIFAND.

Integritat del personal

- 11) Donar directrius o indicacions a les entitats bancàries per a què implementin mesures per detectar potencials vincles o relacions de negoci entre els clients i els gestors. A més, en l'àmbit de la supervisió, revisar els procediments de gestió de conflictes d'interès per assegurar que els gestors estan obligats a reportar qualsevol relació de negoci a títol personal amb els clients que pugui afectar les instàncies de control.
- 12) Fomentar que cada sector adopti un codi ètic o, en cas de que ja se'n disposi, incidir-hi especialment en l'adopció de principis d'honorabilitat i d'integritat dels empleats i directius.
- 13) Desenvolupar mesures específiques per assegurar que els criminals no s'aprofiten d'agents financers autoritzats vinculats amb finalitat de BC/FT. Incidir sobre aquest tema en la regulació i les accions de supervisió que es duren a terme.
- 14) Tenint en compte que el requeriment del canal de denúncies s'ha de desenvolupar, considerar la proporcionalitat de la seva aplicació en subjectes obligats de mida reduïda.
- 15) En el cas de les delegacions de companyes d'assegurances estrangeres, valorar emetre un comunicat tècnic d'auditoria específic diferenciat per tal d'adaptar-ho més a la realitat del negoci i dels controls.

Coneixement de PBC/FT del personal

- 16) Els plans de formació de les entitats bancàries que compten amb presència internacional han d'incorporar alguna mesura que garanteixi el coneixement per part de l'alta direcció i, en especial dels membres del Consell d'Administració de les entitats bancàries, dels riscos i de la legislació vigent en matèria de PBC/FT en aquelles jurisdiccions a on desenvolupen activitat.
- 17) Promoure formacions específiques adaptades a les necessitats dels subjectes obligats.

Funció de compliment

- 18) Revisar/desenvolupar el marc jurídic vigent pel que fa a la funció d'autoria interna i el rol de verificació del sistema de control intern en matèria de PBC/FT. Valorar els casos en que s'ha d'exceptuar aquest requeriment.
- 19) Assegurar-se de que les entitats apliquen una metodologia basada en riscos i que es graduïn les mesures de diligència deguda aplicades als clients.
- 20) Millorar l'aportació dels informes d'auditoria en els sistemes de PBC/FT, especialment en la missió de l'auditor extern de verificació de que el sistema preventiu implementat en l'entitat sigui adequat en relació amb la realitat del negoci.

- 21) Avaluar la periodicitat del requeriment d'auditoria anual de PBC/FT de subjectes obligats financers amb activitats de risc limitat (per exemple, assessorament financer) i mida reduïda (per exemple, persones físiques), amb l'objectiu de desenvolupar l'article 40.7 de la Llei 14/2017.

Sistemes de detecció i declaració d'operacions sospitoses

- 22) La UIFAND ha de revisar les tipologies de BC, preferiblement desglossant tipologies específiques per a aquelles activitats que presentin més risc.
- 23) Les entitats bancàries han de millorar el sistema d'alertes definit per tal de fer-lo més eficaç/eficient i dedicar els recursos en la revisió d'aquella operativa on hi ha més risc, així com en la generació d'una visió global del client.

Disponibilitat i accés a informació del beneficiari efectiu

- 24) La UIFAND s'ha d'assegurar que es mantenen mesures permanents de divulgació i de formació (amb casos pràctics) sobre els requeriments relacionats amb el beneficiari efectiu, amb l'objectiu de què les societats i d'altres estructures jurídiques el puguin aplicar per a la seva auto-avaluació i per a què els subjectes obligats identifiquin correctament els beneficiaris efectius dels clients de les seves relacions de negoci.
- 25) Desenvolupar les mesures necessàries per tal de solucionar les deficiències detectades a l'informe de 5a avaluació de Moneyval (R.24, R.25 i IO.5) i a l'informe EOIR del Global Forum (en especial, el compliment de les obligacions registrals per part de societats inactives).
- 26) En relació amb la informació del beneficiari efectiu continguda als Registres: (i) establir mecanismes de control que validin l'exactitud de la informació i/o detectin aquests casos de falsedat o informació mancant, de manera exhaustiva o mínimament amb un criteri basat en risc; (ii) incorporar sancions específiques i dissuasives al règim existent; i (iii) verificar el compliment de les obligacions en relació amb la declaració del beneficiari efectiu.
- 27) Desenvolupar accions de manera immediata per garantir que els fideïcomisos o instruments anàlegs que operin al Principat d'Andorra estiguin degudament identificats i enregistrats al corresponent Registre Públic.
- 28) Introduir al marc legal andorrà, de manera explícita, la capacitat de les autoritats a establir terminis als requeriments d'informació.

Disponibilitat d'una infraestructura d'identificació fiable

- 29) Requerir als subjectes obligats que incorporin les característiques de les autoritzacions administratives de residència a Andorra en els seus sistemes de detecció de sospites.

Disponibilitat de fonts d'informació independents

- 30) Assegurar l'accés dels subjectes obligats a la informació bàsica dels Registres de Societats i de Comerç.
- 31) Analitzar la informació financera que es podria publicitar als Registres, com per exemples si la societat ha dipositat els comptes en el registre públic o no.

SECTOR NO FINANCER



El sector de les activitats i professions no financeres designades (DNFBPs) a Andorra

Aquest apartat del nivell sectorial de l'NRA analitza la vulnerabilitat al BC del sector no financer d'Andorra. Per tant, l'abast d'aquest apartat es centra en les entitats no financeres i, en concret, a les activitats i professions no financeres designades, segons la definició que en fa el GAFI.

Els subjectes obligats no financers estan establerts a l'article 2.2 de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

Als efectes d'aquesta avaluació s'han pres en consideració les activitats i professions no financeres següents:

- Advocats
- Notaris
- Agents immobiliaris
- Jocs d'atzar (s'analitzen a banda)
- Comptables externs, assessors fiscals i auditors
- Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques.
- Comerciants de béns d'alt valor (comerciants de vehicles i comerciants de metalls i pedres precioses (CMPP))

1. Com s'han avaluat els sectors no financers

Per dur a terme l'NRA, s'ha seguit la metodologia del World Bank (WB). El risc global de cada sector avaluat és una combinació de les amenaces⁶ que tenen plantejades en relació al BC i la seva vulnerabilitat al BC.

L'avaluació de la vulnerabilitat al BC es basa en l'anàlisi de diversos productes i variables generals. Les variables generals estan relacionades amb la força dels controls de la PBC per a cada negoci/professió. En concret:

- Exhaustivitat del marc legal de PBC/FT.
- Efectivitat dels procediments i pràctiques de supervisió.
- Disponibilitat i aplicació de sancions administratives.
- Disponibilitat i aplicació de sancions penals.
- Disponibilitat i efectivitat dels controls d'entrada.
- Integritat del personal del negoci / professió.
- Coneixement de PBC del personal del negoci/professió.
- Efectivitat de la funció de compliment (organització).
- Efectivitat dels sistemes de detecció i declaració d'operacions sospitoses.
- Disponibilitat i accés a la informació del beneficiari efectiu.
- Disponibilitat d'una infraestructura d'identificació fiable.

⁶ En la secció d'amenaces de BC de l'NRA Nacional s'analitza en detall les amenaces que té cada sector.

- Disponibilitat de fonts d'informació independents.

Les variables basades en els productes estan relacionades amb les vulnerabilitats inherents a tots i cadascun dels negocis/professions. En concret, aquests indicadors són els següents:

- Mida total/volum dels sectors no financers.
- Perfil de client del negoci/professió.
- Nivell d'activitat en efectiu associat al negoci/professió.
- Altres factors vulnerables del negoci/professió:
- Ús anònim del producte.
- Tipologies de blanqueig de capitals.
- Relacions de negoci sense presència física del client.
- Ús d'agents, prescriptors, *introducers* i altres intermediaris.
- Utilització del negoci/professió en entramats de frau o evasió fiscal.
- Dificultat en establir la traçabilitat de les transaccions.
- Altres característiques rellevants (variaran en funció del producte i sector analitzats)

Aquests factors inherents de vulnerabilitat poden ser avaluats per un tipus de professió en la seva globalitat, o bé com a avaluació detallada basada en un producte. S'han utilitzat diversos mètodes en funció de la professió o del negoci que s'avaluava.

El quadre que figura a continuació mostra el mètode utilitzat per a cada sector no financer analitzat.

Sector no financer	Productes analitzats
Advocats i membres d'altres professions jurídiques independents	<p><u>Producte 1</u>: Creació, funcionament o gestió de societats.</p> <p><u>Producte 2</u>: Creació, funcionament o gestió d'associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues.</p> <p><u>Producte 3</u>: Compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats.</p> <p><u>Producte 4</u>: Gestió de fons, valors o altres actius del client. Obertura o gestió de comptes bancaris, comptes d'estalvi o comptes de valors.</p>
Notaris	<p><u>Producte 1</u>: Creació, funcionament o gestió de societats.</p> <p><u>Producte 2</u>: Creació, funcionament o gestió d'associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues.</p> <p><u>Producte 3</u>: Compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats.</p>
Agents immobiliaris	<u>Producte 1</u> : Activitats relacionades amb la compravenda d'immobles.
Jocs d'atzar -Bingo-	Tot el sector
Comptables externs, auditors, assessors fiscals	<p><u>Producte 1</u>: Serveis de comptabilitat i assessorament comptable.</p> <p><u>Producte 2</u>: Serveis d'auditoria</p> <p><u>Producte 3</u>: Assessorament fiscal</p>
Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	<p><u>Producte 4</u>: Creació, funcionament, gestió i prestació de serveis a societats.</p> <p><u>Producte 5</u>: Creació, funcionament, gestió i prestació de serveis a instruments jurídics de fideïcomís, <i>trusts</i> o altres estructures anàlogues, i associacions, fundacions o altres estructures jurídiques.</p>

Comerciants de béns d'alt valor⁷

Producte 1: Compravenda de vehicles

Producte 2: Compravenda de metalls i pedres preciosos

Producte 3⁸: Compravenda d'altres béns de gran valor (com per exemple, obres d'art, antiguitats, filatèlia, objectes de col·leccionisme, etc.)

2. Com s'han recollit les dades i la informació

S'han aplicat diverses estratègies i mètodes per tal de recollir dades i informació dels sectors no financers avaluats, com ara qüestionaris, reunions i altres fonts d'informació.

Qüestionaris

Es van desenvolupar els següents tipus de qüestionaris:

Qüestionaris adreçats als col·legis i associacions professionals

Aquests qüestionaris han tingut per objectiu analitzar qüestions relatives a controls d'entrada al mercat, integrat o riscos detectats a nivell global de cadascun dels sectors no-financers.

Les associacions i col·legis professionals implicats han estat:

- el Col·legi d'Advocats d'Andorra,
- la Cambra de Notaris,
- el Col·legi d'Agents i Gestors Immobiliaris d'Andorra (AGIA),
- l'Associació de comptables del Principat,
- l'Associació d'Assessors Tributaris i Fiscals d'Andorra (AATF),
- el Col·legi d'economistes d'Andorra (COEA), i
- l'Associació d'importadors de vehicles d'Andorra (AIVA)

Els qüestionaris es van enviar durant el mes de març del 2020 i tots ells es van respondre degudament.

Qüestionaris en línia adreçats als integrants dels diferents sectors no-financers

- Qüestionari general: relacionat amb la qualitat i l'eficàcia dels controls de PBC aplicats pels diferents professionals en cada sector no financer analitzat. Aquest qüestionari era el mateix per a totes les professions i tots els negocis avaluats.
- Qüestionari basat en el producte: relacionat amb productes específics de les diferents professions o negocis.

Aquests qüestionaris s'han enviat, a través de les corresponents associacions i col·legis professionals, a tots els seus membres, entre els mesos de juliol i agost del 2020.

Cal tenir en compte que existeixen professions per les quals la col·legiació no és obligatòria, així com també membres pertanyents a una associació o col·legi professional que no desenvolupen activitats subjectes a obligacions de PBC/FT segons la Llei 14/2017. Per aquest motiu, abans de procedir a l'anàlisi de les respostes d'aquests qüestionaris, s'han filtrat aquelles que no eren

⁷ Únicament en la mesura en què els pagaments s'efectuïn o es rebin en efectiu i per import igual o superior a 10.000€ o el seu contravalor en moneda estrangera, ja es realitzin en una operació o en diverses operacions entre les quals sembli existir algun tipus de relació.

⁸ No s'han rebut respostes per aquest producte. Per aquest motiu, l'anàlisi s'ha hagut de limitar a comerciants de vehicles i comerciants de metalls i pedres precioses (CMPP).

vàlides per diversos motius, com ara duplicitats, qüestionaris generals contestats però no el de productes i viceversa, respostes proporcionades per professionals que no són subjectes obligats, etc.

Així mateix, s'han tingut en compte altres fonts d'informació, com ara els registres interns de subjectes obligats de la UIFAND i informació dels Registres de Societats i de Comerç (a través dels objectes socials i codis CAEA s'han pogut identificar persones físiques i entitats per les quals es tenen indicis que estan desenvolupant activitats dins de l'abast de la Llei 14/2017) per tal d'incloure dins de l'abast de l'estudi el major nombre possible de professionals que desenvolupen activitats subjectes a PBC/FT que no formen part de cap col·legi o associació professional.

Un cop identificats aquests professionals, se'ls han enviat de manera directa els qüestionaris corresponents. Així mateix, també s'ha procedit a filtrar les respostes no vàlides, tenint en compte els motius exposats anteriorment.

Per tant, i tenint en compte totes aquestes apreciacions, el percentatge de resposta dels qüestionaris en línia per part de cada sector és el següent⁹:

Sector no financer	Tipus de qüestionari	Nombre de respostes ¹⁰	Nombre d'enquestats	Percentatge de resposta ¹¹
Advocats i membres d'altres professions jurídiques independents	Qüestionari general	107	203 (membres CADA)	54,17%
	Qüestionari de producte	110		53,69%
Notaris	Qüestionari general / Qüestionari de producte	3	3	100%
Agents immobiliaris	Qüestionari general / Qüestionari de producte	128	227	56,38%
Comptables externs, auditors, assessors fiscals / Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats	Qüestionari general / Qüestionari de producte	150	433 (244 col·legiats ¹² + 189 enviats directament)	34,64%
Comerciants de vehicles	Qüestionari general / Qüestionari de producte	10	16	62%
Comerciants de metalls i pedres preciosos	Qüestionari general / Qüestionari de producte	16	55 (16 associats + 39 enviats directament)	29%

⁹ El nombre de membres de cadascuna de les associacions i col·legis professionals ha estat proporcionat per l'associació o col·legi corresponent.

¹⁰ En el nombre de respostes s'han exclòs aquelles que no resultaven vàlides, ja sigui per duplicitats o per altres motius.

¹¹ El percentatge de resposta es calcula tenint en compte la totalitat de membres de les diferents associacions i col·legis professionals, així com tots els qüestionaris enviats directament a persones i entitats que no formen part de cap col·legi o associació, encara que no tots els casos desenvolupen activitats subjectes a PBC/FT.

¹² Entre COEA, AATF i Associació de comptables, sense tenir en compte duplicitats

Independentment del percentatge de resposta de cadascun dels sectors, es considera que, en volum, els principals actors dels diferents sectors, han aportat la informació requerida a través dels qüestionaris.

Reunions

Col·legis i associacions professionals

Un cop analitzada la informació rebuda a través dels qüestionaris en línia, s'han realitzat, el novembre del 2020, diverses reunions amb els representants de les associacions i col·legis professionals. L'objectiu d'aquestes reunions ha estat compartir les conclusions de l'anàlisi de les dades agregades dels qüestionaris, avaluar-ne la coherència i tenir en compte el punt de vista dels representants dels sectors no financers. Els principals resultats d'aquestes reunions han estat tinguts en compte per l'avaluació de les diferents variables del present NRA, de manera conjunta amb la informació proporcionada pels sectors a través dels qüestionaris.

Informació qualitativa i quantitativa facilitada per la UIFAND

Per elaborar l'estudi de les professions no-financeres també s'ha tingut en compte informació tant qualitativa com quantitativa de les àrees operacional i de supervisió de la UIFAND, com ara informació relativa a la qualitat i nombre de DOS rebudes, al perfil de risc de BC de determinats productes o negocis o informació extreta de les inspeccions in-situ a subjectes obligats, especialment rellevant per ajudar a contextualitzar les dades obtingudes a través dels qüestionaris i per avaluar les variables relacionades amb la qualitat i l'efectivitat dels controls i de la supervisió de PBC.

Informació facilitada per autoritats competents i altres organismes

Finalment, també s'ha considerat informació facilitada per diversos organismes, departaments i autoritats competents, incloent registres públics (de societats, comerç i professions titulades) o el departament d'estadística (per obtenir dades relatives al volum que les diferents professions i negocis representen per l'economia del país). Així mateix, també s'ha tingut en compte informació específica dels diferents sectors (com ara normes deontològiques o estatuts) i referents legals, tant de l'àmbit de la PBC/FT com sectorial.

Tenint en compte l'anterior, la matriu del risc de BC que s'ha obtingut com a resultat de l'anàlisi de l'NRA és la següent:

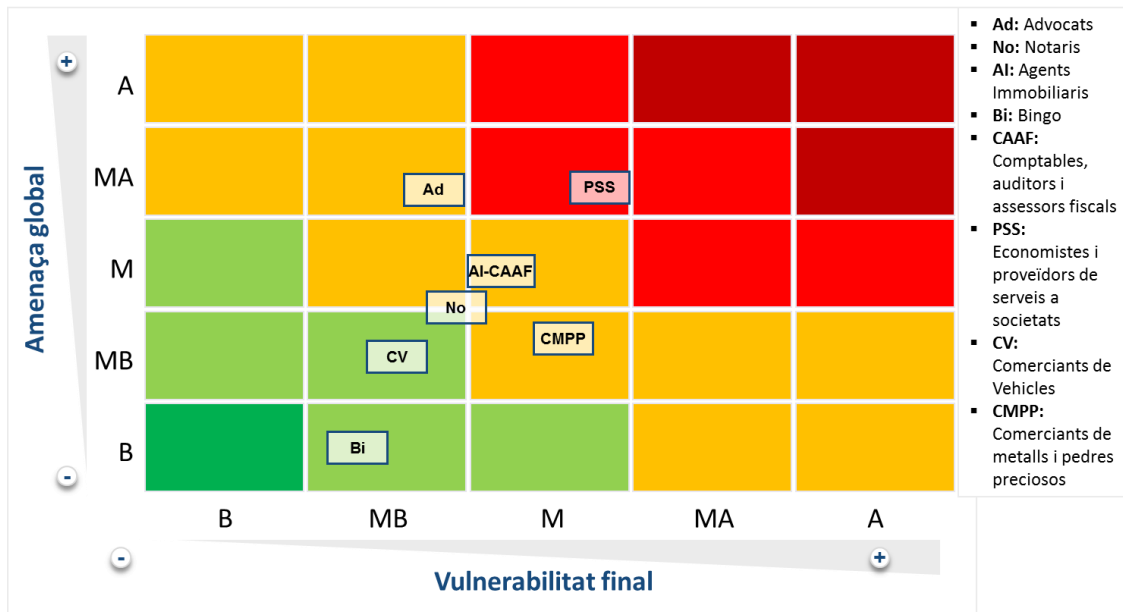
Figura 2. Matriu de risc de blanqueig de diners a Andorra

Matriu de risc de BC a Andorra

Estudi de Risc Nacional

Avaluació de riscos:

- Alt
- Mig-alt
- Mig
- Mig-baix
- Baix



Advocats i membres d'altres professions jurídiques independents

1. Descripció general del sector

El sector dels advocats a Andorra es troba generalment compost de despatxos de mida reduïda i professionals que exerceixen per compte propi, que desenvolupen les seves activitats en els diferents àmbits del dret, principalment pel que fa a la representació dels seus clients en processos civils i penals. Per tant, no tots els membres de la professió pertanyen al grup de professions no financeres designades d'acord amb la definició del GAFI, ja que no tots desenvolupen activitats subjectes a obligacions en matèria de PBC/FT.

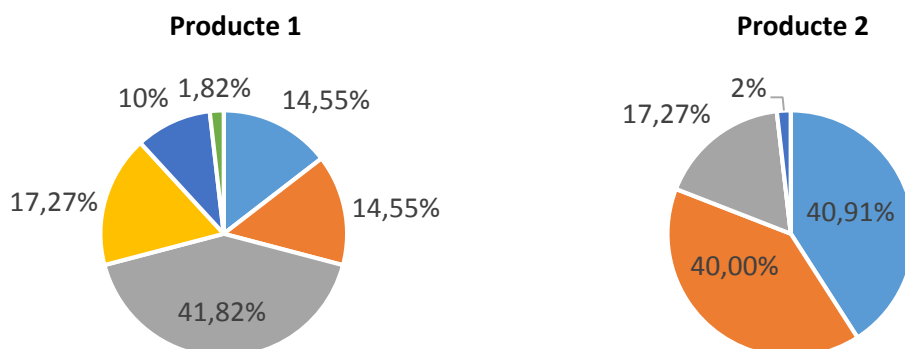
S'estima que el nombre de professionals del sector amb la consideració de subjectes obligats en matèria de PBC/FT ascendeix al voltant de 138 sobre un total de 203 col·legiats, en base a informacions obtingudes dels registres interns de la UIFAND i dels Registres de Societats i de Comerç. No obstant això, l'abast de les activitats de cadascun dels integrants del sector únicament pot ser confirmat definitivament a través del contacte directe amb el professional en qüestió, incloent accions de supervisió.

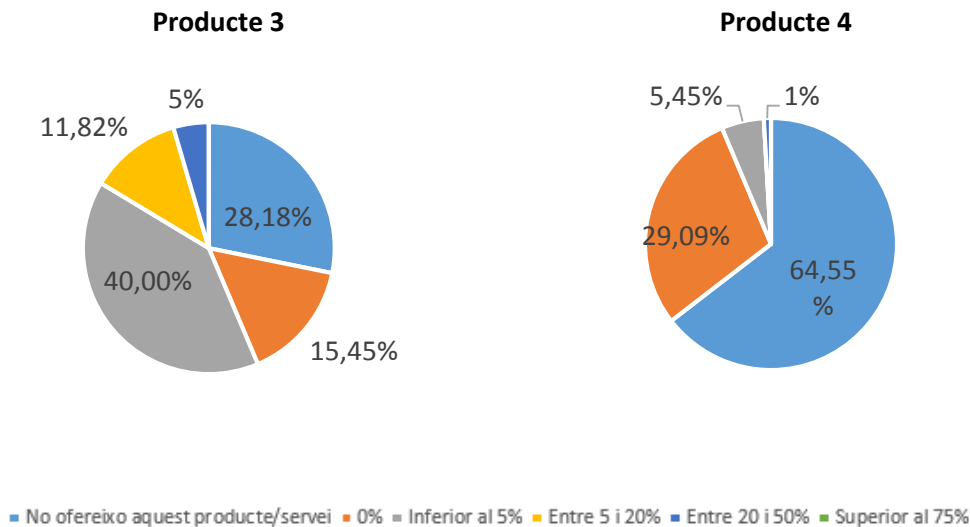
Per tal d'analitzar el sector, s'han tingut en compte els següents productes i serveis oferts per advocats, a fi de determinar la seva vulnerabilitat total i inherent, així com el seu pes dins del volum de negoci del sector. Els productes establerts es troben en línia amb les activitats que estableix l'article 2.2.b) de la Llei 14/2017 per tenir la consideració de subjecte obligat:

- Producte 1: Creació, funcionament o gestió de societats.
- Producte 2: Creació, funcionament o gestió d'associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues.
- Producte 3: Participació en actes de compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats.
- Producte 4: La gestió de fons, valors o altres actius del client i l'obertura o gestió de comptes bancaris, comptes d'estalvi o comptes de valors.

La presència dels productes exposats dins dels volums de negoci dels advocats consultats aporta els següents resultats:

Figura 3. Distribució dels productes i serveis del sector d'advocats





S'observa que, dins dels productes analitzats, i per tant, subjectes a obligacions de PBC/FT, aquells que tenen un major pes dins del sector són la constitució, gestió i funcionament de societats i la intermediació en actes de compravenda o disposició de béns immobles i entitats, tot i que rarament aquests serveis arriben a significar volums de negoci significatius dins del total de negoci de l'advocat/despatx. Per tant, es pot concloure que les activitats que defineixen els advocats a Andorra no són aquelles subjectes a obligacions de PBC/FT, sinó d'altres pertanyents a altres àmbits del dret.

De manera similar, les activitats pròpies de proveïdors de serveis de societats i, per tant, relacionades amb els productes de creació, gestió o funcionament de societats o altres estructures jurídiques (per exemple, proporcionar una adreça a les estructures constituïdes, tenir societats "en stock" o *shelf companies*, constituir societats instrumentals o pantalla o principalment enfocades a la prestació de serveis intragrup, exercir funcions de *trustee* o fideïcomissari, etc.), no es troben esteses en el sector i, en conseqüència, es pot concloure que dits serveis no defineixen ni caracteritzen al sector a Andorra.

El perfil de client habitual dels sector per aquests productes es troba format per, principalment, persones físiques o jurídiques andorranes, tot i que varia en major o menor mesura en funció de l'activitat subjecta en qüestió.

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Creació, gestió i funcionament de societats

El volum de societats constituïdes pels advocats andorranos és, generalment, baix, i únicament en un nombre molt reduït de casos (al voltant d'entre un 2 i 4% de les respostes) les xifres són lleugerament significatives, arribant a participar en fins a 42 societats andorranes o en 13 en el cas de les societats constituïdes a l'estranger.

Tot i que el client habitual, així com els països de residència del beneficiari efectiu i de constitució de la societat són, principalment, Andorra, Espanya i França, aquest producte té una major exposició al risc geogràfic que la resta de productes oferts per advocats. Així doncs, ja sigui a través del beneficiari efectiu o de la pròpia estructura constituïda, i en un nombre minoritari de casos (entre un 7 i un 13% de les respostes), existeix una exposició a jurisdiccions com, entre altres, Estats Units, Regne Unit, Holanda, Malta, Canadà, Itàlia, Luxemburg, Hongria, Bulgària, Noruega, Marroc, República Dominicana, Panamà, Xipre, Mèxic o Suïssa. Els sistemes preventius

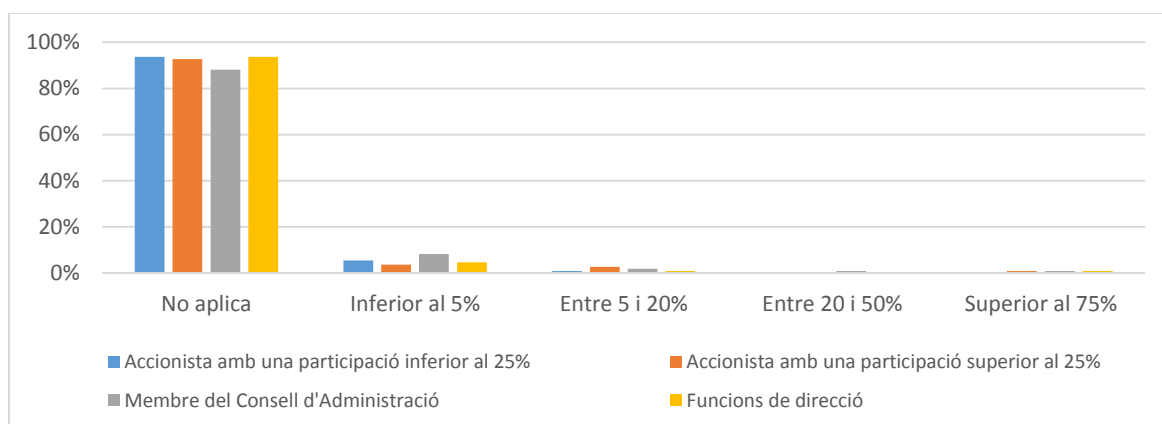
de BC/FT d'aquestes jurisdiccions presenten diferents graus d'equivalència amb l'andorrà, si bé cap d'elles té la consideració d'alt risc ni per part d'organismes internacionals (com GAFI o la Unió Europea) ni per la pròpia classificació interna de l'advocat/despatx.

La presència d'estructures complexes (és a dir, amb diverses capes de propietat entre diferents persones jurídiques, estructures multijurisdiccionals, etc.) i de clients d'alt poder adquisitiu (és a dir, amb patrimoni o actius per sobre del milió d'euros) es troba lleugerament estesa pel que fa a aquest producte (entre un 25 i un 54% de les respostes, tot i que el pes d'aquests tipus de clients acostumi a representar menys d'un 5% del total pel producte).

En relació amb la possibilitat de que el producte sigui utilitzat en entramats de frau o evasió fiscal, no s'han donat casos al respecte. El sector considera que, si bé la baixa tributació és un atractiu innegable en el moment de determinar la constitució d'una societat al país, rarament l'optimització tributària és el motiu principal, sinó desenvolupar una activitat econòmica o comercial real al Principat o bé per motius de separació i gestió del patrimoni personal.

Finalment, el servei, generalment, es limita a la constitució, i és poc recurrent que es proveeixin altres serveis a la societat o es participi en la seva gestió, funcionament o capital social d'alguna manera, com s'observa a continuació:

Figura 4. Grau de participació dels advocats en les societats constituïdes



Creació, gestió i funcionament d'altres estructures jurídiques (associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues)

La distribució d'aquest producte és molt reduïda, i dins, dels casos en els quals es proporciona, aquest es limita a volums d'una o dues estructures, corresponents sempre a petites associacions i fundacions, d'interès públic o privat, 100% andorranes. No es donen casos d'estructures a l'estranger ni d'altre índole com ara *trusts* o fideïcomisos.

Les mateixes conclusions de l'apartat anterior pel que fa als motius de constitució de l'estructura, així com la provisió d'altres serveis a les estructures constituïdes i a la participació, gestió i funcionament de les mateixes, resulten també d'aplicació en aquest cas.

Participació en actes de compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats

És un dels productes més facilitats dins dels analitzats, juntament amb el de constitució, gestió i funcionament de societats. El perfil habitual de client és persona física nacional o resident a Andorra, generalment d'alt poder adquisitiu. Els volums de participació oscil·len entre 2 i un

màxim de 25 operacions, per imports entre els 150.000 i els 25 milions d'euros.

Pel que fa als factors de vulnerabilitat, com ara la presència d'estructures complexes, clients de risc alt, presència d'efectiu, relacions de negoci sense presència física del client, ús d'intermediaris o motius d'optimització tributària, aquests són reduïts o, en ocasions, inexistents.

Gestió de fons, valors o altres actius del client i l'obertura o gestió de comptes bancaris, comptes d'estalvi o comptes de valors

La prestació d'aquests serveis no es troba estesa en el sector d'advocats (poc menys d'un 6,5% de les respostes, i per volums generalment inferiors al 5% del total de negoci). Així doncs, s'ha informat de gestió de fons, valors o altres actius per imports entre els 6.000 i els 15.000 euros, obertura o gestió d'entre 1 i 35 comptes bancaris, d'estalvi o de valors i actuacions com a titular, representant o apoderat d'entre 1 i 6 comptes de clients, amb posicions oscil·lant entre els 15.000 i els 150.000 euros, pel període d'estudi.

El perfil de client habitual d'aquests serveis és persona física nacional o resident a Andorra, seguit de persones físiques no-residents, en cap cas en jurisdiccions de risc. La resta de factors de vulnerabilitat, exposats en el punt anterior, són igualment molt reduïts o inexistents per aquest producte.

3. Qualitat dels controls de PBC

Els nivells de vulnerabilitat inherent dels productes de l'apartat anterior es veuen mitigats pels controls de PBC implementats, ja sigui pels integrants del sector com per part de les autoritats i col·legis professionals. Dits controls inclouen els següents:

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Disponibilitat de procediments de control intern

En l'àmplia majoria de casos, els advocats tenen implementades polítiques i procediments de control intern en matèria de PBC/FT, així com, són conscients de la necessitat de la seva aplicació, encara que el client hagi establert relacions de negoci amb altres subjectes obligats, com ara entitats bancàries.

Els procediments interns implementats detallen les accions que cada subjecte obligat desenvolupa en termes de mesures de diligència deguda (incloent la definició de les mesures de diligència reforçades, tot i que després no s'acabin implementant a la pràctica), la política d'acceptació de clients, els criteris de classificació de risc, la detecció o declaració de sospites, la custòdia de la documentació i els criteris d'identificació del beneficiari efectiu, entre altres.

En el cas de la identificació del beneficiari efectiu, aquesta es veu facilitada pel fet que la majoria de clients siguin persones físiques i que, en el cas del proveïment de serveis a persones jurídiques, la propietat d'aquestes estructures sempre es troba definida per instruments de propietat nominals. Així mateix, és una corrent generalitzada en el sector el fet que, davant la impossibilitat d'identificar el beneficiari efectiu, no s'iniciaria o es finalitzaria la relació de negoci.

És recurrent el fet que els advocats basin els seus manuals de procediments interns en aquells proporcionats pel CADA. En aquest sentit, es podrien adoptar majors esforços per adaptar aquestes polítiques generals a la realitat de cadascun dels negocis.

Pel que fa a l'aplicació pràctica dels procediments interns, aquesta recau, en la majoria dels casos, sobre l'advocat que actua per compte propi o l'advocat o advocats titulars del despatx qui, al seu torn, componen l'òrgan de control intern i comunicació (OCIC) del seu negoci. Compartir l'aplicació de les mesures amb altres membres del despatx, com ara el personal administratiu, o disposar de figures o departaments específics sobre els quals recau el compliment amb les polítiques internes i les obligacions de PBC/FT és menys habitual, tot i que aquest fet és coherent amb la mida i complexitat dels negocis.

Aplicació i graduació de les mesures de diligència deguda

La implementació pràctica dels procediments descrits en el punt anterior, implica que la totalitat del sector aplica, de manera recurrent, mesures de diligència deguda envers els seus clients. No obstant això, en múltiples ocasions no existeix una diferenciació entre el tipus de mesures de diligència aplicades, és a dir, s'apliquen el mateix tipus de mesura a tots als clients de manera indistinta, o bé existeix una incorrecta graduació de les mateixes en relació amb el risc.

Així doncs, si bé en la majoria de situacions les mesures de diligència deguda aplicades són coherents amb el nivell de risc assignat al client (és a dir, mesures simplificades a clients de risc baix, convencionals als de risc mig i reforçades als de risc alt), existeixen igualment casos en els quals la graduació de les mesures de diligència deguda obeeix a dues situacions:

- Criteris de prudència, tals com percentatges d'aplicació de mesures reforçades superiors als de clients de risc alt o percentatges d'aplicació de mesures simplificades inferiors als de clients de risc baix.
- Casos en els quals la manca de correlació entre el nivell de risc i el tipus de mesures aplicades poden denotar una incorrecta graduació de les mesures de diligència, aplicant mesures insuficients per gestionar el nivell de risc assignat o bé l'assignació d'un nivell de risc superior o inferior al que correspondria.

Ambdues situacions poden comportar vulnerabilitats pel fet que els riscos no s'estiguin gestionant adequadament, que no s'estiguin destinant els recursos a aquells escenaris de risc on realment s'haurien d'estar destinant o que el sentit de les mesures reforçades es perdi per la seva implementació en un ampli nombre de casos de risc inferior.

Sistemes de classificació de risc de clients

En termes generals, els advocats classifiquen els seus clients en funció del risc de BC/FT que aporten, a través de sistemes de classificació més o menys formalitzats. Tot i això, existeixen casos minoritaris (al voltant d'un 5,5% dels advocats enquestats), en els quals no s'efectua aquesta classificació.

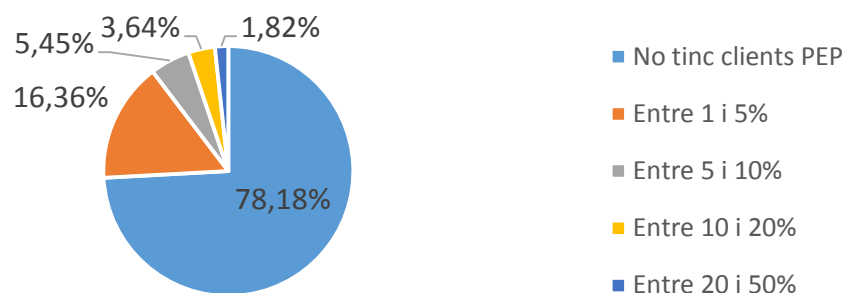
Coneixement del client

Com s'ha exposat, l'aplicació de les mesures de PBC/FT recau principalment en l'advocat o advocats titulars, la qual cosa suposa disposar d'un elevat coneixement dels clients. En aquest sentit, doncs, no és freqüent la delegació de l'aplicació de les mesures de diligència deguda en terceres parts (ja siguin prescriptors o altres), així com tampoc l'establiment de relacions de negoci sense presència física del client. En cas de produir-se, aquestes es limiten al contacte inicial del client, per després passar a contactes presencials i, en qualsevol cas, se l'identifica i es coneix.

Sistemes de detecció i identificació de PEPs

Generalment, el sector disposa d'aquests sistemes. Tot i això, la presència de clients PEP és baixa, independentment del producte o servei ofert, com s'observa a continuació:

Figura 5. Percentatge de clients PEP sobre el total



Aquestes xifres reduïdes podrien estar alertant, en ocasions, de potencials deficiències en els sistemes de detecció de PEPs o de no atorgar la mateixa consideració (en termes de classificació i adopció de mesures reforçades) entre els PEPs estrangers i els nacionals.

Identificació de riscos

Existeix la concepció generalitzada per part dels integrants del sector que, tant el propi sector, com els seus negocis, activitats i clients, presenten un risc baix de BC/FT. Així doncs, tot i que els advocats poden identificar riscos propis del seu sector, la corrent generalitzada és que aquests riscos sectorials ho són des d'un punt de vista teòric i en molt poques ocasions es considera que aquests es poden materialitzar en el sí de cadascun dels professionals o despatxos.

Aquest fet es veu reflectit en les autoavaluacions de riscos del sector (a través de l'estudi individual de risc (ERI), en els termes que estableix la Llei 14/2017), ja que, si bé l'àmplia majoria dels advocats han dut a terme els seus estudis, aquests principalment es centren en justificar el seu risc baix, exposant les mesures de mitigació implementades i indicant el baix perfil de risc de clients i productes oferts, més que no pas en la identificació de riscos. Des del Col·legi d'Advocats d'Andorra (CADA) no s'identifiquen riscos de BC/FT específics del sector al qual representa, i les seves accions van més encaminades a facilitar el compliment de les obligacions de PBC/FT als seus col·legiats.

En conclusió, tot i que el sector és àmpliament coneixedor de les seves obligacions de PBC/FT i pot identificar riscos generals, existeix una certa percepció negativa associada als concepte de "risc" de BC/FT, que pot arribar a provocar que aquests no s'avaluïn d'una manera més detallada, en particular els riscos propis i específics del sector.

Sistemes de detecció i declaració de sospites

A nivell formal, el sector és conscient de les seves obligacions de declaració (i que aquesta preval sobre el secret professional, excepte en els casos previstos a la Llei 14/2017, com ara la defensa jurídica d'un client), i té, en gran mesura, establerts els procediments interns de comunicació a l'OCIC (en despatxos de major mida en els quals aquestes funcions no recauen sobre el propi advocat exercint per compte propi) i envers la UIFAND, tot i que aquests no es posin en pràctica amb regularitat. Per a la detecció de sospites no és habitual que es disposi de sistemes automatitzats de control i seguiment de clients, la seva operativa i els seus perfils de risc, tot i que aquest fet és consistent amb l'activitat i serveis dels advocats, que es corresponen amb encàrrecs i treballs puntuals més que no pas amb relacions de negoci continuades, i amb la manca de transaccionalitat a monitoritzar.

No obstant l'anterior, a la pràctica, la capacitat de detecció i de declaració d'operatives sospitoses és molt baixa, com s'observa en les xifres de DOS efectuades pel sector en els darrers anys:

	2017	2018	2019	TOTAL
Nombre de DOS efectuades	1	-	-	1

Així doncs, el baix nombre de sospites reportades s'explica, principalment, per la percepció de risc baix del sector, ja exposada, i pel fet que determinades conductes, no majoritàries, com ara el fet que el potencial client no s'ajusti amb el perfil habitual de client de l'advocat/despatx, desconfiances envers el client, dubtes respecte a aspectes de coneixement de client com l'origen dels fons o reticències dels clients a proporcionar determinada documentació o explicacions respecte a l'operativa o projecte plantejat, no s'acaben traslladant gairebé mai en sospites a reportar a l'autoritat competent.

Ús de fonts d'informació independents

Els membres del sector disposen, generalment, d'accés a fonts d'informació fiables i independents, tals com bases de dades comercials de proveïdors externs (proporcionats, o no, pel Col·legi) o fonts obertes d'informació. Aquestes, però, no s'utilitzen de manera recurrent, sinó que solen constituir més aviat una mesura reforçada a aplicar en situacions de risc per sobre de la mitjana, de manera addicional a la informació obtinguda dels clients. Per tant, per tal de donar compliment a les obligacions de PBC/FT acaba existint un alt recolzament en informació aportada pel client.

Establiment de limitacions en l'ús d'efectiu

Al voltant del 90% dels advocats té establerta una limitació dels imports en efectiu que accepta, que oscil·len entre la no acceptació i els 10.000 euros, essent el límit més establert el de 10.000 euros. Així mateix, la presència d'efectiu o de clients d'ús intensiu d'efectiu no es troba estesa en el sector. Totes aquestes circumstàncies mitiguen els riscos associats a l'ús d'efectiu.

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Controls d'accés a la professió

El marc que regula l'accés a la professió és clar, robust i efectiu, en el sentit d'evitar que persones associades a activitats delictives puguin accedir i utilitzar la professió amb finalitats de BC/FT. Aquest inclou:

- L'obligatorietat d'obtenir el corresponent certificat d'aptitud, esdevenir membre del Col·legi d'Advocats d'Andorra i donar-se d'alta al Registre de Professions Titulades per tal de poder exercir la professió.
- La Llei 48/2014, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, la qual estableix els requeriments necessaris (formació acadèmica, honorabilitat, superació de proves, etc.) per poder optar a la certificació i col·legiació, així com les situacions d'inhabilitació professional, expulsió i altres tipus de sancions.
- El Col·legi d'Advocats (CADA), que té com a objecte la regulació i ordenació de l'exercici de l'activitat professional dels advocats i també la salvaguarda dels seus principis ètics i deontològics.

Mesures per assegurar la integritat del sector

La professió d'advocat compta amb diversos mecanismes que regulen el comportament ètic i deontològic i asseguren la integritat del sector. Entre aquests destaquen, principalment:

- Normes deontològiques.
- Llei 48/2014, de l'exercici de la professió d'advocat.
- Estatuts del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra.

Aquests mecanismes contenen disposicions relatives a assegurar la integritat dels membres de que exerceixen la professió, a través de la tipificació de conductes que constitueixen infraccions i es troben subjectes a sancions, tant pecuniàries com d'altres tipus, que poden arribar a incloure inhabilitacions o expulsions de la professió. Aquest tipus de conductes inclouen fets com exercir la professió sense les degudes autoritzacions, exercir-la sota supòsits d'inhabilitació, suspensió o conflicte d'interessos, haver estat condemnat per delictes dolós, haver incomplert deures o obligacions professionals, haver vulnerat el secret professional o haver encobert actes d'intrusisme o d'exercici il·legal de la professió, entre altres.

El CADA és l'òrgan que garanteix que l'exercici de la professió s'adequa a la Llei 48/2014, als Estatuts del Col·legi i a les normes i usos deontològics. Durant el període 2017-2019, el Col·legi ha tramitat un total de 23 expedients per faltes deontològiques.

Altres mecanismes, no exclusius del sector, tals com processaments i/o condemnes per motius de blanqueig de capitals o sancions administratives per incompliments de la Llei 14/2017, no han estat d'aplicació durant el període d'anàlisi.

Formació en matèria de PBC/FT

El Col·legi d'Advocats és especialment proactiu pel que fa a organitzar i impulsar accions formatives en matèria de PBC/FT. Més concretament, el detall de les formacions dutes a terme durant el període d'estudi és el següent:

Any	Nombre de formacions	Títol/tema principal de la formació	Nombre d'assistents
2017	1	Prevenió del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme	82
2018	3	Prevenió del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme pel secretariat de despatxos	57
		Actualitzacions del manual de prevenió del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme.	61
		Prevenió del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme per notaries	12
2019	1	Estudi individual de risc en matèria de blanqueig	71

Les formacions ofertes són abundants, amb un nombre elevat d'assistents, temàtiques i adaptades a casuístiques rellevants pel sector. L'àmplia majoria d'advocats (així com, fins i tot, membres d'altres sectors no financers) han fet ús d'aquestes formacions, ja sigui de manera exclusiva o complementant-les amb altres impartides per entitats o organismes externs com, per exemple, altres despatxos d'advocats, firmes d'auditoria i consultoria nacionals i internacionals, entitats bancàries, formacions online, universitats nacionals i internacionals o associacions internacionals.

A banda de les formacions presencials, des del Col·legi, a través de la comissió del blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, es proporcionen altres serveis als seus membres, com ara models de fulls d'encàrrec, d'identificació de clients, manuals de compliment normatiu, fulls complementaris d'identificació o accés a bases de dades de proveïdors externs.

Així doncs, tot i que els principals receptors d'aquestes formacions i serveis accessoris solen ser l'advocat o advocats titulars del despatx, i aquest fet provoca que, en ocasions, no tot el personal del despatx amb funcions rellevants a efectes de PBC/FT hagi estat format o ho hagi estat amb

la mateixa intensitat, els components formatius exposats, en termes generals, ajuden a disminuir el risc de que el sector pugui ser utilitzat per finalitats de BC/FT, ja que augmenten el seu grau de coneixement i conscienciació en la matèria.

Accions de supervisió de PBC/FT

Com qualsevol altre subjecte obligat no-financer, els advocats es troben sotmesos a la supervisió de la UIFAND en matèria de PBC/FT. Durant el període d'estudi s'han efectuat les següents inspeccions in-situ al sector:

	2017	2018	2019	TOTAL
Nombre d'inspeccions dutes a terme al sector	6	3	1	10

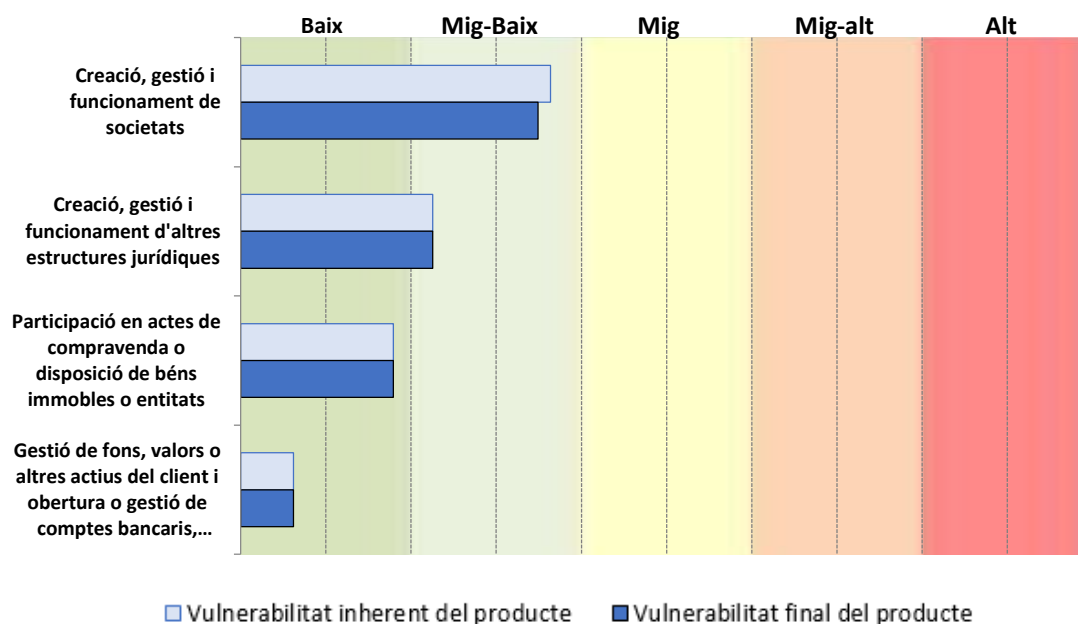
Els subjectes obligats supervisats consideren que la inspecció i el posterior informe amb recomanacions a implementar han contribuït de manera significativa o molt significativa a millorar els seus sistemes preventius en matèria de PBC/FT, portant-los a implementar accions com modificacions dels seus manuals de procediments interns de PBC/FT o reforçar el control dels clients (a nivell documental i de cerca en fonts externes), entre altres.

Així mateix, dites inspeccions han permès detectar una sèrie d'aspectes objecte de millora que s'han estimat comuns per l'àmplia majoria del sector i que es van agrupar en una nota informativa, publicada el juny del 2018, a fi d'incrementar el grau de coneixement i conscienciació sobre aquests aspectes i quines accions recomanades i bones pràctiques poden implementar per mitigar aquests riscos potencials.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, es pot considerar que la vulnerabilitat inherent de cadascun dels productes analitzats pel que fa al sector d'advocats és la següent:

Figura 6. Vulnerabilitats inherents i finals dels productes del sector d'advocats



Com s'observa, la vulnerabilitat inherent es veu lleugerament reduïda per la qualitat dels controls de PBC implementats, en termes globals, en el sí de la professió d'advocat, la qual s'ha considerat mitja-alta. Així mateix, el grau de vulnerabilitat final del sector s'estima com a mig-baix.

Qualitat dels controls de PBC	Mig Alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig Baix

Notaris

1.Descripció general del sector

Els notaris es regeixen per la Llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat. Aquesta estableix, en el seu article 1, que “ el notariat, integrat per tots els notaris del Principat d’Andorra, exerceix la fe pública en totes les relacions del dret privat que es vulguin establir o declarar sense la intervenció dels òrgans jurisdiccionals. Així, “els notaris són persones professionals del dret investides de funció pública que tenen autoritat per donar fe dels contractes i els altres actes extrajudicials, conservar-los en protocols i expedir-ne còpies”, i “en la seva condició de fedataris públics, fixen amb exactitud en l’esfera dels fets el que veuen, escolten i perceben els seus sentits, i també fixen en l’esfera del dret l’autenticitat i la força probatòria de les declaracions de voluntat de les persones que atorguen l’instrument públic i que ells redacten”.

A l’article 33, la Llei 11/2017 defineix la Cambra de Notaris com “un organisme de dret públic i de caràcter professional, dotat de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per al compliment de les seves finalitats”, a la qual tots els notaris han de pertànyer, i l’article 34 en defineix les funcions.

Durant el període de referència, el sector es componia de quatre notaris en exercici.

Activitat

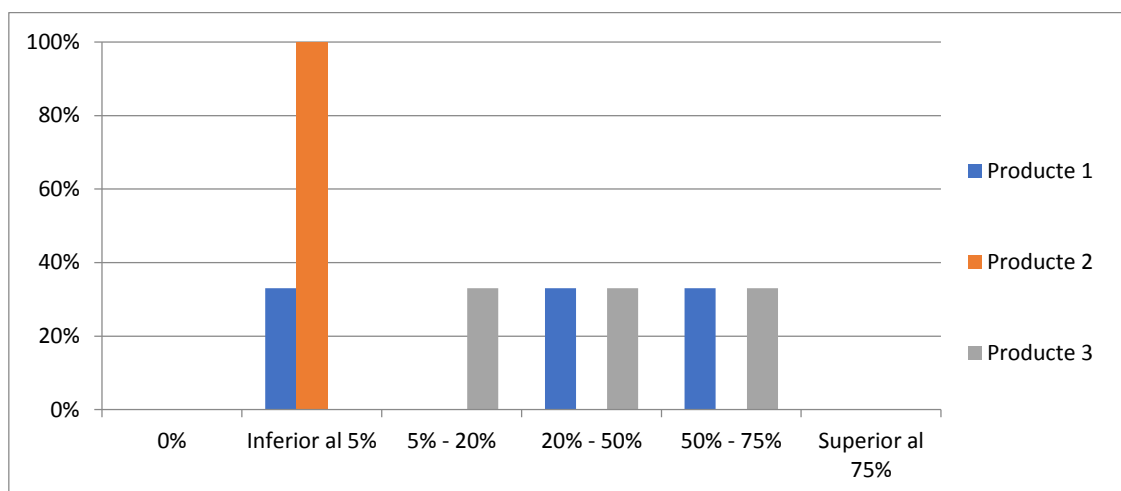
Els notaris, en la seva condició de fedataris públics, autoritzen un gran nombre d’escriptures cada any, i són subjectes obligats quan realitzen les activitats detallades a l’article 2.b de la Llei 14/2017.

Així, i d’acord amb l’activitat dels notaris, s’han establert 3 productes diferenciats en els qüestionaris enviats al sector, que són els tres que s’avaluaran i es qualificaran d’acord amb la metodologia del WB:

- Producte 1: La creació, el funcionament o la gestió de societats.
- Producte 2: La creació, el funcionament o la gestió d’associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues.
- Producte 3: La compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats.

Pel que fa al producte 1, la creació i gestió de societats, només es una activitat significativa per un 33% dels enquestats. El producte 2, la creació i gestió d’associacions, fundacions i altres estructures anàlogues, és una activitat molt poc significativa en el sector, ja que representa menys del 5% de la facturació per tots els enquestats. El producte 3, la compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats, és una activitat significativa per un 33% dels enquestats, i és més present en el sector que el producte 1.

Figura 7. Distribució dels productes i serveis del sector de notaris



D'acord amb les respostes al qüestionari, s'ha calculat que aproximadament uns dos terços del total de l'activitat del sector notarial es corresponen a activitats subjectes. D'aquestes, la majoria són compravenda de béns immobles o entitats i constitució de societats. Les associacions, fundacions, trust o estructures similars són molt poc significatives en l'activitat notarial a Andorra, ja sigui per la seva constitució o la seva gestió o funcionament.

Volum

Tot i no disposar del detall específic del sector, de les xifres se'n desprèn que el pes del sector sobre el total de l'activitat econòmica (PIB) no resulta excessivament significatiu.

Per altra banda, s'ha de considerar l'existència de més d'11.000 societats, xifra que ha augmentat un 12% durant el període d'estudi. Per aquestes societats, els notaris autoritzen un gran nombre d'escriptures, pels canvis habituals en el curs de la seva existència: canvis accionarial, de domicili social, o d'objecte social entre altres.

Pel que fa a les transaccions relacionades amb la compravenda de béns immobles, durant el període d'anàlisi, s'han dut a terme un total de 5.257 transaccions immobiliàries, en les que s'han transmès un total de 13.689 béns. El valor dels béns transmèsos ha augmentat significativament durant el període, i al 2018 ha representat gairebé un 30% del PIB. Tot i la tendència favorable d'aquests tres anys, s'aprecia una lleugera disminució de la mateixa al 2019.

Perfil de client

Per la seva activitat, els notaris tenen un nombre molt gran de clients, que per les activitats subjectes són principalment persones físiques residents a Andorra, que creen una societat, o participen en una compravenda d'un bé immoble o d'una entitat. Les persones físiques no residents clients d'activitats subjectes dels notaris es corresponen principalment amb nacionals de països veïns que decideixen establir-se a Andorra, i adquireixen un bé immoble o constitueixen una societat. Les persones jurídiques andorranes són clients de les activitats subjectes dels notaris quan realitzen algun canvi que el notari ha d'autoritzar (accionarial, de domicili, o d'objecte social), o quan participen en la compravenda d'un bé immoble o d'una altra entitat. Les persones jurídiques estrangeres no son pràcticament presents entre els clients del sector notarial a Andorra.

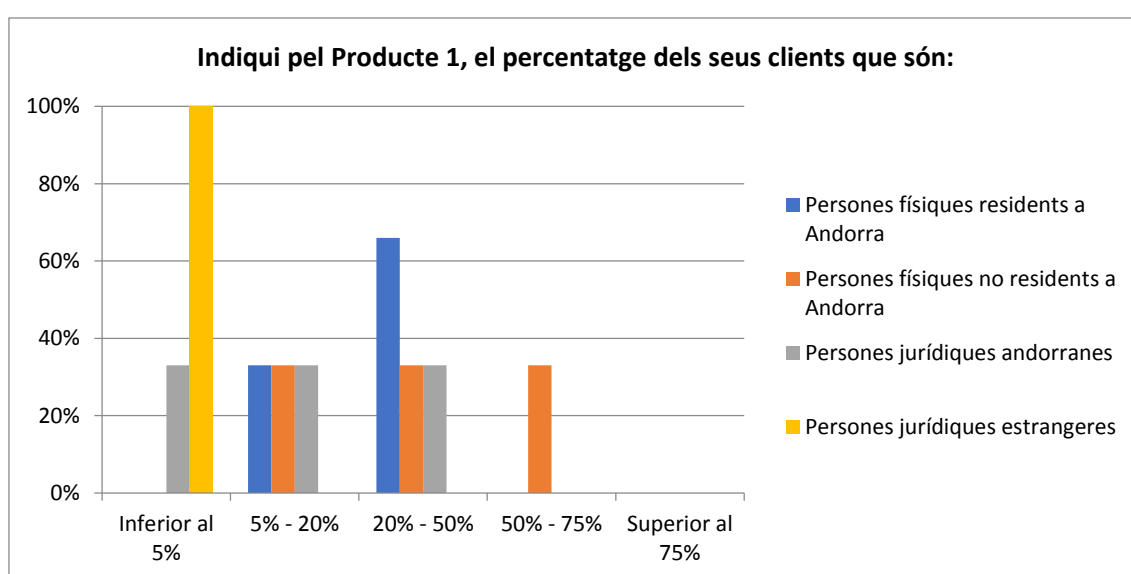
2.Vulnerabilitat inherent del sector

Creació, funcionament i gestió de societats

S'ha de considerar l'existència de més d'11.000 societats al Principat d'Andorra, xifra que ha augmentat un 12% durant el període d'estudi. Per aquestes societats, els notaris autoritzen un gran nombre d'escriptures, pels canvis habituals en el curs de la seva existència: canvis accionarials, de domicili social, o d'objecte social entre altres.

Els clients d'aquest producte són principalment persones físiques, residents o no. Les persones jurídiques andorranes també són presents, en menor mesura. Les persones jurídiques estrangeres tenen una presència molt residual entre els clients del producte 1.

Figura 8: Tipologia de clients del producte 1

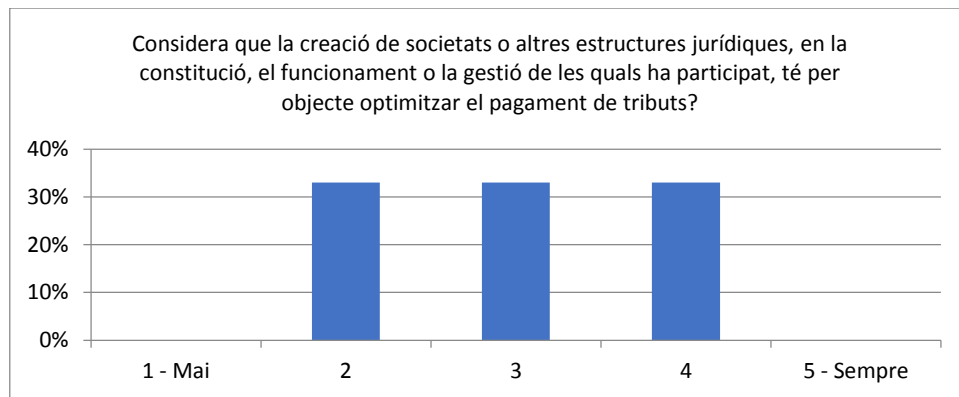


Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els clients d'alt poder adquisitiu, considerats com aquells amb un patrimoni superior a 1.000.000 €, són significatius per 33% dels enquestats per aquest producte.

D'altra banda, els clients amb estructures de control opaques o complexes només representen entre el 20 i el 50% dels clients persones jurídiques per 33% dels notaris.

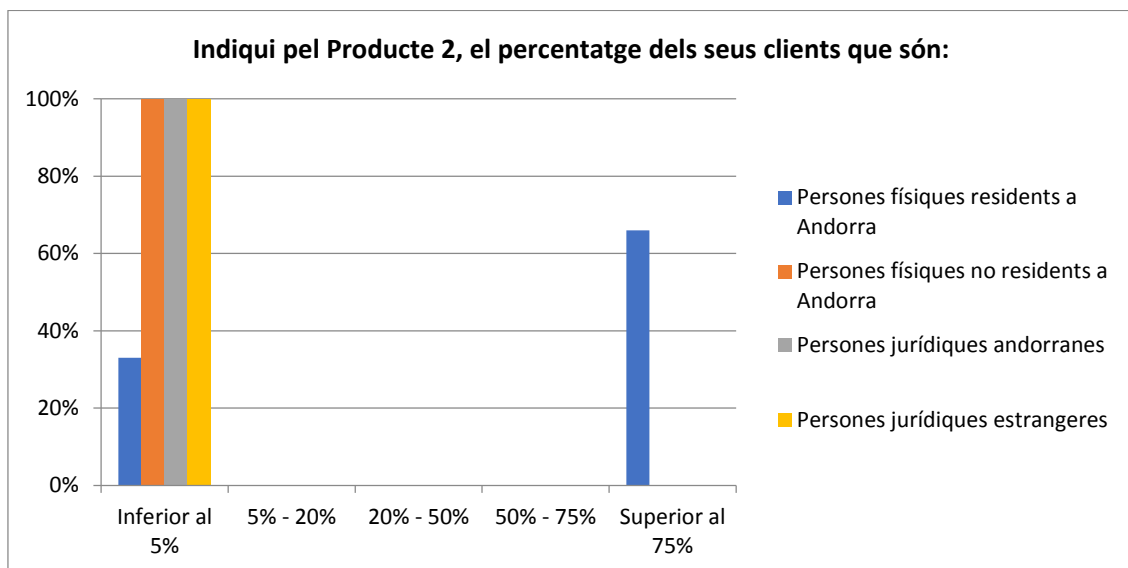
Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els notaris consideren que la creació de societats té relació, en major o menor mesura, amb l'optimització del pagament de tributs.

Figura 9: Optimització tributària a través de societats



Creació, funcionament i gestió d'associacions, fundacions, fideïcomisos o altres estructures anàlogues

Figura 10: Tipologia de clients del producte 2



Aquest producte té molt poca presència en el sector, ja que es constitueixen poques associacions i fundacions, i la constitució d'altres estructures jurídiques no està permesa en el marc legal actual. El client tipus d'aquest producte és una persona física resident a Andorra.

No destaca cap factor de vulnerabilitat, ni pel que fa a clients, a ús d'efectiu, o a altres factors.

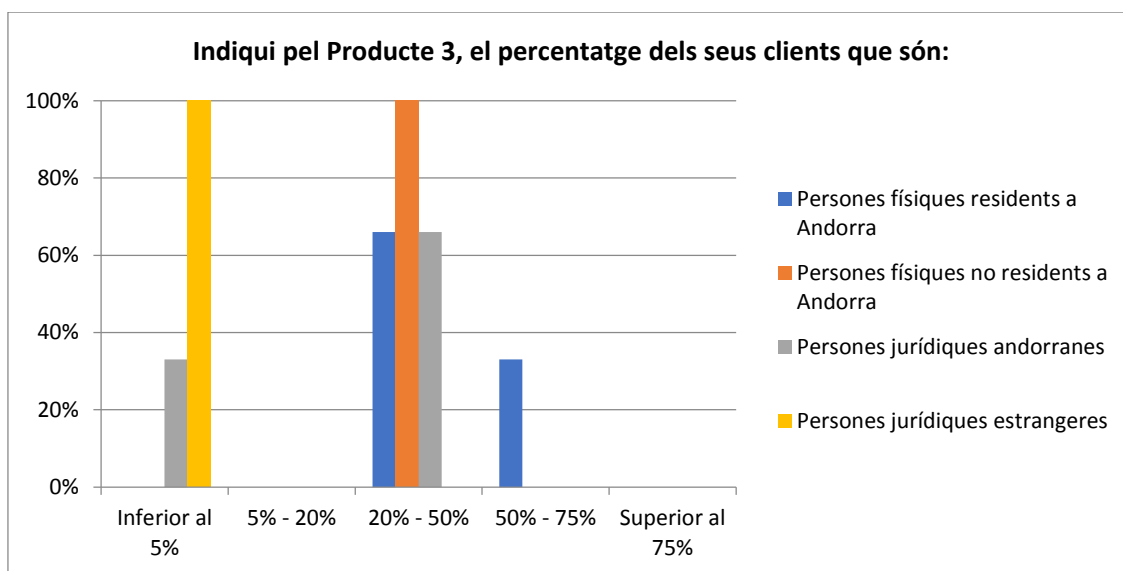
Compravenda o altres actes de disposició de béns immobles o entitats

Per aquest producte, que inclou tant béns immobles com societats, s'ha de tenir en compte:

- L'existència, com ja s'ha mencionat, de més d'11.000 societats, xifra que ha augmentat un 12% durant el període d'estudi, i que pot comportar un gran nombre de compravendes.
- Les més de 5.200 transaccions immobiliàries que hi ha hagut durant el període, en les que s'han transmès més de 13.600 béns. El valor dels béns transmèsos ha augmentat significativament durant el període, i al 2018 ha representat gairebé un 30% del PIB.

Els clients d'aquest producte són principalment persones físiques residents, tot i que les persones físiques no residents també són presents.

Figura 11: Tipologia de clients del producte 3



Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els clients d'alt poder adquisitiu, considerats com aquells amb un patrimoni superior a 1.000.000 €, són significatius per 33% dels enquestats per aquest producte.

Per 33% dels notaris els clients amb estructures de control opaques o complexes representen entre el 20 i el 50 % dels seus clients persones jurídiques.

Pel que fa a inversió estrangera, en els casos en els que s'ha adquirit un bé immoble, el client és principalment dels territoris veïns, Espanya i França.

El nombre de casos en els que la inversió estrangera ha estat directa és superior, i les dues nacionalitats principals són les mateixes, tot i que el percentatge sobre el total varia lleugerament.

3. Qualitat dels controls de PBC

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat

Aquesta llei regula la professió de notari en diversos aspectes a tenir en compte en matèria de PBC, com poden ser els controls d'entrada, el règim sancionador, o la conservació de la documentació.

L'accés a la professió

L'article 7 de la Llei 11/2017 estableix els diferents requisits per exercir la professió de notari, així com les incompatibilitats. L'article 8 en regula la selecció, que es fa per acord de Govern, pel procediment de concurs oposició, convocat pel Govern d'Andorra. En la fase d'oposició, es realitzen un mínim tres proves: una de caràcter teòric, una de caràcter pràctic, i una tercera d'idiomes. El temari per aquestes proves d'aptitud és publicat prèviament pel Govern en les bases de la convocatòria, i inclou la legislació aplicable en matèria de PBC/FT en cada moment. El procés de selecció inclou també una prova psicotècnica, destinada a comprovar que no concorren impediments que incapacitin la persona per a l'exercici de la funció de notari. El tribunal de selecció, que ha de valorar les proves, està format pel ministre encarregat de la justícia (o la persona en qui delegui), el president de la Cambra de Notaris, el president del Tribunal Superior de Justícia, el president de la Batllia i dos juristes de reconeguda capacitat i experiència, designats pel Govern.

El nombre de notaris es defineix en l'article 6 de la Llei 11/2017, de 25 de maig, del notariat, que estableix que aquest és fixat per acord de Govern, amb un mínim de quatre notaris i un màxim d'un notari per cada 10.000 habitants.

Durant el període d'anàlisi, 4 notaris exercien a Andorra. Un d'ells va cessar la seva activitat a principis del 2020. El 18 de març del 2020 es publica l'edicta de convocatòria del procés de selecció de dos notaris mitjançant concurs oposició. Així, durant el 2021, seran 5 els notaris que exerciran a Andorra, després de la finalització del procediment de selecció i el corresponent període de formació en pràctiques tutelades per un notari exercent.

El règim de responsabilitat de la professió

En relació amb el règim sancionador i d'acord amb l'article 20, els notaris estan subjectes a la responsabilitat disciplinària derivada de l'incompliment de la Llei del notariat i de les normes deontològiques proposades per la Cambra de Notaris i aprovades pel Govern. D'acord amb l'article 21, la potestat disciplinària és exercida per l'òrgan disciplinari, integrat pel President de la Cambra de Notaris (o qui el supleixi), dos representants del Ministeri de Justícia i Interior i un del Ministeri de Finances, designats pels respectius Ministres. El darrer decret de nomenament dels membres (pel que fa als ministeris de justícia i finances) de l'òrgan disciplinari és el del 22 de gener del 2020.

Les infraccions que són objecte d'un expedient disciplinari es recullen a l'article 25, i es divideixen entre molt greus, greus i lleus. Destaquen, dins de les infraccions molt greus, les conductes que hagin comportat una sanció administrativa ferma com a conseqüència d'una infracció greu o molt greu de les disposicions de la legislació en matèria de PBC/FT, que es produeixin com a conseqüència de l'exercici de la professió, tal com estableix l'article 25.3. Així mateix, l'article 25.4 estableix com a infracció molt greu les conductes que hagin comportat una sanció administrativa ferma com a conseqüència d'una infracció lleu de la legislació de PBC/FT.

D'altra banda, La Cambra de Notaris disposa de Codi Deontològic i de Normes internes de funcionament i autofinançament, ratificades per unanimitat per tots els membres de la Cambra. Estableixen un principi de democràcia interna i el respecte a la Llei, els usuaris, els notaris i els

empleats. Dites normes inclouen disposicions relatives a PBC/FT. L'incompliment d'aquesta normativa interna pot constituir una infracció greu o molt greu, en funció del perjudici que aquest incompliment ocasioni a les persones que hagin contractat els serveis del notari, d'acord amb els articles 25.3 g) i 25.4.i) de la Llei.

Les sancions imposables per aquests incompliments engloben multes i inhabilitacions professionals d'import i durada variable en funció de la gravetat de la infracció (essent la quantia màxima 50.000 euros i el termini màxim de cinc anys) o, fins i tot, l'expulsió de la professió, la qual té una durada fins que la persona sancionada no obté la rehabilitació, en cas que es produeixi. Les infraccions relatives a les sancions imposades per incompliments greus i molt greus de la legislació de PBC/FT poden ser objecte d'aquesta sanció d'expulsió de la professió, ja que són considerades infraccions molt greus a efectes de la Llei del notariat.

Així doncs, el marc legal vigent conté els mecanismes necessaris per assegurar el desenvolupament de la professió de notari amb integritat.

Tot i aquest marc legal, durant el període 2017-2019, un notari ha estat multat en el curs d'un expedient sancionador de la UIFAND per tres incompliments greus a la Llei 14/2017, i no consta que hagi comportat cap sanció per part de l'òrgan disciplinari.

Supervisió

En el període 2017-2019 s'ha dut a terme una inspecció in-situ a un notari, concretament el juny del 2018. Fruit d'aquesta acció de supervisió, s'han detectat diverses àrees dins de les mesures preventives implementades pel subjecte obligat que presenten mancances i que han estat objecte d'accions recomanades de millora per part de la UIFAND. Entre aquestes àrees s'hi inclouen la manca d'identificació o verificació dels clients o dels seus beneficiaris efectius, deficiències en l'obtenció d'informació que acrediti el propòsit o índole de la relació de negoci i l'origen dels fons objecte de la mateixa o una manca de procediments de control intern degudament formalitzats en un document escrit.

Vista la rellevància de les àrees detectades i de la funció de la figura del notari com a fedatari públic, es va establir un pla d'acció amb el subjecte obligat, pel qual es compromet a reportar periòdicament a la UIFAND els progressos assolits pel que fa a la implementació de les recomanacions en els seus procediments de control intern. El pla d'acció, amb el seu corresponent calendari, va comportar que s'informés de l'estat d'implementació de les recomanacions en dues ocasions, a l'octubre 2018 i al juliol 2019. Després d'aquesta darrera tramesa d'informació, es va considerar que ja s'havia donat compliment a totes les accions requerides per la UIFAND. La implementació del pla d'acció va tenir un impacte significatiu en la funció de compliment del subjecte obligat i en la seva organització interna en matèria de PBC/FT.

Compte tingut que les accions supervisores dins del període analitzat únicament han anat encaminades a un dels subjectes obligats dins del sector, no s'ha reunit suficient informació per agregar i emetre una nota informativa de caràcter públic. Es preveu que aquesta es realitzi quan es disposin de dades addicionals per haver realitzat inspeccions a altres integrants del sector.

Cal destacar, però, que cap de les àrees amb mancances detectades guardaven relació amb una possible manca d'integritat del subjecte obligat inspeccionat.

Adicionalment, en el decurs de la inspecció in-situ també es van detectar incompliments potencials de la legislació vigent en matèria de PBC/FT. Vista aquesta situació i, novament, tenint en compte la importància de les funcions del notari, es va incoar un expedient sancionador concloent, el març del 2019 que s'havien produït infraccions de la Llei 14/2017 qualificades com greus, concretament, l'incompliment de l'obligació d'establir procediments de control intern adequats i suficients, no identificar o verificar l'origen dels fons objecte de la relació de negoci i l'incompliment de les obligacions de conservació de documents. Com a resultat, es va imposar una sanció administrativa per import de 9.003 €.

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Conservació de documentació

La Llei 11/2017 estableix en el seu article 13 que els protocols notariais pertanyen a l'Estat andorrà, i que comprenen el conjunt d'instruments públics que consisteixen en les escriptures i les actes originals autoritzades per un notari en el transcurs d'un any natural. Els notaris numeren correlativament els instruments públics en l'ordre cronològic de la seva autorització, els folis dels quals també han de ser numerats correlativament, i els incorporen al seu protocol de l'any natural en curs. Els notaris relliguen el protocol de l'any anterior en volums. Els notaris han de vetllar per la perennitat i la bona conservació dels instruments públics que custodien.

De la mateixa manera, la Llei 11/2017 estableix en el seu article 36 que l'Arxiu General de Protocols, adscrit a la Cambra de Notaris, és l'arxiu on dipositen els protocols que provenen de les notaries suprimides i els protocols que daten de més de 25 anys. L'Arxiu General de Protocols disposa d'una relació dels notaris. Els notaris tenen accés a l'Arxiu General de Protocols a l'efecte de poder extreure còpies dels protocols que s'hi troben dipositats.

Coneixement

Pel que fa als plans de formació de PBC/FT del sector, com a mesura que ajuda a incrementar el coneixement en la matèria, en particular en la detecció de sospites i, per tant, en assegurar que no s'ometen possibles casuístiques que s'haurien de declarar a la UIFAND, els notaris i els empleats de les notaries participen, de manera regular, a les formacions organitzades pel Col·legi d'Advocats, la Cambra de Comerç o altres entitats. Segons indica el sector, durant el període 2017-2019, tots els notaris i gairebé tot el personal de les notaries ha estat format o reforçat en prevenció de blanqueig, i es preveu que continuï la tendència amb les noves incorporacions.

Els notaris consideren que els principals riscos de BC/FT que poden tenir afectació al seu sector són els relacionats amb les persones i estructures jurídiques.

Pel que fa a l'avaluació de riscos a nivell intern, tots els notaris han realitzat una autoavaluació dels riscos de BC/FT als quals es troben exposats, en compliment de l'obligació legal de dur a terme l'estudi de risc individual (ERI). Entre els riscos detectats en aquestes autoavaluacions, els notaris tornen a destacar les persones jurídiques, aquesta vegada amb estructures complexes o de jurisdiccions no col·laboradores.

En qualsevol cas, és una tendència habitual dins del sector dels notaris que aquests confiïn en gran mesura en el seu propi criteri i interpretació a l'hora de detectar operatives sospitoses, degut al seu elevat coneixement en matèria legislativa i àmplia experiència en la protocol·lització d'operatives de diversa índole.

Compliment normatiu

Tots els notaris disposen de procediments de control intern. Convé també destacar que tots els notaris consideren que s'han d'aplicar les mesures escaients de diligència deguda al client si aquest ha sol·licitat els serveis d'una altre subjecte obligat, sigui financer o no.

Un 66% dels notaris indica disposar d'una persona o departament específicament encarregada d'assegurar el compliment amb la legislació de PBC/FT en la seva notaria. S'ha d'entendre que el 33% restant considera que, sent el propi notari el responsable final d'autoritzar les operacions sol·licitades pels clients, és també el responsable d'assegurar el compliment amb la legislació de PBC/FT.

Cal també indicar que cap notari no ha delegat l'aplicació de les mesures de diligència deguda a tercers en cap cas.

En un percentatge inferior al 5%, tots els notaris han declarat haver denegat operacions a l'inici de la relació de negoci. Entre els motius indicats, els enquestats han indicat que l'operació proposada mancava de coherència, que l'origen dels fons no estava acreditat, que el beneficiari efectiu no es podia identificar, o que el client no havia aportat tota la documentació sol·licitada.

Pel que fa a relacions de negoci ja iniciades que s'han finalitzat en aplicació dels procediments interns, el 66% declara haver-ne finalitzat, en un petit nombre, indicant motius com la incongruència de la operació o la manca de documentació aportada per part del client.

Identificació i declaració de sospites

El nombre de declaracions d'operacions sospitoses dutes a terme per notaris durant el període d'anàlisi ha estat de 14 (2 el 2017, 5 el 2018 i 7 el 2019). Tenint en compte que el sector únicament ha comptat amb 4 membres durant el període d'estudi i comparant els nombres amb la majoria de la resta de les professions no financeres, es consideren unes xifres adequades i proporcionades.

Tots els notaris disposen d'eines específiques per al control de clients, referint-se a eines de proveïdors externs, i en ocasions aquesta informació es completa amb cerques a fonts obertes d'informació.

Pel que fa a sistemes informàtics que permetin detectar operacions inusuals o sospitoses a nivell de PBC/FT, aquests no existeixen entre els notaris. Cal destacar que l'activitat dels notaris fa que no tinguin sentit la implementació d'eines o sistemes d'alertes que puguin tenir altres subjectes obligats financers, i que és una tendència habitual dins del sector dels notaris que aquests confiïn en gran mesura en el seu propi criteri i interpretació a l'hora de detectar operatives sospitoses, basant-se en el seu coneixement en matèria legislativa i experiència en la protocol·lització i autorització d'operatives de diversa índole.

Pel que fa als sistemes de comunicació d'operacions sospitoses, un 66% dels notaris en tenen implementats, mentre que un 33% ha declarat no disposar dels mateixos. Aquesta casuística s'ha d'interpretar en el sentit de que la no existència d'un canal de comunicació definit no afectaria la comunicació d'una sospita per part d'un treballador de la notaria al propi notari, que en tot cas revisa totes les operacions que ha d'autoritzar.

Tal com estableix el reglament de la Cambra de Notaris en el seu article 8.2 i el codi deontològic dels notaris, els notaris han declarat que el seu secret professional no els impedeix realitzar una comunicació de sospita a la UIFAND.

Beneficiari efectiu

Les eines utilitzades pels notaris per a la identificació del beneficiari efectiu són les dades del Registre de Societats d'Andorra (entre elles, la informació dels beneficiaris efectius) i els registres públics estrangers, i també complementàriament fonts obertes d'informació (internet) i fonts privades d'informació (bases de dades comercials). Tots els notaris identifiquen sempre el beneficiari efectiu del seu client, i utilitzen totes les eines disponibles per fer-ho.

Pel que fa a les dificultats observades en la identificació del beneficiari efectiu, entre les respostes es destaca la reticència per part del client a proporcionar la informació (que s'ha d'interpretar com una consideració de que aquesta resulta excessiva i no pas una tipologia/sospita de blanqueig) i amb menor presència la complexitat de l'operativa (entesa com la presència de persones jurídiques estrangeres, estructures complexes, societats interposades, etc.).

Finalment, i pel que fa a la periodicitat amb la qual es re-avalua la condició de beneficiari efectiu del client, aquesta es produeix majoritàriament cada cop que el client sol·licita un nou encàrrec professional subjecte a la legislació de PBC/FT, ja que en aquest sector hi ha més transaccions ocasionals que no pas relacions continuades de negoci.

D'altra banda, i d'acord amb el reglament regulador de l'enregistrament i l'accés a la informació relativa als beneficiaris efectius en els registres d'entitats jurídiques, aprovat al setembre del 2018, el notari que autoritza l'escriptura pública i la trameta al Registre pot també trametre el formulari amb la informació relativa al beneficiari efectiu, amb el mandat dels membres de l'òrgan d'administració. Segons les respostes als qüestionaris, 66% dels notaris duu a terme aquesta pràctica. Tot i això, la informació tramesa pel notari relativa al beneficiari efectiu és molt minoritària, ja que únicament al voltant de l'1% de les declaracions al registre han estat trameses per notaris.

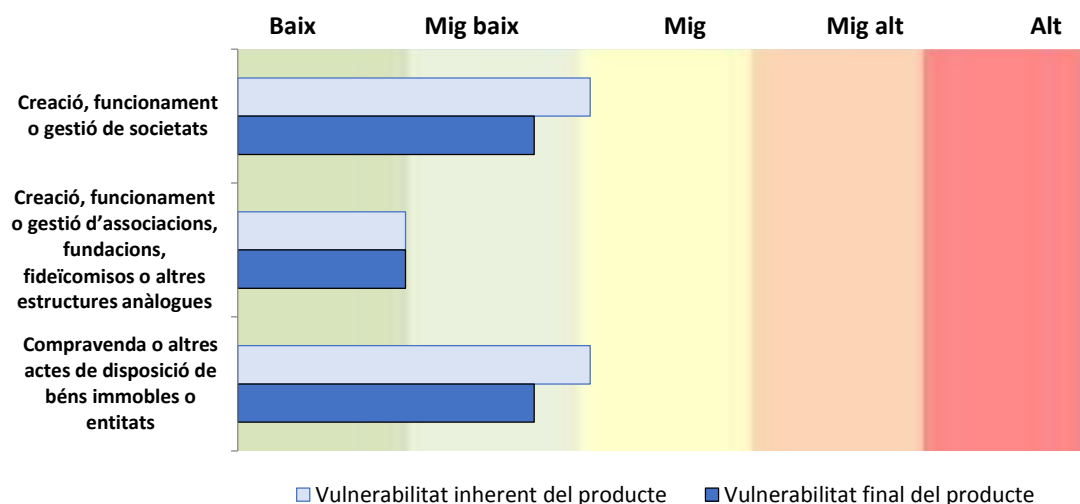
Fonts d'informació independents

Els notaris tenen accés d'una banda a la informació del Registre de Societats i Comerç a través de l'eina "atol", d'altra banda, a la informació de la Cambra de Notaris per les notes marginals en les escriptures autoritzades, i finalment tots disposen d'un accés a fonts privades d'informació directament a la notaria. Durant el període d'anàlisi s'ha produït una millora important, ja que el Col·legi d'Advocats els facilitava un accés a aquestes fonts privades d'informació des de les seves oficines, però actualment cada notari disposa del seu propi accés a la mateixa notaria. Així, es valora molt positivament la disponibilitat i l'accés dels notaris a fonts d'informació fiables independents.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, es pot considerar que la vulnerabilitat inherent de cadascun dels productes analitzats pel que fa al sector de notaris és la següent:

Figura 12. Vulnerabilitats inherents i finals dels productes del sector de notaris



Com s'observa, la vulnerabilitat inherent dels productes 1 i 3 es veu reduïda per la qualitat dels controls de PBC implementats, en termes globals, en el sí de la professió de notari, la qual s'ha considerat mitja-alta. Així mateix, el grau de vulnerabilitat final del sector s'estima com a mig-baix.

Qualitat dels controls de PBC	Mig Alt
Vulnerabilitat final del sector	Mig Baix

Agents Immobiliaris

1. Descripció general del sector

Tots els agents i gestors immobiliaris formen part de l'AGIA, el Col·legi de Gestors Immobiliaris d'Andorra, que compta a principis del 2020 amb 258 col·legiats i 227 entitats membres, tot i que no tots exerceixen efectivament l'activitat.

Aquest sector està format majorment per empreses petites. Es calcula que aproximadament la meitat de les entitats són entitats unipersonals, en les que la única persona és el propi agent immobiliari, que fins a un 80% de les empreses del sector compten amb un màxim de 3 empleats, i que menys d'un 10% de les empreses del sector tindria més de 10 empleats.

El mercat immobiliari andorrà abasta un ampli ventall de propietats, des d'apartaments modestos en edificis construïts fa anys, o apartaments grans en edificis de nova construcció, fins a habitatges unifamiliars de luxe situats en zones privilegiades del territori andorrà, així com també altres tipus de béns immobles com locals comercials, magatzems, naus, o altres. En correspondència amb aquest ampli ventall de béns, existeix un ampli ventall de preus, des de menys de 100.000 € fins a més de 10.000.000 € per un habitatge, segons la seva situació, superfície o característiques.

No es té constància de dades sobre les compravendes de béns immobles en les que un agent immobiliari ha actuat com a intermediari, i les que s'han dut a terme sense la intervenció d'aquesta figura.

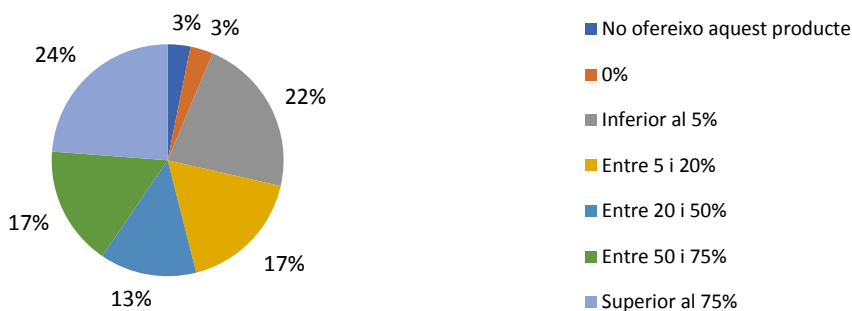
Altrament, convé recordar que si bé es considera que la quasi totalitat de les operacions de compravenda de béns immobles compten amb una escriptura pública autoritzada per un notari, la intervenció d'aquest fedatari públic no és preceptiva.

Activitat

L'activitat subjecta als efectes de la Llei 14/2017 és la intermediació en la compravenda de béns immobles. Aquesta activitat es correspon al "producte 1" dels qüestionaris enviats al sector.

Si bé un 97% dels agents immobiliaris realitza l'activitat subjecta, per 24% representa la quasi totalitat de la facturació, mentre que per un 22% és una activitat gairebé no significativa.

Figura 13. Distribució dels productes del sector immobiliari



Volum

Durant el període d'anàlisi, i tenint en compte totes les transmissions de béns immobles, no només aquelles en les que ha intervingut un agent immobiliari, s'han dut a terme un total de 5.257 transaccions immobiliàries. El valor dels béns transmesos ha augmentat significativament durant el període, i al 2018 ha representat gairebé un 30% del PIB. Tot i la tendència favorable d'aquests tres anys, s'aprecia una lleugera disminució de la mateixa al 2019.

	2017	2018	2019
Transaccions Immobiliàries	1.772	1.864	1.621
<i>Variació %</i>	<i>+11%</i>	<i>+5%</i>	<i>-13%</i>
Valor dels Béns Immobles Transmesos (en milions d'Euros)	553	806	782
<i>Variació %</i>	<i>-14%</i>	<i>+45%</i>	<i>-3%</i>
PIB (en milions d'Euros)	2.656	2.725	2.818
% del valor dels béns transmesos sobre el PIB	20,8%	29,5%	27,7%

Font: DDE

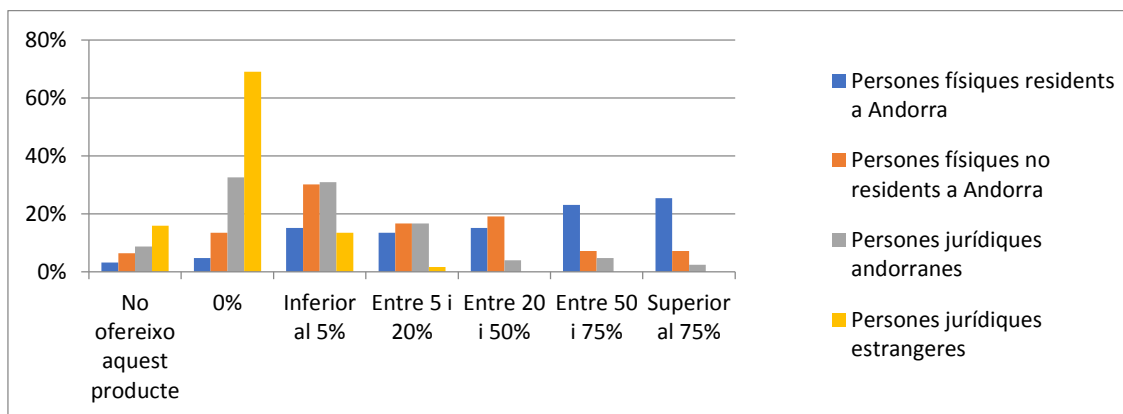
Les transaccions immobiliàries durant el període han estat principalment les relacionades amb pisos i aparcaments. En volum, la importància relativa dels habitatges ha disminuït significativament, en benefici de terrenys i places d'aparcament.

Així, durant el període el sector ha experimentat un fort creixement, amb un pic en el volum de les transaccions al 2018, amb més de 800 milions d'euros. S'observa durant el període un canvi en la tipologia del bé immoble transmès: si al 2017 el 62% del valor dels béns transmesos corresponia a ús residencial, al 2019 és només del 45%. De la mateixa manera, s'observa un canvi en el finançament de les transmissions, ja que al 2017 les hipoteques finançaven el 81% de les transaccions, i al 2019 només en financen el 36%. D'altra banda, si al 2017 només 30% de les hipoteques finançaven béns transmesos per ús residencial, al 2019 són 46%.

Perfil del client

Principalment, el client dels agents immobiliaris és una persona física resident que adquireix un pis que ha de ser el seu habitatge principal, amb finançament del banc. També hi ha clients persones físiques no residents, són principalment nacionals de països veïns que decideixen instal·lar-se a Andorra, i adquireixen un habitatge. En menor mesura, les persones jurídiques andorranes també poden adquirir un bé immoble en el marc de la seva activitat.

Figura 14. Tipologia de clients dels agents immobiliaris



2. Vulnerabilitat inherent del sector

Activitats relacionades amb la compravenda d'immobles

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només un 13% dels agents immobiliaris enquestats hauria tingut algun client PEP, que en tots els casos representaria menys del 5% del total de clients. Són principalment PEPs andorrans, tot i que també hi ha un petit nombre de francesos o espanyols. Aquest nombre tan baix de clients PEP també pot indicar un sistema poc eficient de detecció de PEPs.

Als efectes d'aquest estudi, s'ha considerat clients d'alt poder adquisitiu aquells amb un patrimoni superior a 1.000.000 €. Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, 46% dels enquestats declaren que els clients d'alt poder adquisitiu són molt poc significatius; és coherent amb el perfil del mercat, en el que treballadors assalariats o autònoms adquireixen un bé immoble que serà el seu habitatge amb el finançament del banc via un crèdit hipotecari.

Per 15% dels agents immobiliaris enquestats, aquest tipus de client representa més de la meitat dels clients, i en aquest grup, per 5% dels enquestats, els clients d'alt poder adquisitiu representen un percentatge significatiu de la facturació (superior al 75%); es tracta de les agències immobiliàries destinades a aquest públic, que intermedien béns de luxe situats en urbanitzacions de prestigi del territori andorrà.

S'ha de considerar també el 16% d'enquestats que declaren no disposar d'aquesta dada, que pot correspondre al fet que es creu que el client presenta un alt poder adquisitiu, però potser no la certesa d'un patrimoni superior al milió d'euros.

Les compres de béns immobles relacionades amb una residència passiva són poc presents en el sector. Un 64% dels agents immobiliaris declaren no haver participat mai en una compravenda relacionada amb una residència passiva, i un 13% ho ha fet en menys del 5% de les operacions. Aquesta activitat només és significativa per 3% dels agents immobiliaris enquestats, que són agències immobiliàries especialitzades en la matèria.

Pel que fa a clients de jurisdiccions d'alt risc, per als que segons l'article 12 de la Llei 14/2017 s'han d'aplicar mesures reforçades de diligència deguda, i que la UIFAND identifica mitjançant Comunicat Tècnic, d'obligat compliment, només un 1% dels agents immobiliaris ha declarat haver tingut algun client d'aquestes jurisdiccions durant el període d'anàlisi.

De la mateixa manera, només un 1% dels enquestats ha declarat haver tingut clients d'altres països que ells considerin de risc.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, el 85% dels agents immobiliaris enquestats no han tingut clients persones jurídiques amb estructures complexes. Entre el 15% restant, aquests clients representen menys del 5% dels clients persones jurídiques, excepte per 3%, per als que en representen entre un 5 i un 20%. En aquests casos, l'agent immobiliari ha d'identificar el beneficiari efectiu i verificar la seva identitat.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els prescriptors semblen poc presents en el sector, amb 67% dels agents immobiliaris enquestats que no ha captat cap client a través d'aquesta figura durant el període d'anàlisi, i 16% que n'ha captat molt pocs.

Entre els que sí que han declarat haver captat un nombre important de clients a través de prescriptors (17%), sembla que hi ha hagut una confusió entre un prescriptor intermediari professional, i un altre agent immobiliari amb el que es col·labora de manera puntual, ja que el seu client vol adquirir un bé concret de la cartera de l'enquestat. Així, pocs agents immobiliaris capten clients a través de prescriptors, i quan ho fan es tracta principalment de clients residents a la UE (només un destaca Rússia i Ucraïna), per una inversió estrangera o una residència passiva.

En tot cas, només s'ha delegat l'aplicació de les mesures de diligència deguda en un 6% dels casos (són els casos en els que l'agent immobiliari que aporta el client també facilita el KYC), i no es destaquen diferències principals entre els clients captats a través de prescriptors i els altres.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, prop del 20% dels enquestats no classifiquen els seus clients en funció del risc. Quan ho fan, els clients de risc alt representen menys del 5% de clients, i els de risc baix representen més del 75% dels clients per la majoria dels enquestats.

Pel que fa a les mesures de diligència deguda, més d'un 20% dels enquestats admeten no diferenciar el tipus de mesures a aplicar als seus clients. Quan sí que les diferencien, les mesures reforçades s'apliquen a menys del 5% dels clients, i les mesures simplificades s'apliquen a més del 75% dels clients per 30% dels enquestats, seguint la distribució dels clients segons la classificació de risc.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, 65% dels agents immobiliaris enquestats ha establert un import màxim de diners que es poden acceptar en efectiu. Aquest límit se situa entre 0 i 15.000 €. Només hi ha un 1% dels enquestats que té un límit superior a 10.000€.

Durant el període d'anàlisi, només un 17% dels agents immobiliaris enquestats ha declarat un percentatge de la seva facturació pagat en efectiu, i aquest és en la majoria dels casos inferior al 5%.

Pel que fa al pagament del bé immoble, en un 90% dels casos no hi ha hagut pagament ni parcial ni total en efectiu.

D'altra banda, per 95% dels agents immobiliaris enquestats, una prohibició dels pagaments en efectiu superiors a 10.000 € no tindria cap impacte.

Segons el 90% dels agents immobiliaris enquestats, no existeix un patró pel que fa als pagaments en efectiu segons el preu del bé immoble, si bé pot semblar que els pagaments en efectiu poden ser més presents en béns immobles de menys valor.

La propietat d'un bé immoble està registrada a la Cambra de Notaris, en la que el registre s'alimenta de les escriptures autoritzades pels notaris, i que només poden consultar ells. El Comú de cada parròquia disposa per la seva banda del corresponent Cadastre, al que s'ha de dirigir el nou propietari del bé per la seva inscripció.

En les respostes als qüestionaris, els agents immobiliaris destaquen la falta d'un registre de la propietat al que puguin accedir els agents immobiliaris, tot i que entre la documentació sol·licitada al venedor figura l'escriptura o títol de propietat del bé immoble que vol vendre.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 98% dels agents immobiliaris enquestats no ofereixen serveis de relocating. Així, actualment, només 2% dels agents immobiliaris ofereixen serveis de relocating, quan al 2016 eren 15% els que n'oferien. Aquest canvi es deu al fet que en aquest període s'ha creat un gran nombre de gestories especialitzades en aquesta casuística, i ara la immobiliària es centra en la feina d'agent immobiliari delegant altres aspectes a professionals especialitzats.

3. Qualitat dels controls de PBC

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Accés a la professió

Els articles 3 i 4 de la Llei dels agents i gestors immobiliaris, de l'any 2000, estableixen els requisits per exercir la professió d'agent i gestor immobiliari, que inclouen obtenir l'autorització de Govern, no tenir antecedents penals, superar una prova d'aptitud i inscriure's com a membre de l'AGIA.

Pel que fa a la prova d'aptitud, és convocada pel ministeri competent en matèria de comerç. És organitzada conjuntament amb l'AGIA. El temari inclou les obligacions en matèria de PBC/FT.

La darrera convocatòria d'aquesta prova d'aptitud correspon a la del 4 de desembre del 2019.

Durant el període d'anàlisi, l'AGIA ha rebut un total de 50 sol·licituds per formar-ne part, de les quals cap d'elles s'ha denegat. Únicament no es van acabar dues sol·licituds per motius d'índole estrictament personal dels sol·licitants. No s'ha revocat cap autorització durant aquest període.

L'AGIA compta a principis del 2020 amb 227 entitats membres i 258 col·legiats. Durant el període d'anàlisi, les entitats membres han augmentat un 18%, i els col·legiats un 14%. El departament d'estadística informa que al 2019, existeixen 148 empreses en aquest sector, fet que indica que no tots els col·legiats exerceixen efectivament l'activitat.

Finalment, és important destacar que l'AGIA compta amb una comissió específica creada a fi de detectar i gestionar casos d'intrusisme, que trasllada la denúncia al ministeri tutelar per a la seva posterior investigació i sanció, si procedeix.

Integritat

L'article 8 de la Llei dels agents i gestors immobiliaris estableix, entre els objectius de l'AGIA, vetllar pel compliment per part dels col·legiats de les lleis, reglaments i altres disposicions que els siguin d'aplicació, vetllar per l'ètica professional i exercir la potestat disciplinària dins l'àmbit de la deontologia de la professió.

A aquest efecte, l'article 9 de la mateixa Llei estableix un seguit d'infraccions i sancions administratives que, principalment, es poden resumir en incompliments dels requeriments necessaris per exercir la professió i d'altres conductes, com ara haver rebut, detingut o disposat de diners, béns, efectes o qualsevol tipus de valor sense coneixement i acord del client. Les sancions engloben multes d'import variable en funció de la infracció en qüestió i el cessament de l'activitat.

Adicionalment, l'AGIA disposa d'estatuts propis i normes deontològiques, que es van aprovar l'any 2001, quan es va crear també l'associació. Estableixen que un dels objectius de l'AGIA és assegurar i preservar l'ètica del sector, així com la necessitat de demostrar l'absència

d'antecedents penals per tal de poder-ne ser membre, requisit indispensable per poder exercir la professió.

Tots aquests mecanismes contribueixen de manera remarcable a assegurar que la professió d'agent immobiliari s'exerceix amb integritat. Es considera que el sector disposa de mesures que resulten d'aplicació en termes rellevants, fent que la manca de mesures específiques a nivell intern de cadascun dels negocis sigui menys rellevant.

Supervisió

	2017	2018	2019	Total
Nombre d'inspeccions dutes a terme al sector	4	4	1	9

Entre el 2017 i el 2019 s'han dut a terme un total de 9 inspeccions a agents i gestors immobiliaris. En el decurs les mateixes, s'han rellevat un seguit de mancances en diverses àrees dels sistemes preventius en matèria de PBC/FT dels integrants del sector, les quals es troben alineades amb les detectades en d'altres professions no financeres. Seguint el procediment habitual, aquestes àrees i les accions de millora recomanades s'han posat de manifest en un informe individualitzat a cadascun dels subjectes inspeccionats i de manera pública mitjançant una nota informativa emesa l'agost del 2018, la qual agrega les principals conclusions de les inspeccions in situ efectuades al sector.

Així doncs, de manera generalitzada, es pot concloure que les principals àrees de millora detectades a través d'accions de supervisió pel que fa al sector immobiliari durant el període d'estudi inclouen un reforçament del coneixement de l'operativa en la qual s'està participant, la necessitat d'identificar a tots els intervinents de la operació i no únicament la part client, la implementació o reforç dels sistemes de classificació dels clients en funció del risc de BC/FT, reforçar els procediments d'identificació i verificació del beneficiari efectiu o la disminució del grau de recolzament en les mesures de diligència aplicades per altres subjectes obligats que intervenen en l'operació de compravenda del bé immoble.

Altrament, entre els enquestats, tots els que han estat objecte d'una inspecció consideren que aquesta i les accions de millora recomanades han contribuït de manera significativa o molt significativa a la millora del seu sistema preventiu. Les millores esmentades inclouen la millora dels manuals de procediments interns, dels formularis de coneixement dels clients, o de la classificació de risc de BC/FT. D'altra banda, el 75% dels agents immobiliaris enquestats consideren que les publicacions de la UIFAND són útils o molt útils per la consciència i mitigació dels riscos de BC/FT del seu sector.

Sancions

Entre altres funcions, l'AGIA exerceix la potestat disciplinària dins l'àmbit de la deontologia d'aquesta professió. Durant el període 2017-2019, ha tractat una desena de casos, dels quals únicament en dos s'ha considerat que havien de ser objecte d'aplicació de mesures disciplinàries. Cap d'ells no està relacionat amb qüestions de PBC.

Durant el període objecte d'anàlisi no s'ha imposat cap sanció administrativa a un agent o gestor immobiliari per incompliments de la legislació vigent en matèria de PBC/FT.

Pel que fa a casos penals, entre el total de sentències emeses pel Tribunal de Corts durant el període d'anàlisi per casos de blanqueig i/o delictes subjacents, en dues d'elles s'hi ha vist involucrat el sector immobiliari, ja sigui de manera exclusiva o de manera conjunta amb d'altres sectors econòmics. En cap de les ocasions no s'ha tractat de subjectes obligats implicats, sinó d'activitats relacionades amb aquest sector per part de l'acusat en altres països.

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Compliment normatiu

Disponibilitat de procediments de control intern

Un 67% dels agents immobiliaris enquestats indica disposar de procediments de control intern, entre els quals un 19% indica que en la seva elaboració ha participat un expert extern. Un 16% admet que no es troben formalitzats per escrit, fet que no compleix amb l'article 17.1 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017, i un 17% dels enquestats afirma no disposar de cap mena de procediment intern en la matèria.

Un 71% dels enquestats considera, correctament, que encara que el client amb el que estigui tractant hagi sol·licitat els serveis d'un altre subjecte obligat, és la seva responsabilitat aplicar les mesures de diligència deguda al client escaients. Cal destacar que el 29% restant dels enquestats considera que no s'han d'aplicar el mateix tipus de mesures en aquests casos. Es tracta d'un percentatge elevat, que la UIFAND ja havia detectat a l'agost del 2018, que es va publicar en la nota informativa de feedback agregat al sector, i en el que cal seguir fent esforços.

Cal destacar el fet que, especialment arrel de la publicació de la nota informativa adreçada al sector l'agost del 2018, des de l'AGIA s'han incrementat els esforços de PBC/FT envers els seus membres, i, entre d'altres, facilita un model de manual de procediments interns. No obstant això, cal mantenir els esforços de conscienciació per tal de que els agents immobiliaris que adoptin aquest manual, l'adaptin degudament a la mida i complexitat dels seus negocis i reculli únicament els procediments que es duen a terme a la pràctica.

Clients denegats en aplicació dels procediments interns

Un 15% dels enquestats ha declarat haver denegat operacions a l'inici de la relació de negoci, i un petit nombre en el decurs de la mateixa, per motius diversos que inclouen un client que no aporta tota la documentació sol·licitada, que vol pagar en efectiu, o que no justifica l'origen dels fons. Aquestes denegacions no s'han traduït en sospites reportades a la UIFAND.

Eines de control de clients

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només 32% dels agents immobiliaris enquestats ha manifestat disposar d'eines específiques per al control de clients, tot i que des de l'AGIA es facilita l'accés a bases de dades de proveïdors externs. El 64% dels enquestats han declarat utilitzar fonts obertes d'informació, moltes vegades al mateix temps que les eines específiques. Un 21% ha manifestat no disposar de cap eina de control de clients.

L'activitat pròpia del sector fa que no sigui necessària la implementació d'aquestes eines més pròpies d'altres subjectes obligats financers, donat que es tracta d'operacions ocasionals, d'entitats de mida i complexitat limitada, i que el tipus d'operativa permet fer un seguiment individualitzat del client.

Identificació i Declaració de Sospites

Nombre de DOS

El nombre de declaracions d'operacions sospitoses efectuades per agents immobiliaris durant el període objecte d'anàlisi ha estat únicament d'1 el 2017 i cap el 2018 o el 2019. En aquest sentit, el nombre és molt modest en termes absoluts i no s'aprecia una clara tendència a l'alça o a la baixa del mateix.

És igualment important destacar que tots els enquestats consideren que el secret professional en cap cas seria un impediment per efectuar una declaració de sospita a la UIFAND.

S'atribueixen els nombres modestos del sector a una manca d'operatives que puguin ser objecte de declaració a la UIFAND, més que no pas a una manca de conscienciació del sector, a deficiències en els sistemes de detecció i declaració o a "omissions voluntàries".

Sistemes per detectar i declarar operacions sospitoses

Pel que fa a sistemes informàtics per detectar operacions sospitoses, 75 % dels enquestats han declarat no disposar dels mateixos. Com ja s'ha mencionat, l'activitat pròpia del sector fa que no tingui sentit la implementació d'aquests sistemes més propis d'altres subjectes obligats financers, donat que es tracta d'operacions ocasionals, d'entitats de mida i complexitat limitada, i que el tipus d'operativa permet fer un seguiment individualitzat del client.

Pel que fa a l'organització interna en aquest sentit dels professionals enquestats, un 47% disposa d'un canal intern de comunicació d'operacions sospitoses que els empleats hagin pogut detectar a l'OCIC. El 53% que no disposa d'aquests canals es pot atribuir tant al fet que aquest no estigui implementat com, sobretot, al fet que el professional no té al seu càrrec altres empleats i treballa únicament per compte propi.

En conclusió, el sector no disposa, en la seva majoria, de sistemes específics de detecció d'operativa sospitosa, ni de control o seguiment de clients. Així mateix, els nombres globals de declaracions efectuades a la UIFAND durant el període d'estudi és baix i els indicis de "desconfiança" no solen veure's gairebé mai traduïts en sospites reportades.

Conservació de la documentació

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 57% dels agents immobiliaris enquestats custodia la documentació en matèria de PBC/FT durant 10 anys o més. Així, un percentatge important no compleix amb les seves obligacions, bé perquè no custodia aquesta documentació ni en format físic ni en format digital (10%), bé perquè la conserva per menys de 10 anys (33%), ja sigui per una confusió amb l'article 6 de la Llei dels agents i gestors immobiliaris del 15 de desembre del 2000 que estableix que el contracte d'agència immobiliària s'ha de conservar durant 5 anys, ja sigui perquè era el període de conservació establert en l'anterior marc legal en matèria de PBC/FT.

Formació, coneixement, i conscienciació de riscos

Durant el període d'estudi, l'AGIA ha organitzat un total d'11 sessions formatives, les quals han reunit un total de 194 assistents de 125 immobiliàries. Totes aquestes sessions, els seus continguts i nombre d'assistents constitueixen una eina important per augmentar el grau de coneixement i conscienciació en matèria de PBC/FT dels integrants i empleats del sector, i, per tant, per disminuir el risc de que puguin ser utilitzats per blanqueig de capitals o finançament del terrorisme.

Addicionalment, l'AGIA proporciona altres serveis en matèria de PBC/FT als seus membres, com ara formularis de coneixement del client, facilitats en la contractació de bases de dades de proveïdors externs o models de manuals de procediments de control intern de PBC/FT.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 86% dels enquestats ha assistit a formacions en matèria de PBC/FT durant el període d'estudi, en gran mesura les organitzades per l'AGIA, tot i que també impartides per experts externs, per la Cambra de Comerç o per la Universitat d'Andorra. En general, doncs, el percentatge d'assistència a formacions és significativament favorable, tot i que també s'ha de tenir en compte que un 13% dels enquestats ha declarat no haver dut a terme cap tipus de formació en la matèria durant el període.

Coneixement dels riscos de BC/FT del sector

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, la meitat dels agents immobiliaris enquestats no és conscient de riscos de BC/FT inherents al seu sector. Entre els sí que són conscients d'aquests riscos, quasi el 40% considera que la pròpia compravenda d'un bé immoble constitueix un risc de BC/FT sense precisar cap detall. Els pagaments en efectiu són considerats riscos inherents al sector per prop del 30%, i en menor mesura els enquestats també mencionen les estructures jurídiques, ja siguin complexes, estrangeres, o pantalla, el frau fiscal, les múltiples compravendes, o els béns immobles de luxe.

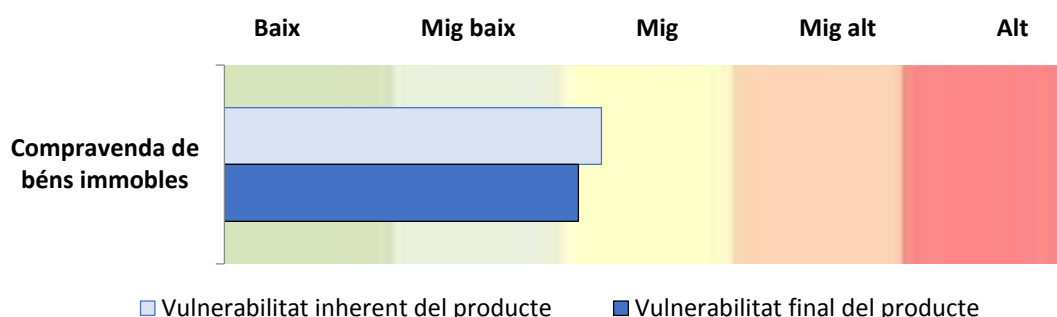
Coneixement dels riscos de BC/FT del despatx/negoci

Pel que fa a l'avaluació de riscos a nivell intern, més del 70% dels agents immobiliaris enquestats ha declarat haver realitzat una autoavaluació dels riscos de BC/FT als quals es troba exposat, en compliment de l'obligació legal de dur a terme un estudi de risc individual. La majoria dels enquestats destaca les mesures de mitigació implementades més que no pas els propis riscos. No obstant, s'ha de mencionar que més del 20% dels que han realitzat una autoavaluació dels seus riscos no conclou amb cap risc concret ni mesura de mitigació corresponent.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, es pot considerar que la vulnerabilitat inherent del sector d'agents immobiliaris és la següent:

Figura 15. Vulnerabilitats inherents i finals dels productes del sector d'agents immobiliaris



La vulnerabilitat inherent mitja del producte 1 es veu lleugerament mitigada per la qualitat dels controls de PBC, que s'avalua com a mitja. Així mateix, la vulnerabilitat final del sector també considera mitja.

Qualitat dels controls de PBC	Mig
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Comptables externs, auditors i assessors fiscals. Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques

1. Descripció general del sector

Aquest apartat analitza el nivell de vulnerabilitat dels sectors de comptables externs, auditors i assessors fiscals, així com també dels proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques (incloent economistes i gestories, quan desenvolupin aquestes activitats). Tot i que alguns d'aquests sectors i activitats presenten molts punts en comú, en d'altres casos poden presentar diferències significatives entre si. Per aquest motiu, la recollida d'informació dels mateixos s'ha dut a terme de manera conjunta (tenint en compte que és freqüent que es prestin més d'un d'aquests serveis simultàniament, a través del mateix comerç o societat), però l'anàlisi d'aquesta informació es presentarà de manera diferenciada sempre que s'hagin observat diferències significatives entre ambdós grups de sectors.

En termes generals, la mida dels diferents sectors és reduïda, ja que es troben principalment compostats per professionals actuant per compte propi, sense cap altre associat, empleat o col·laborador i petits despatxos i entitats de 5 o menys treballadors. No obstant això, també existeixen, en menor mesura, entitats de majors dimensions, tant des del punt de vista d'empleats, arribant fins als més de 30, com de volum de negoci.

Pel que fa al nombre d'integrants de cada sector, el càlcul del mateix comporta diverses dificultats associades a la pròpia naturalesa dels sectors, així com la delimitació de les activitats subjectes a obligacions de PBC/FT. Més concretament:

- Generalment, les professions analitzades no compten amb obligacions de col·legiació, associació o registre, i en els casos en els quals es pertany a alguna de les associacions o col·legis professionals del país, aquest fet no garanteix necessàriament que el membre en qüestió sigui un subjecte obligat.
- L'amplitud dels serveis oferts per les gestories administratives pot incloure des d'activitats d'assessorament comptable o fiscal, fins a activitats pròpies dels proveïdors de serveis a societats, com ara la constitució de les mateixes, o bé activitats pròpies de l'àmbit administratiu o empresarial que no s'engloben dins del marc de la PBC/FT. Aquest fet dificulta poder determinar en quins casos una gestoria ha de ser considerada subjecte obligat i en quins no.
- La freqüència de casos en els quals el professional o entitat presta serveis pertanyents a ambdós grups (és a dir, tant de l'àmbit dels serveis comptables, auditoria i/o assessorament fiscal, com de l'àmbit de proveïdors de serveis a societats, i fins i tot altres grups de subjectes obligats no financers, com ara agents immobiliaris) dificulta la seva comptabilització dins d'un grup o un altre, especialment si no es pot determinar el pes que cadascuna de les activitats té sobre el volum total de negoci (per exemple, casos en els quals els serveis comptables i d'assessorament fiscal són majoritaris, però aquest

fet no implica que el despatx no pugui participar, de manera molt esporàdica, en la facilitació dels tràmits per la constitució d'una societat).

- El propi concepte de proveïdor de serveis a societats i altres estructures jurídiques genera dubtes entre alguns subjectes obligats, considerant que inclou qualsevol tipus de servei proporcionat a una societat, com ara l'assessorament comptable o fiscal, o altres serveis de l'àmbit administratiu (facilitació de tràmits) o empresarial (estudis de mercat o de viabilitat econòmica, etc.), quan les activitats de proveïdor de serveis a societats es troben limitades a les de la definició de l'article 3.4 de la Llei 14/2017. Aquestes concepcions errònies poden comportar que, en el moment de registrar l'activitat davant la UIFAND, les categories informades no siguin les adequades.

No obstant aquests punts, a partir d'informació obtinguda dels registres interns de la UIFAND, així com dels Registres de Societats, Comerç i de Professionals titulats, s'han obtingut les següents estimacions de subjectes obligats per cadascun dels sectors:

Tipus de subjecte obligat	Nombre	Total col·legiats
Comptables externs, auditors, assessors fiscals	360	12 (Associació de comptables del Principat - ACP) + 119 (Associació d'assessors tributaris i fiscals – AATF)
Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	329	136 (Col·legi oficial d'economistes d'Andorra – COEA) ¹³

En qualsevol cas, l'abast de les activitats de cadascun dels integrants del sector únicament pot ser confirmat definitivament a través del contacte directe amb el professional en qüestió, incloent accions de supervisió.

Per tal d'analitzar els sectors i determinar la seva vulnerabilitat inherent, s'han analitzat els següents productes i serveis, els quals es troben en línia amb les activitats que estableixen els articles 2.2.a) i 2.2.c) de la Llei 14/2017 per tenir la consideració de subjecte obligat:

- Producte 1: Serveis de comptabilitat i assessorament comptable.
- Producte 2: Serveis d'auditoria.
- Producte 3: Assessorament fiscal.
- Producte 4: Creació, funcionament, gestió i prestació de serveis a societats.
- Producte 5: Creació, funcionament, gestió i prestació de serveis a instruments jurídics de fideïcomís, trusts o altres estructures anàlogues, i associacions, fundacions o altres estructures jurídiques.

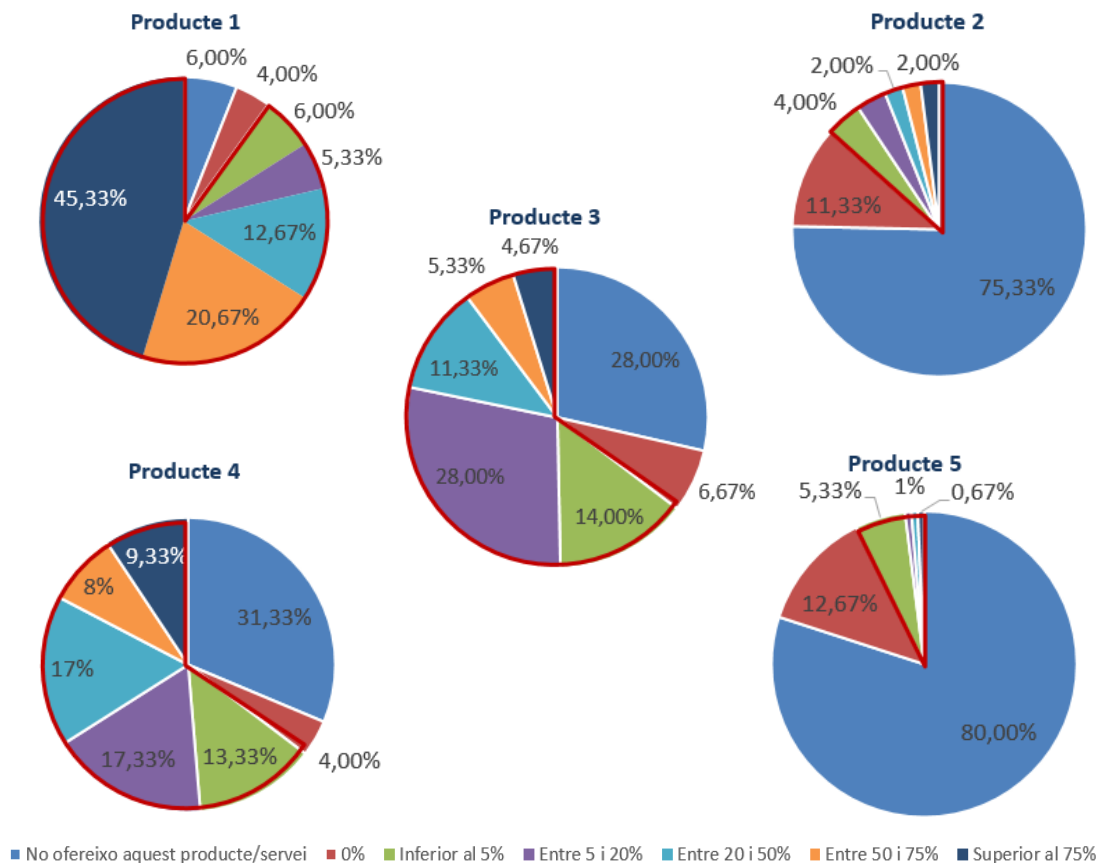
Tal com ja s'ha indicat, en els requeriments d'informació als sectors s'han tingut en compte els 5 productes, a fi de recollir aquelles casuístiques en les quals un mateix negoci ofereix productes o serveis d'ambdues categories de subjectes obligats (és a dir, serveis de l'àmbit de la comptabilitat, auditoria o assessorament fiscal i serveis a societats i altres estructures jurídiques).

El volum de distribució de cadascun dels productes és el següent¹⁴:

¹³ No necessàriament subjectes obligats.

¹⁴ S'assenyala, encerclat en vermell, aquelles respostes que impliquen que el producte s'està distribuint en major o menor mesura.

Figura 16. Distribució dels productes i serveis dels sectors



Com s'observa, d'entre els 5 productes analitzats, aquells que presenten una major distribució són els serveis comptables, l'assessorament fiscal i la constitució, gestió o funcionament de persones jurídiques. Per contra, els serveis d'auditoria presenten una representació menor, pel menor nombre de firmes d'auditoria disponibles i de les quals s'han obtingut respostes.

En ocasions, dits productes poden arribar a tenir un pes significatiu dins del volum total de negoci del subjecte obligat, com és el cas dels serveis de comptabilitat i assessorament comptable. Aquestes circumstàncies venen donades pel fet que aquests tipus de subjectes obligats, a diferència d'altres grups no-financers, com ara advocats, ho són per l'abast total de les seves activitats, és a dir, els serveis que defineixen la seva activitat són els que, alhora, els atorguen la categoria de subjecte obligat de PBC/FT.

2. Vulnerabilitat inherent del sector

Serveis de comptabilitat i assessorament comptable

Tal com ja s'ha exposat, aquests serveis tenen un grau de distribució ampli en els sectors analitzats i representen volums significatius dins del total dels diferents negocis. La majoria de clients són andorrans, principalment persones jurídiques. La presència de clients estrangers és, comparativament, molt menor, i en cap cas s'observen vincles entre aquests i jurisdiccions classificades d'alt risc, ja sigui per organismes internacionals o a nivell intern de cada negoci.

Altres factors que caracteritzen als clients d'aquests serveis (fins a un 64% dels casos) són la consideració d'alt poder adquisitiu (tot i que, donada la prevalença de persones jurídiques, el terme de patrimonis superiors a 1 milió d'euros s'està referint al valor de tots els actius de la

societat) i les seves activitats d'ús intensiu d'efectiu (com per exemple, supermercats, bugaderies, establiments del sector de la restauració o distribuïdors d'alcohols i tabacs, ja que es troben igualment subjectes a obligacions comptables).

Pel que fa a altres factors vulnerables, com ara la presència d'estructures complexes, clients PEP, relacions de negoci sense presència física del client, pagaments en efectiu o l'ús d'agents, prescriptors o altres intermediaris per a la captació de clients, aquests tenen una menor presència, tot i que no són inexistent (la presència oscil·la entre el 14 i el 30% de respostes, en funció del factor). Tot i que minoritaris, s'han detectat casos (fins a un 4,5% de les respostes) on la presència d'un o més d'aquests factors pot arribar a ser significativa (és a dir, entre el 50 i el 75% o més del total de clients).

Cal igualment tenir en compte que, independentment del pes de cadascun d'aquests factors, sempre existeix un coneixement del client per part del professional. Així doncs, els casos de relacions de negoci sense presència física solen limitar-se als contactes inicials amb el client i, en qualsevol cas, s'adopten mesures (telemàtiques) per a la seva identificació. De manera similar, la utilització d'intermediaris per captar clients es sol limitar a Andorra, Espanya i França, els perfils de clients són els mateixos que els captats per altres vies i en molts pocs casos es deleguen les obligacions de diligència deguda en l'intermediari.

Serveis d'auditoria

La seva distribució és molt menor respecte a la resta de productes analitzats, compte tingut del menor nombre de firmes d'auditoria, tant en termes generals, com de respostes als qüestionaris.

Els clients dels serveis d'auditoria són, principalment i de manera coherent, persones jurídiques andorranes. Existeixen casos molt minoritaris (0,67%) on la presència de persones jurídiques estrangeres és significativa, però en cap cas s'observen vincles amb països de risc.

Pel que fa a altres factors vulnerables, aquests són o bé inexistent pel producte (com és el cas de les relacions de negoci sense presència física del client) o tenen una presència molt reduïda (en funció del factor, entre un 0,67% i un 12% de les respostes i, dins d'aquests casos, generalment en menys d'un 5% de les relacions de negoci), com és el cas d'estructures complexes, clients PEP, clients d'alt poder adquisitiu, presència d'efectiu o l'ús d'agents o intermediaris.

Assessorament fiscal

Les xifres de distribució d'aquests serveis són elevades, principalment pel que fa al percentatge d'oferters (prop d'un 65% de les respostes).

El perfil de client habitual és, principalment, persones físiques o jurídiques andorranes (aproximadament en un 61% dels casos). La presència de clients estrangers és reduïda en comparació, i únicament en un nombre molt minoritari de casos (0,67%), aquests arriben a representar xifres significatives (més del 75% sobre el total de clients). No obstant això, l'existència d'aquests clients evidencia la prestació de serveis d'assessorament i planificació fiscal internacional. En cap cas, però, s'observen vincles amb jurisdiccions de risc.

Pel que fa als factors vulnerables, els que tenen una major presència són els clients d'alt poder adquisitiu (46%), tot i que cal tenir en compte que es tenen en compte tant patrimonis de persones físiques com actius de les societats, els clients d'ús intensiu d'efectiu (37%) i, en menor mesura, les estructures complexes i els pagaments en efectiu (20% cadascun). La resta de factors (presència de clients PEP, relacions de negoci sense presència física del client o ús d'agents o

intermediaris) presenten uns percentatges d'incidència menors (entre un 10 i un 12%). En qualsevol cas, és poc habitual que aquests factors, quan es donen, representin percentatges significatius sobre el total de relacions de negoci pel producte.

Cal també tenir en compte que, tot i que no s'han donat casos, aquest servei és susceptible de ser utilitzat per assessorar i establir entramats de frau o evasió fiscal, tal com alerten diversos organismes a nivell internacional (com ara GAFI, el grup Egmont, OCDE o associacions i col·legis professionals i/o organismes autoreguladors de diferents jurisdiccions).

Creació, funcionament, gestió i prestació de serveis a societats, instruments jurídics de fideïcomís, trusts o altres estructures anàlogues, i associacions, fundacions o altres estructures jurídiques

Dins de l'activitat de proveïdors de serveis, aquests es centren principalment en societats (65% de les respostes, i nombres de constitucions o participacions entre 10 i 100, excepte alguns valors molt per sobre de la mitja que s'explicaran a continuació) més que no pas en altres estructures jurídiques (6% de les respostes i nombres de constitucions o participacions entre 1 i 10). Pel que fa a societats, el perfil habitual de client són persones físiques i jurídiques nacionals i/o residents, mentre que per les altres estructures jurídiques no s'aprecia un tipus de client predominant entre persona física o jurídica ni entre nacional o estranger.

En el cas de clients estrangers, les principals jurisdiccions on es constitueixen societats o on resideix el beneficiari efectiu d'aquestes són Andorra, Espanya i França, tot i que, en menor mesura, també existeix exposició a altres jurisdiccions com Ucraïna, Rússia, Algèria, Estats Units, Holanda, Suïssa, Mali, Colòmbia, Japó o Xina. En relació amb altres estructures jurídiques, les jurisdiccions predominants inclouen Espanya, França, Panamà, Regne Unit i Suïssa, però també existeixen vincles amb d'altres com Belize, Illes Verges Britàniques, Estònia, Luxemburg, Irlanda, Xipre, Illes Caiman, St. Kitts and Nevis, Bahames o Singapur. Els marcs de PBC/FT de dites jurisdiccions presenten diferents graus d'equivalència amb el nacional.

Pel que fa a la resta de factors de vulnerabilitat analitzats, si bé no inexistents, no s'observa una presència més significativa que per als productes i serveis descrits anteriorment.

No obstant l'anterior, existeix un nombre reduït de casos (entre el 0,67% i poc més del 5% en funció del factor de vulnerabilitat que s'estigui considerant) on no només l'activitat pròpia dels proveïdors de serveis de societats i altres estructures jurídiques és elevada, en termes de, per exemple, volum de societats (arribant a nombres màxims d'entre més de 100 i més de 550 durant els 3 anys d'estudi) i altres estructures jurídiques, així com també el pes que aquests productes suposen sobre el volum total del negoci (més del 75%), sinó que, a més a més, aquestes activitats conflueixen amb un elevat grau d'exposició als factors de vulnerabilitat analitzats (entre el 50 i més del 75% del volum de negoci o de clients per aquests productes).

Els principals factors vulnerables en aquestes casuístiques inclouen, principalment, participació en estructures amb instruments de propietat no nominal (accions al portador), exposició al risc geogràfic (incloent països de risc llistats durant el període d'estudi, com són Ghana i Panamà, al voltant d'un 2% dels casos), prevalença de clients de risc alt i/o als quals s'apliquen mesures reforçades, ús d'intermediaris, estructures dedicades principalment a la prestació de serveis intragrup, estructures instrumentals/pantalla, facilitar adreces socials, comercials, postals o administratives a les estructures constituïdes i participar en elles en categoria d'accionista, ostentant funcions de direcció o formant part del Consell d'Administració.

També és important destacar que, en més de l'1% dels casos, s'exerceixen funcions de fideïcomissari (o càrrec equivalent) respecte a estructures establertes a l'estranger (en ocasions en jurisdiccions de risc). Aquestes xifres són superiors a les del registre de prestadors de serveis

a fideïcomisos i instruments jurídics anàlegs.

Aquestes situacions suposen factors de vulnerabilitat importants i, en ocasions (com és el cas, per exemple, de determinades estructures o jurisdiccions), requereixen l'adopció de mesures reforçades, en virtut de la Llei 14/2017 o de Comunicats Tècnics de la UIFAND. Dites situacions comporten casos en els quals els clients de risc alt superen el 50% del total o on s'apliquen mesures reforçades en més del 75% de les relacions de negoci. No obstant això, no existeix evidència suficient per justificar que els procediments de control intern d'aquestes entitats siguin suficientment robustos com per gestionar i mitigar els riscos elevats de BC/FT i per sobre de la mitjana del sector, als quals es troben clarament exposades.

Participació en altres tipus de serveis

Aquests inclouen: (i) la participació en la planificació o execució d'operacions de compravenda de béns immobles o entitats, (ii) la gestió de fons, valors o actius de clients, (iii) l'obertura o gestió de comptes bancaris, d'estalvi o de valors, (iv) actuar com a titular, representant o apoderat de comptes de clients i, (v) efectuar o rebre pagaments en nom de clients.

Si bé l'àmplia majoria dels enquestats no participa en aquests tipus d'activitats (entre un 84% i un 99%, en funció del tipus de servei), en els casos en els quals sí que s'han dut a terme, els volums i imports assolits poden arribar a ser força significatius (per exemple, més de 600 comptes, posicions de comptes o imports de les operacions per sobre del milió d'euros o intermediacions en pagaments per sobre dels 600.000 euros). Aquestes casuístiques es troben principalment concentrades en el nombre limitat de proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques exposat anteriorment.

3. Qualitat dels controls de PBC

Per la vulnerabilitat final de cada producte es té en compte la seva vulnerabilitat inherent i la qualitat dels controls de PBC implementats, ja sigui pels integrants dels sectors com per part de les autoritats. Dits controls inclouen els següents:

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Formació en matèria de PBC/FT

Els col·legis i associacions professionals que representen aquests sectors són menys prolífics en quant a l'organització de sessions de formació en matèria de PBC/FT que altres sectors no-financers.

Així mateix, més d'un 40% dels enquestats no hauria dut a terme cap formació en la matèria durant el període d'estudi. La resta ha dut terme formacions organitzades per diverses entitats i organitzacions de prestigi, de caràcter tant nacional com internacional. Així mateix, el principal receptor d'aquestes formacions és el responsable del negoci, i en poques ocasions (aproximadament un 14%) haurien estat també formats la resta de personal amb funcions rellevants pel que fa a la PBC/FT (incloent altres membres de l'OCIC) o se'ls haurien traslladat els continguts de les formacions.

Tot i això, s'observen esforços per, de totes maneres, mantenir-se actualitzat dels desenvolupaments legislatius en la matèria.

Coneixement i conscienciació dels riscos i obligacions de BC/FT

En general, els professionals enquestats identifiquen riscos de BC/FT en els sectors als quals pertanyen, ja siguin d'àmbit més general o tipologies més pròpies i específiques, com ara la manipulació dels comptes d'una societat per simular una activitat lícita, frau en factures, prestació de serveis internacionals o l'erosió de bases tributàries, entre altres.

No obstant això, aquesta capacitat d'identificació de riscos sectorials no es trasllada als riscos individuals de cadascun dels negocis que conformen les professions. Així doncs, només un 67% hauria acomplert la seva obligació de dur a terme una autoavaluació de riscos (ERI). Aquestes autoavaluacions no s'acostumarien a centrar en la identificació de riscos, sinó en les mesures preventives de BC/FT i de mitigació de riscos implementades i en justificar la percepció de risc baix o nul que es té del negoci, en base a criteris com l'aversion al risc del subjecte obligat, la participació d'altres subjectes obligats (bancs, notaris, etc.) en la relació de negoci o el perfil de risc baix de clients i dels productes/serveis oferts. La percepció sistemàtica de risc baix, que el concepte de risc no resulta d'aplicació i una certa aversió al concepte de "risc" de BC/FT pot provocar que els riscos no siguin avaluats de manera detallada ni gestionats de manera adequada.

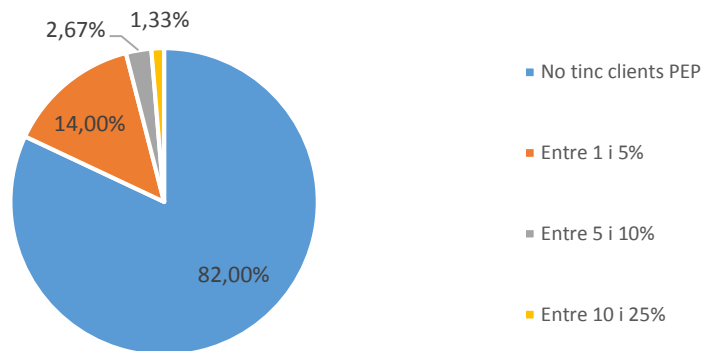
Disponibilitat de procediments de control intern

En la majoria de casos, els professionals d'aquests sectors disposen de polítiques i procediments de control intern de PBC/FT implementats, tot i que en un nombre de casos significatius (21% aproximadament) aquests no es troben degudament implementats per escrit. Així mateix, aproximadament en el 20% dels casos no es disposarien de procediments interns, i en un 9,5% de les respostes no s'estarien aplicant mesures de diligència deguda, xifres igualment significatives i que suposen vulnerabilitats importants.

En els casos en els quals es tenen procediments implementats, aquests descriuen el sistema preventiu de BC/FT, indicant, entre altres:

- Sistemes de classificació de clients en funció del risc: tot i que aquests es disposen de manera majoritària, fins a un 28% no classifica els seus clients en funció del risc de BC/FT que presten.
- Mesures de deguda diligència al client: la definició d'aquestes mesures (incloent simplificades, convencionals i reforçades) a nivell de procediments interns és també majoritària, encara que aquestes, en ocasions, es trobin definides de manera teòrica, sense implementació pràctica (58% dels casos on, tot i que no s'han hagut d'aplicar mesures reforçades, aquestes es troben definides als manuals interns).
- En la majoria de casos, les mesures aplicades són consistentes amb el nivell de risc assignat al client, tot i que s'han detectat casos, menys freqüents, d'incorrecta graduació de les mesures de diligència deguda (al voltant del 6,5%) o de no diferenciació de mesures de diligència a aplicar en funció del nivell de risc de la relació de negoci, aplicant a tots els clients el mateix tipus de mesures (41%).
- Identificació i verificació de la identitat del beneficiari efectiu: majoritàriament s'especifiquen les fonts d'informació per complir amb aquesta obligació, així com la seva reavaluació periòdica, com per exemple, registres nacionals i/o estrangers, fonts obertes o privades d'informació i informació aportada pel client. Al voltant d'un 20% dels casos es considera que la identificació del beneficiari efectiu no resulta d'aplicació i en un 25% que la reavaluació d'aquesta condició no és necessària.
- Identificació i adopció de mesures reforçades a PEPs: tot i que es disposen de polítiques i procediments en relació amb els clients amb exposició política, en termes globals la presència d'aquest tipus de clients és molt reduïda, com s'observa a continuació:

Figura 17. Percentatge de clients PEP sobre el total de clients



Aquesta circumstància pot estar alertant de potencials deficiències en els sistemes d'identificació i d'adopció de mesures respecte a la condició de PEP.

- Conservació de documentació: en la majoria de casos, la documentació relativa a PBC/FT es conserva per període adequat, en format físic, electrònic o ambdós, tot i que en un 17% de respostes no es custodia dita documentació i en un 36% es custodia per un període inferior a l'obligació legal.

A través d'accions de supervisió, s'han detectat punts de millora recurrents en els procediments interns dels integrants dels sectors, incloent l'adopció de majors esforços per adaptar els procediments interns a la realitat de cadascun dels negocis.

L'aplicació de les mesures de control intern recau, majoritàriament, en el propi professional per compte propi o en el titular, gerent o administrador de la societat qui, alhora, acostuma a ser l'OCIC o formar part d'ell. En aquest sentit, el nombre de comunicacions d'OCIC envers la UIFAND en relació amb aquests sectors es considera significativament per sota del nombre estimat de potencials operadors.

La delegació en tercers de l'aplicació de mesures de diligència no acostuma a produir-se gairebé mai, excepte casos minoritaris de proveïdors de serveis a societats on la delegació és significativa (per exemple, en més del 75% de relacions de negoci).

Sistemes de detecció i declaració de sospites

A nivell formal, aproximadament un 56% dels enquestats disposa dels canals de comunicació interns de sospites, és a dir, entre els empleats i l'OCIC. En la majoria dels casos restants, no es disposa de dits canals per tractar-se de professionals actuant per compte propi. Per tant, els integrants dels sectors són coneixedors de la obligació de declaració i són conscients que el secret professional envers el client no és impediment, en cap cas, per efectuar una declaració d'operació sospitosa.

Pel que fa a la detecció de sospites, la utilització de sistemes automatitzats d'alerta d'operatives sospitoses o inusuals o de seguiment i escrutini d'operacions no es troba estesa en aquests sectors, fet que resulta consistent amb el seu tipus d'activitat, complexitat i grandària. Per contra, altres eines com les fonts obertes d'informació, més enfocades a obtenir un major coneixement del client que a la detecció directa d'operacions sospitoses, són, comparativament, més utilitzades.

A nivell de xifres, les declaracions d'operacions sospitoses efectuades a la UIFAND per part dels sectors analitzats durant el període d'anàlisi són les següents:

Sector	2017	2018	2019	TOTAL
Comptables externs, auditors, assessors fiscals	-	1	1	2
Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques ¹⁵	5	2	11	18

Les xifres dels comptables externs, auditors i assessors fiscals són molt modestes i es troben en línia amb les de la majoria de sectors no financers. La seva principal eina de detecció de sospites és la informació comptable de les societats (comptes anuals, balanços de situació, estats financers, etc.) que elaboren, auditen o utilitzen per assessorar fiscalment. No obstant això, en un nombre reduït de casos (al voltant d'un 7,5%) s'haurien detectat incoherències entre aquesta informació i el coneixement i perfil que es té del client, incloent l'activitat real del seu negoci, i en cap cas aquestes s'haurien traslladat a la UIFAND com a sospita.

Per contra, les xifres del sector de proveïdors de serveis a societats són significatives en comparació amb la resta de sectors financers i no financers (a excepció del bancari). Tot i que en múltiples ocasions la prestació d'aquests serveis es limiti a la tramitació de la constitució de la societat, les xifres exhibides responen al major risc associat als productes i serveis d'aquest sector en quant a la probabilitat de ser utilitzats com instruments per al BC.

En ambdós grups de sectors, la denegació o cancel·lació de relacions de negoci per motius tals com divergències amb el perfil habitual de client, desconfiances envers el client o reticència o negativa d'aquest a sotmetre's al procés de diligència deguda són poc habituals (a excepció d'un reduït nombre de proveïdors de serveis a societats). En qualsevol cas, aquestes situacions tampoc es traslladen en sospites a reportar a l'autoritat.

Ús de fonts d'informació independents

L'ús de fonts d'informació fiables i independents de proveïdors externs no es troba excessivament estesa entre aquests sectors (aproximadament un 28% tindria accés a eines com bases de dades de proveïdors externs o plataformes d'accés a informes comercials o informació bàsica d'empreses, entre d'altres) i la seva aplicació, generalment, no es duria a terme de manera sistemàtica. Cal igualment tenir en compte que no tots els subjectes obligats no financers tenen accés al Registre de Societats i de Comerç. Així doncs, acaba existint un recolzament elevat en documentació aportada pel client per tal de complir amb les obligacions de PBC/FT, en particular les mesures de diligència deguda.

Limitacions en l'ús d'efectiu

Un 62% dels professionals enquestats té establerta una limitació de l'import en efectiu que accepta. Dins d'aquests casos, els llindars establerts oscil·len entre la no acceptació d'efectiu i els 10.000 euros, essent els més establerts els de no acceptació d'efectiu, 1000 euros i 3000 euros. Aquestes mesures mitiguen els potencials riscos associats a l'ús d'efectiu.

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Controls d'accés a la professió

No existeixen controls d'entrada específics per aquestes professions. Així doncs, els únics controls que són d'aplicació són aquells relatius a l'autorització administrativa de Govern i del Comú per a la prestació de qualsevol activitat professional, empresarial o de serveis, així com

¹⁵ Es sumen les estadístiques publicades sota la nomenclatura d'economistes i la de proveïdors de serveis a societats en les memòries d'activitats de la UIFAND.

els requeriments d'inscripció en els Registres de Societats i/o Comerç (segons correspongui) i, en determinats casos, en el de professions titulades. Per tant, els controls d'accés es limiten a tràmits administratius, sense diferenciació amb els de qualsevol altra activitat econòmica o empresarial.

Així mateix, tot i que algunes d'aquestes professions tenen la possibilitat d'agrupar-se en associacions o col·legis que representen i defensen els interessos de les seves activitats (l'Associació de Comptables del Principat (ACP), l'Associació d'Assessors Fiscals i Tributaris (AATF) i el Col·legi Oficial d'Economistes d'Andorra (COEA)), la pertinença a aquests col·lectius no és un requisit per exercir les professions.

L'única excepció del punt anterior serien aquells professionals que exerceixin tasques pròpies de l'economia, els quals tenen l'obligació de col·legiar-se al COEA, però aquest fet no té perquè englobar als proveïdors de serveis a societats. Per tal de pal·liar aquesta situació, la disposició addicional segona de la Llei 14/2017 estableix l'obligació pels professionals que participin en activitats pròpies de proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques de comunicar dites activitats al Ministeri d'Economia, abans de començar a exercir-les. No obstant això, a la pràctica, aquesta obligació no s'està desenvolupant.

Finalment, i en relació amb els auditors, tot i que hi ha hagut diversos projectes de llei per tal de regular la professió, els controls d'accés a la mateixa i la creació d'un registre d'auditors de comptes, no s'han produït avenços, en aquest sentit, des de l'any 2018.

Integritat del sector

Els mecanismes disponibles per assegurar el comportament íntegre dels membres d'aquests sectors són limitats, i es troben principalment relacionats amb les associacions i col·legis professionals, la pertinença a les quals no és obligatòria per exercir les professions, tal com ja s'ha exposat. Són, principalment, els següents:

- En el cas dels economistes, el propi col·legi és l'organisme encarregat de regular l'exercici de l'activitat professional, així com salvaguardar els seus principis ètics, deontològics i jurídics, a través dels seus estatuts, els quals preveuen un règim disciplinari per sancionar els col·legiats que realitzin qualsevol acte o omissió contraris al prestigi i honorabilitat professional.
- En el cas dels comptables externs i assessors fiscals, tant l'ACP com l'AATF compten amb estatuts propis, tot i que només en el cas de l'ACP contenen un règim disciplinari que sanciona les conductes que provoquin perjudicis al bon nom de l'associació o que exerceixin l'activitat de manera deslleial envers l'associació amb baixes temporals o definitives de l'associació.
- Referents legislatius, tals com la Llei 25/2012, de creació del COEA o la Llei 6/2008, d'exercici de professions lliberals i col·legis i associacions professionals.

Adicionalment, aproximadament un 26% dels professionals consultats disposaria de mecanismes interns tals com codis disciplinaris o de conducta propis o mesures d'accés a la informació i confidencialitat per part dels empleats, tot i que el seu grau d'aplicació és pràcticament nul.

Totes les consideracions anteriors provoquen que es donin casos de professionals als quals no els aplica cap tipus de mesura d'integritat (per exemple, un proveïdor de serveis a societats que no és professional titulat, que no forma part de cap associació o col·legi i que, a nivell intern, no té implementada cap mesura addicional).

Pel que fa a sancions imposades, no hi ha hagut casos penals, incloent casos de blanqueig de capitals, relacionats amb els sectors durant el període d'estudi, així com tampoc s'han hagut de posar en pràctica els règims disciplinaris de les associacions i col·legis professionals (tot i que

aquests no tenen en compte incompliments d'obligacions de PBC/FT). Sí s'han imposat, però, sancions administratives per incompliments de la Llei 14/2017 (concretament una sanció molt greu per no haver designat l'OCIC davant la UIFAND a un comptable extern/gestoria), així com també el Registre de Comerç ha imposat una sanció a un economista durant el període d'estudi, per motius d'intrusisme per la prestació de serveis d'assessorament financer.

Supervisió de PBC/FT del sector

En el període d'anàlisi, la UIFAND ha realitzat el següent nombre d'inspeccions a aquests grups de subjectes obligats:

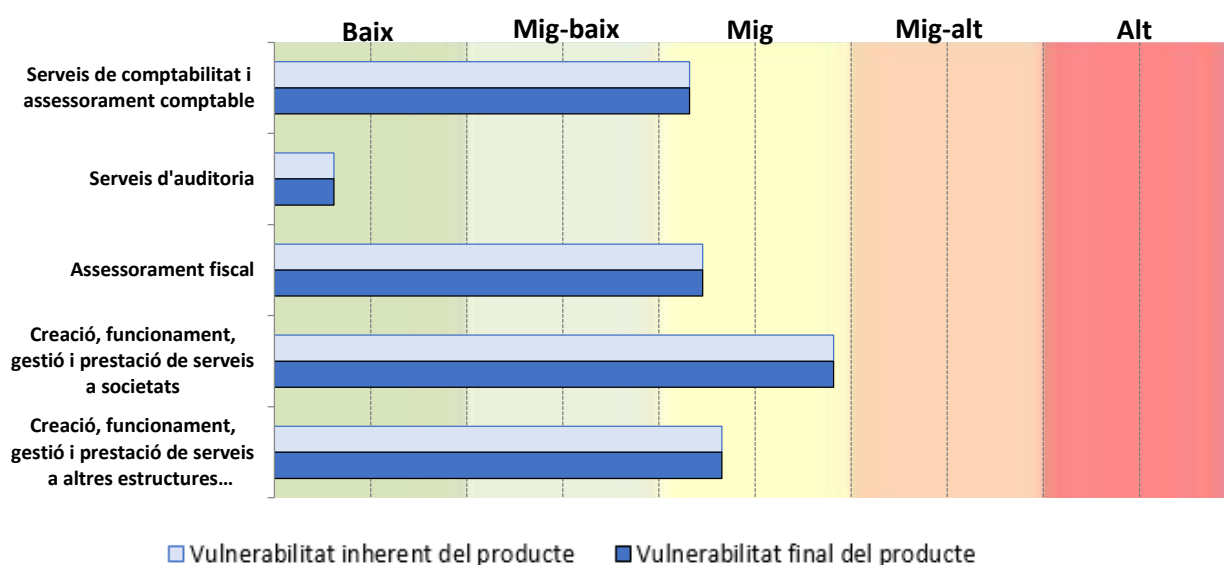
Tipus de subjecte obligat	Nombre d'inspeccions			
	2017	2018	2019	Total
Comptables/assessors fiscals/auditors	1	2	2	5
Economistes, gestors i altres proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	2	1	1	4

Les principals àrees amb mancances que s'han detectat han estat objecte de recomanacions individualitzades, les quals la majoria de subjectes inspeccionats consideren que han contribuït de manera significativa o molt significativa a millorar els seus sistemes de control intern de PBC, incloent actualitzacions del manual intern de procediments de PBC, l'establiment de sistemes de classificació de clients en funció del risc o el reforç de la documentació de suport obtinguda dels clients, entre altres. Així mateix, el juliol del 2018 es va publicar una nota informativa per incrementar el grau de conscienciació d'aquests sectors respecte a àrees de risc de BC/FT comunes, i les accions de millora per mitigar-les, detectades a través de les inspeccions in-situ.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, la vulnerabilitat inherent obtinguda per cadascun dels productes analitzats és la següent:

Figura 18. Vulnerabilitats inherents i finals dels productes dels sectors



Dits nivells de vulnerabilitat no es veuen mitigats per la qualitat dels controls de PBC, la qual es considera mitja-baixa per ambdós grups de sectors, fet que implica un nivell de vulnerabilitat final mig.

Qualitat dels controls de PBC dels comptables externs, auditors i assessors fiscals	Mig Baix
Qualitat dels controls de PBC dels proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	Mig Baix
Vulnerabilitat final dels sectors de comptables externs, auditors i assessors fiscals	Mig
Vulnerabilitat final del sector de proveïdors de serveis a societats i altres estructures jurídiques	Mig

Comerciants de vehicles

1. Descripció general del sector

L'AIVA, Associació d'Importadors de Vehicles d'Andorra, agrupa els concessionaris oficials de les principals marques del sector, ja siguin cotxes, motos, o vehicles industrials. Compta actualment amb 14 socis que representen 16 entitats. Aquestes entitats es dediquen a la importació i venda de vehicles nous principalment, i ofereixen també els serveis complementaris de compravenda de vehicles d'ocasió, de taller mecànic i de botiga de recanvis.

Existeixen també a Andorra altres establiments, més petits, dedicats a la compravenda de vehicles d'ocasió i que puntualment també poden importar un vehicle concret per un client.

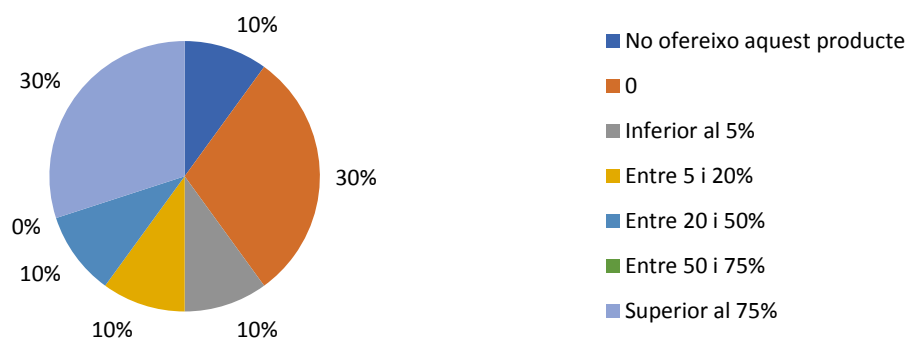
El Departament d'Estadística informa que al desembre 2019 hi ha 37 entitats operant en el sector de comerç a l'engròs o al detall de vehicles de motor (incloent camionetes, camions, autobusos, caravanes o remolcs), que ocupen un total de 376 treballadors.

Activitat

La compravenda de vehicles en la que els pagaments es reben en efectiu per import igual o superior a 10.000 €, ja sigui en una operació o en diverses entre les quals sembli existir algun tipus de relació és la única activitat per la que els comerciants de vehicles són subjectes obligats a efectes de la Llei 14/2017. Aquesta activitat es correspon al "producte 1" dels qüestionaris enviats al sector.

Pel que fa al pes del producte, a l'hora d'analitzar les respostes als qüestionaris, s'ha de tenir en compte que les preguntes poden no haver estat interpretades correctament. Així, segons les respostes als qüestionaris, un terç dels enquestats rebria pagaments en efectiu de més de 10.000 € per la quasi totalitat de la seva facturació; s'ha confirmat amb l'AIVA que aquest extrem no és així. S'estima que el 30% dels enquestats que han manifestat que aquest producte representa més del 75% del seu volum de negoci han tingut en compte totes les operacions en efectiu, i no només les superiors a 10.000 €.

Figura 19. Distribució dels productes dels comerciants de vehicles



Volum

El sector dels comerciants de vehicles és un dels principals importadors i exportadors d'Andorra.

	2017	2018	2019
Importacions en valor. Total (milions d'Euros)	1.307	1.368	1.377
Importacions de vehicles automòbils, tractors, motos, bicicletes i altres vehicles terrestres (milions d'Euros)	157	174	177
<i>Rànquing</i>	1	1	1
<i>% de les importacions de vehicles sobre les importacions totals</i>	12,02%	12,79%	12,90%
Exportacions en valor. Total (milions d'Euros)	106	112	113
Exportacions de vehicles automòbils, tractors, motos, bicicletes i altres vehicles terrestres (milions d'Euros)	20	19	16
<i>Rànquing</i>	2	2	2
<i>% de les exportacions de vehicles sobre les exportacions totals</i>	19,72%	17,41%	14,04%

Font: DDE

Pel que fa al parc automòbil, s'aprecia un lleuger creixement durant el període, que es manté estable amb una petita tendència a la baixa. Per la seva banda, les matriculacions de vehicles es troben estancades després d'un fort creixement al 2017.

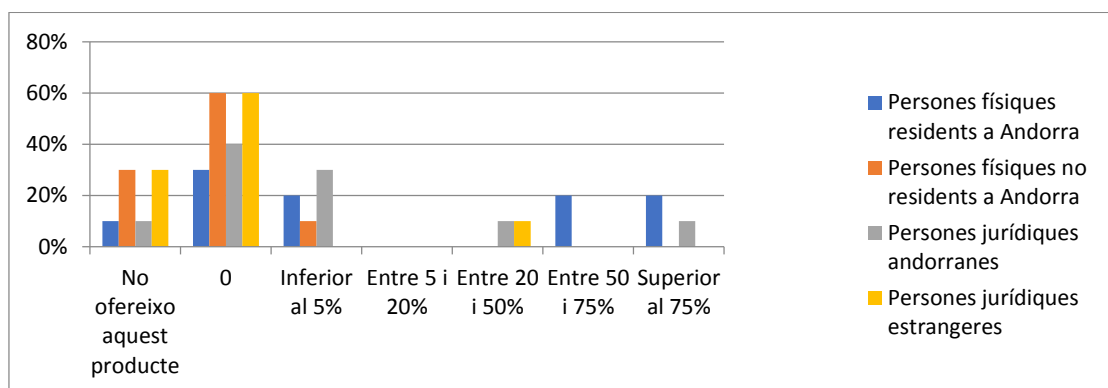
	2017	2018	2019
Parc Automòbil	84.392	86.930	89.444
<i>Variació %</i>	+3,16%	+3,01%	+2,89%
Matriculacions	4.552	4.608	4.519
<i>Variació %</i>	+18,17%	+1,23%	-1,93%

Font: DDE

Perfil de client

El client tipus dels venedors de vehicles és una persona física resident que adquireix un vehicle per la seva mobilitat, principalment amb finançament d'un banc, i en menor mesura, una persona jurídica andorrana, una empresa que necessita un vehicle per la seva activitat comercial, que també utilitza un préstec bancari per finançar la seva compra.

Figura 20. Tipologia de clients



2. Vulnerabilitat inherent del sector

Compravenda de vehicles, quan els pagaments s'efectuen o es reben en efectiu i per un import igual o superior a 10.000 €, es realitzin en una operació o en diverses entre les quals sembli existir algun tipus de relació.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només 20% dels venedors de vehicles haurien tingut clients PEP, que en tots els casos representen menys del 5% dels clients. El 80% restant no haurien tingut cap client PEP, o n'haurien tingut només 1. Aquest nombre tan baix de clients PEP també pot indicar un sistema poc eficient de detecció de PEPs.

Als efectes d'aquest estudi, s'ha considerat clients d'alt poder adquisitiu aquells amb un patrimoni superior a 1.000.000 €. Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només per 10% dels venedors de vehicles aquest tipus de client seria significatiu, representant més d'un 50% del total dels clients. La majoria dels comerciants de vehicles es reparteixen entre els que no disposen d'aquesta dada (30%), els que no tenen aquest tipus de client (20%) i els que tenen molt pocs clients d'aquest tipus (per 30% representen menys del 5% de la facturació).

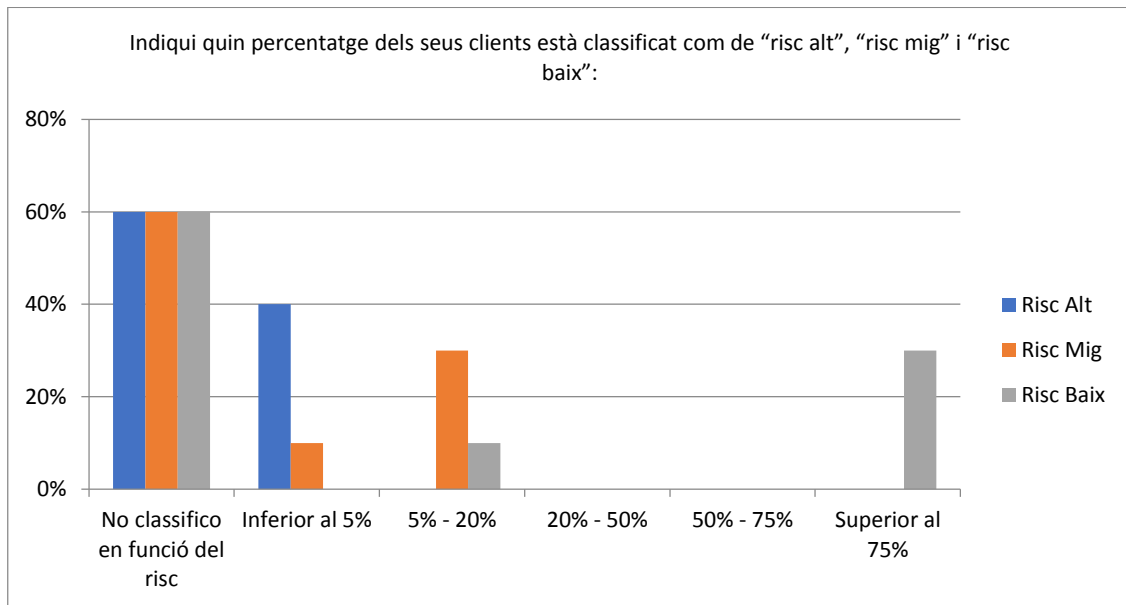
Pel que fa a clients de jurisdiccions d'alt risc, per als que segons l'article 12 de la Llei 14/2017 s'han d'aplicar mesures reforçades de diligència deguda, i que la UIFAND identifica mitjançant Comunicat Tècnic, d'obligat compliment, els venedors de vehicles han declarat no haver tingut cap client d'aquestes jurisdiccions durant el període d'anàlisi.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, entre els clients dels comerciants de vehicles, durant el període d'anàlisi, no hi ha hagut persones jurídiques amb estructures complexes o opaques. Els únics clients persones jurídiques són societats andorranes en les que els socis, accionistes, representants i administradors són fàcilment identificables.

Només un 10% dels venedors de vehicles hauria captat un petit percentatge de clients (entre 5 i 20%) a través de prescriptors o "introducers", els clients serien francesos, i no hauria delegat l'aplicació de les mesures de diligència deguda.

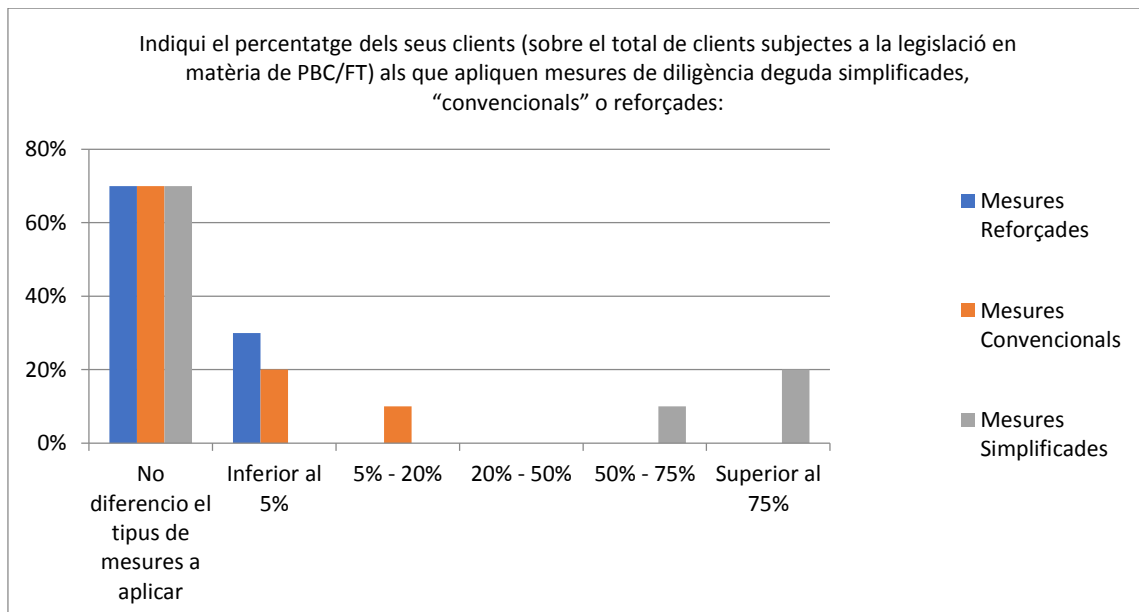
A més, el 60% dels enquestats admeten no classificar els seus clients en funció del risc. Per als que sí que classifiquen, els clients de risc alt representen menys del 5% dels clients, i els de risc baix en representen més del 75%.

Figura 21: Classificació de clients en funció del risc



Seguint la mateixa tònica, el 70% dels enquestats admeten no diferenciar les mesures de diligència deguda a aplicar als clients. Quan sí que les diferencien, majoritàriament, s'apliquen mesures reforçades en menys del 5% dels clients, i mesures simplifiades en més del 75%.

Figura 22: Tipus de mesures de diligència deguda aplicades



Tal com s'ha comentat, l'adquisició d'un vehicle per part d'una persona física o jurídica està en molts casos finançada per un banc via un préstec, i l'efectiu és molt poc present en el sector. Els

pagaments en efectiu es donen principalment al moment de la paga i senyal. L'AIVA ha indicat no tenir constància d'ús intensiu d'efectiu entre els seus membres.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, 80% dels venedors de vehicles tenen establert un import màxim de diners que es poden acceptar en efectiu. Aquest import màxim se situa entre 0 i 10.000 €, sent la mitjana 6.162 €.

Per tots els comerciants de vehicles enquestats, una prohibició dels pagaments en efectiu superiors a 10.000 € tindria gens o molt poc impacte.

D'altra banda, el 70% dels comerciants de vehicles enquestats disposen d'una eina per registrar l'històric d'operacions en efectiu d'un mateix client, ja sigui en la pròpia informació del client, en els registres comptables, o en els sistemes facilitats per la matriu.

Tot i així, només 30% dels comerciants de vehicles enquestats detectaria automàticament pagaments en efectiu de més de 10.000 € quan s'efectuen en diverses operacions. Al tractar-se d'operacions ocasionals, i donat el tipus de bé, no es pot considerar negativament.

Les relacions de negoci sense presència física del client són gairebé inexistentes en el sector. Només un 10% dels enquestats ha declarat dur-ne a terme, i en aquests casos el pagament no es realitza en efectiu, ni total ni en part.

3. Qualitat dels controls de PBC

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Accés a la professió

No existeixen requeriments d'entrada al mercat específics per als comerciants de vehicles més enllà de l'autorització administrativa de Govern i del Comú necessària per a la prestació de qualsevol activitat comercial. Així, el procediment d'autorització de les activitats comercials no té en compte els riscos de BC/FT específics de cadascun dels sectors que en formen part.

L'AIVA no és responsable de l'accés al mercat, i únicament pot determinar qui n'és membre, requisit que tampoc no és obligatori per poder exercir. Per ser soci de l'AIVA, es sol·licita una certificació acreditativa de l'atorgament de la concessió tant dels serveis de venda com de postvenda, així com l'autorització administrativa relativa a l'activitat industrial i a la prestació del servei de taller.

Integritat

L'AIVA disposa d'estatuts propis, els quals van ser modificats per darrer cop el mes de novembre del 2019. Dits estatuts contenen disposicions relatives als associats, als requisits per l'ingrés i el refús, als drets i obligacions, als òrgans de l'associació, a la seva organització i càrrecs, al règim econòmic i disciplinari i a la modificació, dissolució i liquidació.

A nivell de cadascun dels integrants del sector, segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, la presència de mesures per assegurar la integritat dels empleats és reduïda, i només el 10% dels enquestats disposa de mesures disciplinàries pròpies per assegurar el compliment dels empleats amb les seves obligacions de PBC/FT. Tot i això, no es pot concloure que impliqui un desconeixement o incompliment del personal amb les seves obligacions de PBC/FT.

Supervisió

Durant el període 2017-2019 s'ha dut a terme una inspecció a un comerciant de vehicles.

Agregant els resultats de les inspeccions a comerciants de béns, en resulta que les principals recomanacions emeses han estat relacionades amb el reforç de les polítiques internes de

PBC/FT, la categorització dels clients en funció del seu nivell de risc de BC/FT, el reforç del coneixement de PBC/FT, tant pel que fa a les obligacions com els riscos inherents del sector i la constància escrita de les decisions adoptades per l'OCIC. Cap de les àrees susceptibles de millora detectades és ocasionada per una manca d'integritat dels membres i personal de les entitats que conformen els diferents sectors de comerciants de béns d'alt valor.

Convé destacar que una àrea de risc per aquest sector és el fet de no disposar d'uns procediments de control intern que permetin detectar operacions pagades en efectiu, ja sigui en un únic pagament o diversos que puguin tenir algun tipus de relació, o bé que aquests no contemplin la totalitat de les casuístiques possibles. Aquests procediments han de permetre a les entitats conèixer en quines situacions són subjectes obligats de PBC/FT i, per tant, en quins casos han d'aplicar mesures de diligència deguda amb l'objectiu d'identificar i reportar sospites. No obstant això, l'operativa en efectiu dels subjectes inspeccionats acostuma a ser residual.

Pel que fa a les publicacions de la UIFAND, ja siguin notes informatives, guies sectorials o altres documents, si bé un 60% dels enquestats considera que aquestes publicacions són força o molt útils per a la conscienciació i mitigació dels riscos de PBC/FT del seu sector, un 20% les considera gens o poc útils. És tracta d'un percentatge elevat, que la UIFAND haurà de tenir en compte.

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Compliment normatiu

Procediments de control intern

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només un 30% dels enquestats ha indicat disposar de procediments de control intern; per un 60%, aquests no es troben formalitzats per escrit, fet que no donaria compliment a l'article 17.1 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017. Finalment, el 10% afirma no disposar de cap mena de procediment intern en la matèria.

En les inspeccions dutes a terme a comerciants de vehicles, només es disposava de procediments relatius a limitacions de pagaments en efectiu, al període de conservació de la documentació i a mesures bàsiques de diligència deguda.

Aplicació de les mesures de diligència deguda

Pel que fa a la necessitat d'aplicació de mesures de diligència deguda al client, un 30% dels enquestats considera, encertadament, que aquestes s'han d'aplicar quan el client ha sol·licitat els serveis d'un altre subjecte obligat. Així, un percentatge important entre el sector indica el contrari, i se'n dedueix, com en altres subjectes obligats no financers, un elevat grau de recolzament en les mesures i controls aplicats per altres subjectes obligats, en particular les entitats bancàries. Cal seguir fent esforços per reduir aquesta concepció errònia.

Finalment, cal destacar que un 80% dels comerciants de béns enquestats indica no haver delegat l'aplicació de les mesures de diligència deguda a tercers en cap cas.

Clients denegats en aplicació dels procediments interns

Només un 20% dels enquestats ha declarat haver denegat clients a l'inici de la relació de negoci, sempre en un percentatge inferior al 5% del total de les relacions de negoci. Pel que fa al 80% restant, que no hauria denegat clients a l'inici de la relació de negoci en aplicació dels seus procediments interns, s'ha de considerar que no implica l'absència de procediments de control (encara que aquests no es corresponguin als definits per l'article 17.1 del Reglament), sinó que no s'haurien donat situacions en les que hagués estat necessari l'aplicació de la política d'acceptació de clients.

Entre els motius indicats per la denegació de clients, els enquestats destaquen la negativa dels clients a facilitar la informació requerida, o l'origen del fons no acreditat.

Pel que fa a relacions de negoci ja iniciades, cap dels enquestats no n'hauria finalitzat cap al no haver-se produït cap situació contemplada als seus procediments interns.

Responsable de compliment normatiu

Un 80% dels enquestats indiquen disposar d'una figura específicament encarregada d'assegurar el compliment amb la legislació en matèria de PBC/FT en el seu negoci.

Identificació i declaració de sospites

Únicament s'ha reportat una DOS per part del sector dels comerciants de vehicles durant el període de referència, l'any 2019. El nombre és molt modest en termes absoluts, i no s'aprecia una clara tendència a l'alça o a la baixa del mateix. S'atribueix a una manca d'operatives que puguin ser objecte de declaració a la UIFAND, més que no pas a una manca de conscienciació del sector, a deficiències en els sistemes de detecció i declaració o a "omissions voluntàries". No obstant, calen més esforços de conscienciació per part de la UIFAND.

Pel que fa a sistemes informàtics per detectar operacions sospitoses, cap dels enquestats ha declarat disposar dels mateixos. Com ja s'ha mencionat en altres sectors no financers, la pròpia activitat fa que no tingui sentit la implementació d'aquests sistemes més propis d'altres subjectes obligats financers, donada la mida i complexitat limitades de les entitats del sector, i el tipus d'operativa que permet fer un seguiment individualitzat del client.

Pel que fa a sistemes de comminació d'operacions sospitoses, un 40% dels enquestats ha declarat disposar dels mateixos.

Conservació de documents

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 40% dels comerciants de vehicles enquestats custodia la documentació en matèria de PBC/FT durant 10 anys o més. Així, un percentatge important no compleix amb les seves obligacions, bé perquè no custodia aquesta documentació ni en format físic ni en format digital (40%), bé perquè la conserva per menys de 10 anys (20%).

Formació, coneixement i conscienciació dels riscos

L'AIVA ha organitzat una reunió amb els seus membres durant el període d'estudi per tal d'informar-los sobre els requeriments i obligacions en matèria de PBC/FT i dels resultats de les reunions mantingudes entre l'associació i la UIFAND, principalment encaminades a avaluar el grau de compliment del sector amb les mesures del pla d'acció de l'anterior NRA i de les accions recomanades pel Moneyval en la 5a Ronda d'Avaluacions Mútues. Tot i que és una iniciativa valorable positivament, no constitueix un pla de formació exhaustiu en si mateixa.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només un 40% dels enquestats ha dut a terme formacions en matèria de PBC/FT durant el període, ja sigui organitzades per la Cambra de Comerç, impartides per experts externs, o formacions internes.

Pel que fa a les inspeccions in-situ de la UIFAND, no s'havia dut a terme cap formació externa en matèria de PBC/FT prèvia a la inspecció.

Coneixement dels riscos de BC/FT del sector

L'AIVA considera que el sector al qual representen té un risc "baix" de BC/FT, ja que "les transaccions no es fan en efectiu" i perquè aquestes es troben "documentades".

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els comerciants de vehicles són conscients de riscos de BC/FT inherents al seu sector, ja sigui pel propi fet de tractar-se de béns d'alt valor

(vehicles d'alta gamma), o per riscos associats a l'ús d'efectiu, o relacionats amb el frau fiscal, el tipus de client o l'origen dels fons. És igualment important destacar el 20% de les respostes en les que es considera que el sector no es troba exposat a riscos.

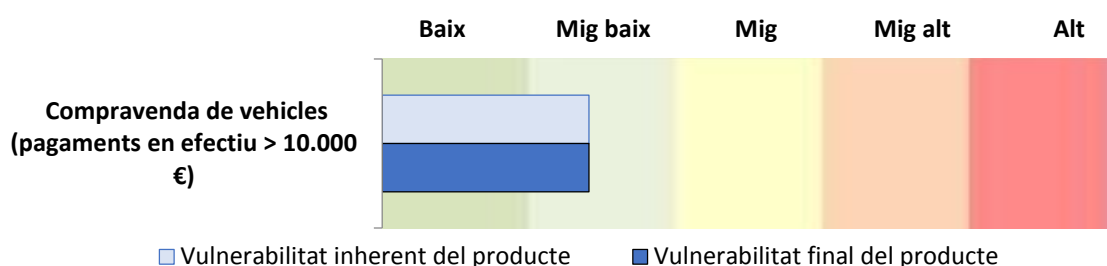
Coneixement dels riscos de BC/FT del despatx/negoci

Pel que fa a l'avaluació de riscos a nivell intern, el 70% dels enquestats ha declarat haver realitzat una autoavaluació dels riscos de BC/FT als quals es troba exposat, en compliment de l'obligació legal de dur a terme un estudi de risc individual. La majoria dels enquestats destaca les mesures de mitigació implementades més que no pas els propis riscos. Entre aquestes destaquen l'aplicació de les mesures de diligència deguda al client, i la no acceptació d'efectiu com a mitjà de pagament. No obstant, s'ha de considerar que la meitat dels enquestats en aquest sector no considera cap risc concret ni mesura de mitigació corresponent.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, la vulnerabilitat inherent i final del producte de compravenda de vehicles és la següent:

Figura 23. Vulnerabilitat inherent i final del producte del sector de comerciants de vehicles



Dita vulnerabilitat no es veu mitigada per la qualitat dels controls de PBC, la qual s'avalua com a mig-baixa, de la mateixa manera que la vulnerabilitat final del sector.

Qualitat dels controls de PBC	Mig Baix
Vulnerabilitat final del sector	Mig Baix

Comerciants de metalls i pedres preciosos (CMPP)

1. Descripció general del sector

Els comerciants de metalls i pedres preciosos es corresponen als joiers i rellotgers, negocis tradicionalment presents, i amb un pes important, al comerç andorrà. Tenint en compte les activitats de comerç a l'engròs i al detall d'articles de rellotgeria, joieria i argenteria, i segons informa el Departament d'Estadística, existeixen a 31/12/2019 31 empreses amb aquestes activitats, nombre que s'ha mantingut estable durant el període d'estudi. Compten a la mateixa data amb 159 treballadors, xifra que ha disminuït un 15% durant el període. No existeixen empreses dedicades al comerç a l'engròs de metalls preciosos.

El Gremi de Joiers i Rellotgers és una associació que agrupa la meitat d'aquestes empreses, incloent comerciants detallistes, majoristes i tallers de joieria. Representa més de 30 establiments comercials que, segons les seves pròpies fonts, suposen el 80% del volum del negoci del comerç al detall total de joieria i rellotgeria. Agrupa les principals joieries d'Andorra, distribuïdores de marques de prestigi reconegudes internacionalment. L'associació únicament té el propòsit d'aglutinar aquests comerciants amb la finalitat de compartir experiències; per tant, no controla ni regula l'accés al mercat, no disposa de mecanismes per assegurar la integritat dels seus integrants, ni disposa de capacitat sancionadora.

L'altra meitat de les empreses són entitats de mida més reduïda, amb un màxim de 2 treballadors i un únic establiment comercial, dedicats a la venda de joies, bijuteria i rellotges de valors diversos. Algunes d'aquestes entitats també compren or, plata o joies usades als seus clients.

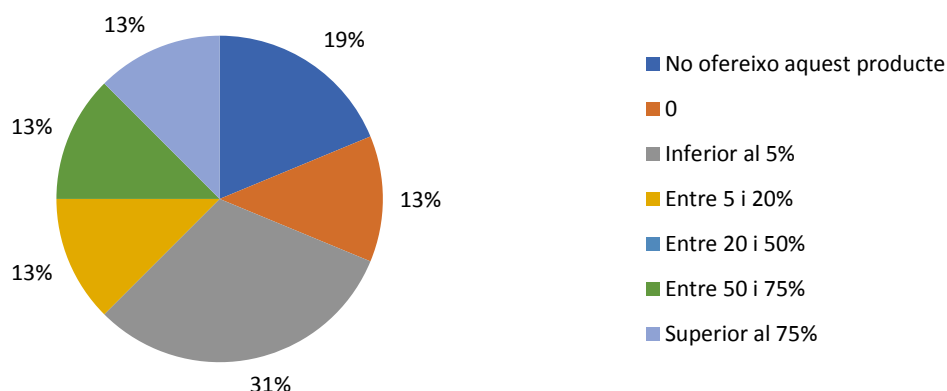
Activitat

La compravenda de béns en la que els pagaments es reben en efectiu per import igual o superior a 10.000 €, ja sigui en una operació o en diverses entre les quals sembli existir algun tipus de relació és la única activitat per la que els comerciants de metalls i pedres preciosos són subjectes obligats a efectes de la Llei 14/2017. Aquesta activitat es correspon al "producte 2" dels qüestionaris enviats al sector.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, per 26% dels enquestats el producte 2 representa més de la meitat del seu volum de negoci, per 13% no representa un volum significatiu, i per 31% representa un volum molt poc significatiu. Un 32% dels enquestats ha declarat no oferir aquest producte, o no haver-lo ofert durant el període analitzat.

Pel que fa al pes del producte, a l'hora d'analitzar les respostes als qüestionaris, s'ha de tenir en compte que les preguntes poden no haver estat interpretades correctament. Així, sembla que alguns enquestats han tingut en compte totes les operacions en efectiu, i no només les superiors a 10.000 €.

Figura 24. Distribució de productes dels comerciants de pedres i metalls preciosos



Volum

Aquest sector és un dels principals actors del comerç exterior d'Andorra.

	2017	2018	2019
Importacions en valor. Total (en milions d'Euros)	1.307	1.368	1.377
Importacions de perles fines o de cultiu, pedres gemmes o similars, metalls preciosos i rellotgeria (en milions d'Euros)	58	39	39
<i>Rànquing</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>8</i>
<i>% de les importacions de pedres i metalls preciosos i rellotgeria sobre les importacions totals</i>	<i>4,42%</i>	<i>2,88%</i>	<i>2,83%</i>
Exportacions en valor. Total (en milions d'Euros)	106	112	113
Exportacions de perles fines o de cultiu, pedres gemmes o similars, metalls preciosos i rellotgeria (en milions d'Euros)	13	11	10
<i>Rànquing</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>4</i>
<i>% de les exportacions de pedres i metalls preciosos i rellotgeria sobre les exportacions totals</i>	<i>12,79%</i>	<i>9,88%</i>	<i>8,92%</i>

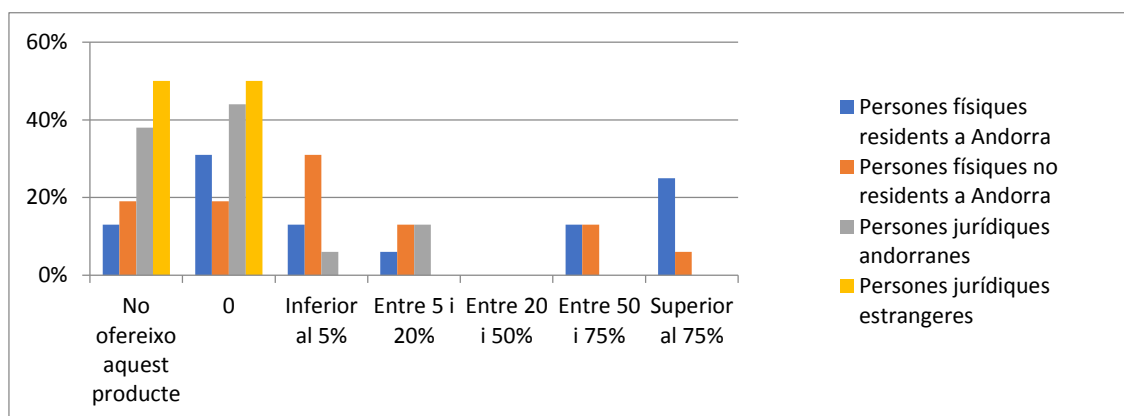
Font: DDE

S'aprecia una disminució important de les importacions de metalls, pedres precioses i altres béns d'alt valor durant el període, tot i que manté la posició en la classificació dels principals importadors. Pel que fa a les exportacions, es constata també una disminució de les exportacions de metalls, pedres precioses i altres béns d'alt valor.

Perfil del client

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, el perfil del client dels enquestats correspon sobretot a persones físiques, principalment residents, i també no-residents.

Figura 25. Tipologia de clients



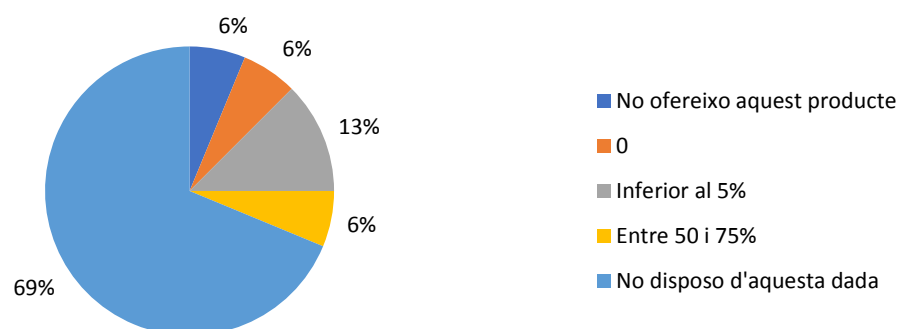
2. Vulnerabilitat inherent del sector

Compravenda de metalls i pedres preciosos, quan els pagaments s'efectuen o es reben en efectiu i per un import igual o superior a 10.000 €, es realitzin en una operació o en diverses entre les quals sembli existir algun tipus de relació.

Un 12% dels enquestats ha declarat tenir clients PEP en un percentatge inferior al 5% sobre el total de clients, en concret 2% i 0,40%. Aquest nombre tan baix de clients PEP també pot indicar un sistema deficient de detecció de PEPs.

Pel que fa a clients d'alt poder adquisitiu, i segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, per 13% dels enquestats aquest tipus de client representaria menys del 5% dels clients, i només per 6% representaria més de la meitat dels clients. No obstant, s'ha de considerar l'elevat nombre d'enquestats que consideren que no disposen d'aquesta dada, que pot correspondre al fet que el comerciant creu que el client disposa d'un alt poder adquisitiu, però potser no el pot quantificar estant segur que el seu patrimoni és superior al milió d'euros.

Figura 26: Percentatge de clients d'alt poder adquisitiu



Les persones físiques no residents a Andorra representen un percentatge significatiu dels clients per 19% dels enquestats, i un percentatge menys significatiu per 44% dels enquestats.

Pel que fa a clients de jurisdiccions d'alt risc, els enquestats han declarat no haver tingut cap client d'aquestes jurisdiccions durant el període d'anàlisi.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, entre els clients dels enquestats, durant el període d'anàlisi, no hi ha hagut persones jurídiques amb estructures complexes o opaques. Els únics clients persones jurídiques són societats andorranes en les que els socis, accionistes, representants i administradors són fàcilment identificables.

Només un 6% dels enquestats hauria captat un percentatge significatiu de clients a través de prescriptors. En aquest cas, s'ha de tenir en compte que no es tracta de clients captats a través d'aquests intermediaris professionals, sinó que es tracta d'un intermediari a qui el CMPP ven l'or que ha comprat en petites quantitats als seus clients.

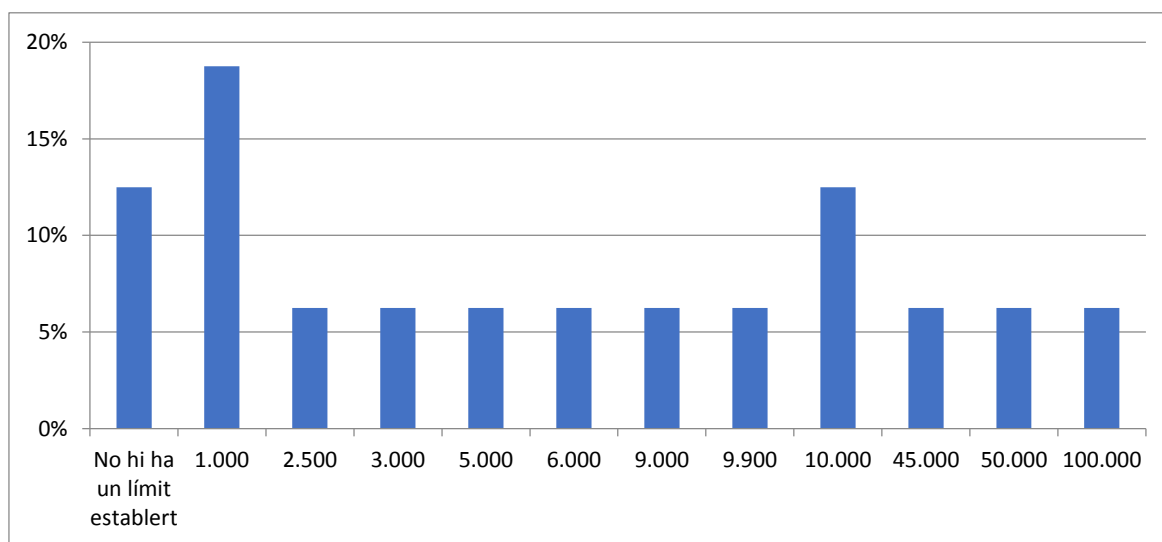
A més a més, prop del 40% dels enquestats admeten no classificar els seus clients en funció del risc. Per als que sí que els classifiquen, els clients de risc alt i de risc mig representen menys del 5% dels clients, i els clients de risc baix representen més del 75%.

Seguint la mateixa distribució, més del 60% dels enquestats no diferencien les mesures de diligència deguda a aplicar als clients. Quan sí que les diferencien, majoritàriament, les mesures reforçades s'apliquen en menys del 5% dels clients, i les mesures simplificades en més del 75%.

L'ús d'efectiu en aquest sector sembla haver disminuït respecte a la última edició de l'NRA. En aquell moment, es va detectar que arran de l'intercanvi automàtic d'informació, les persones físiques no residents potser havien preferit invertir en joies o metalls i pedres preciosos que mantenir els dipòsits bancaris. Actualment aquesta casuística ja no es dona.

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, 88% dels CMPP tenen establert un import màxim de diners que es poden acceptar en efectiu. Aquest import màxim se situa entre 1.000 i 100.000 €, sent la mitjana 18.100 €. Tot i tractar-se de xifres elevades, aquestes han millorat respecte al 2016, quan l'import mitjà era de 117.500 €, i l'import màxim de 250.000 €.

Figura 27: Import màxim de diners en efectiu acceptats



En general, una prohibició dels pagaments en efectiu superiors a 10.000 € tindria poc impacte entre els enquestats.

D'altra banda, els enquestats no consideren ser una activitat relacionada amb un ús intensiu d'efectiu (81%).

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 56% dels enquestats disposa d'una eina per registrar l'històric d'operacions en efectiu d'un mateix client, ja sigui en la pròpia informació del client, en el programa de gestió, o en els registres comptables. S'ha de destacar el percentatge proper a la meitat dels enquestats que asseguren no disposar de cap sistema. En tots els casos, es tracta d'entitats amb un màxim de dos treballadors, i és probable que es detectessin els pagaments en efectiu sense un sistema específic.

Pel que fa a la detecció automàtica de pagaments en efectiu de més de 10.000 € quan s'efectuen en diverses operacions, només 6% dels enquestats ha indicat disposar d'aquests sistemes. Donat que es tracta d'entitats de mida i complexitat reduïdes, amb un màxim de dos treballadors i un únic establiment comercial, aquests pagaments es podrien detectar per ser inhabituals en l'operativa diària.

En aplicació de les mesures de diligència deguda, els comerciants de béns han d'identificar els seus clients sempre que el pagament es realitzi en efectiu per un import superior a 10.000 €, ja sigui en una operació o en diverses que puguin estar relacionades. Per altres imports o altres tipus de pagaments, és corrent que el comerciant identifiqui el seu client amb fins comercials. No obstant, una vegada venuts, les joies, metalls i pedres precioses poden canviar de propietari sense cap registre.

Per 80% dels enquestats la traçabilitat de metalls i pedres precioses és fàcil o molt fàcil. Existeixen laboratoris reconeguts internacionalment en els que gemmòlegs experts realitzen informes d'anàlisi de pedres precioses, una mena de certificat d'identificació i autenticació que serà necessari durant el procés de compra-venda. No obstant, una vegada finalitzat aquest procés, els metalls i pedres precioses poden canviar de propietari sense cap registre.

Existeixen tipologies de BC relacionades amb el sector de metalls i pedres precioses. Les darreres publicacions de GAFI en la matèria daten de 2014 "*Money Laundering & Terrorist Financing through trade in diamonds*" i de 2015 "*Money Laundering & Terrorist Financing risks and vulnerabilities associated to gold*", i posen de manifest els riscos associats a aquest tipus de béns.

Tot i que no s'han donat casos durant el període de referència a Andorra, en una sentència del Tribunal de Corts es fa menció a un bé d'alt valor. Es tracta d'una condemna per un delictes de contraban i blanqueig, en el que l'acusat i condemnat ha adquirit un rellotge de la marca Rolex per un preu de 17.100 € pagat en efectiu que ha estat incautat i comissat, del que s'ha trobat la factura en la perquisició dels agents del Servei de Policia al domicili del llavors acusat.

Els enquestats són conscients d'aquests riscos, i en les respostes als qüestionaris, destaquen el propi comerç de metalls i pedres precioses, el fet que siguin productes de gran valor que es poden desplaçar fàcilment, i els pagaments en efectiu.

Els enquestats, en general, consideren que no hi ha cap relació entre l'adquisició de joies, metalls i pedres precioses i l'optimització del pagament de tributs (69%), tot i que un 19% considera que pot haver-hi una relació de vegades o quasi sempre.

3. Qualitat dels controls de PBC

Controls implementats per part de les autoritats i col·legis professionals

Accés a la professió

No existeixen requeriments d'entrada al mercat específics per als CMPP més enllà de l'autorització administrativa de Govern i del Comú necessària per a la prestació de qualsevol activitat comercial.

Així doncs, el procediment d'autorització de les activitats comercials no té en compte els riscos de BC/FT específics de cadascun dels sectors que en formen part.

Integritat

Si bé a nivell del sector no existeixen mecanismes per assegurar la integritat dels integrants, s'ha de tenir en compte que, segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, el 70% dels enquestats consideren que existeix un codi ètic per l'exercici de la seva professió.

Supervisió

Durant el període 2017-2019 s'ha dut a terme una inspecció a un CMPP.

Agregant els resultats de les inspeccions a comerciants de béns, en resulta que les principals recomanacions emeses han estat relacionades amb el reforç de les polítiques internes de PBC/FT, la categorització dels clients en funció del seu nivell de risc de BC/FT, el reforç del coneixement de PBC/FT, tant pel que fa a les obligacions com els riscos inherents del sector i la constància escrita de les decisions adoptades per l'OCIC. Cap de les àrees susceptibles de millora detectades és ocasionada per una manca d'integritat dels membres i personal de les entitats que conformen els diferents sectors de comerciants de béns d'alt valor.

Convé destacar que una àrea de risc per aquest sector és el fet de no disposar d'uns procediments de control intern que permetin detectar operacions pagades en efectiu, ja sigui en un únic pagament o diversos que puguin tenir algun tipus de relació, o bé que aquests no contemplin la totalitat de les casuístiques possibles. Aquests procediments han de permetre a les entitats conèixer en quines situacions són subjectes obligats de PBC/FT i, per tant, en quins casos han d'aplicar mesures de diligència deguda amb l'objectiu d'identificar i reportar sospites. No obstant això, l'operativa en efectiu dels subjectes inspeccionats acostuma a ser residual.

Pel que fa a les publicacions de la UIFAND, ja siguin notes informatives, guies sectorials o altres documents, si bé un 50% dels enquestats considera que aquestes publicacions són força o molt útils per a la conscienciació i mitigació dels riscos de PBC/FT del seu sector, un 31% no les considera gens útils. És tracta d'un percentatge elevat, que la UIFAND haurà de tenir en compte.

Sancions

Entre les sentències dels tribunals andorrans, durant el període 2017-2019, no hi ha hagut cap condemna a cap subjecte obligat no financer. Durant el 2019, en una sentència del Tribunal de Corts es fa menció a un bé d'alt valor. Es tracta d'una condemna per un delictes de contraban i blanqueig, en el que l'acusat i condemnat blanqueja el producte del delictes mitjançant l'adquisició d'un bé d'alt valor en efectiu.

Sistemes de control implementats pels integrants del sector

Compliment normatiu

Disponibilitat de procediments de control intern

Un 38% dels enquestats ha indicat disposar de procediments de control intern, i un 25% admet que no es troben formalitzats per escrit, fet que no donaria compliment a l'article 17.1 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017. És important destacar el 37% que afirma no disposar de cap mena de procediment intern en la matèria.

Responsable de Compliment Normatiu

Un 37% dels enquestats indica disposar d'una figura específicament encarregada d'assegurar el compliment amb la legislació en matèria de PBC/FT en el seu negoci. El 63% restant correspon a entitats amb un màxim de dos treballadors, en les que el responsable és el propi professional que s'encarrega de múltiples aspectes del seu negoci.

Aplicació de mesures de diligència deguda

Pel que fa a la necessitat d'aplicació de mesures de diligència deguda al client, un 63% dels enquestats considera, encertadament, que aquestes també s'han d'aplicar quan el client ha sol·licitat els serveis d'un altre subjecte obligat. Així, un percentatge important (37%) indica el contrari, i se'n dedueix, com en altres subjectes obligats no financers, un elevat grau de recolzament en les mesures i controls aplicats per altres subjectes obligats, en particular les entitats bancàries. Cal seguir fent esforços per reduir aquesta concepció errònia.

Clients denegats en aplicació dels procediments interns

Només un 12% dels enquestats ha indicat haver denegat clients a l'inici de la relació de negoci; entre els motius indicats destaquen la negativa dels clients a facilitar la informació requerida, o la pròpia aparença de l'operació. Així, un 87% dels enquestats no hauria denegat clients a l'inici de la relació de negoci en aplicació dels seus procediments interns, fet que no implica l'absència de procediments de control, sinó que no s'haurien donat situacions en les que hagués estat necessari l'aplicació de la política d'acceptació de clients.

Pel que fa a relacions de negoci ja iniciades, un 94% dels enquestats no n'hauria finalitzat cap al no haver-se produït cap situació contemplada als seus procediments interns. El 6% dels enquestats que sí que n'ha finalitzat informa d'un petit nombre (3 relacions), i els motius indicats són relacionats amb una manca de documentació facilitada pel client.

Identificació i declaració de sospites

Cap CMPP no ha reportat cap declaració d'operació sospitosa durant el període de referència.

A nivell d'organització interna de cadascun dels integrants d'aquests sectors, un 50% dels enquestats disposa d'un canal habilitat per tal que els empleats puguin comunicar a l'OCIC les operacions sospitoses que hagin pogut detectar. Pel que fa al 50% restant, s'explica pel fet que són professionals que treballen per compte propi, o amb només 1 o 2 empleats al seu càrrec.

Finalment, convé destacar el fet que tots els enquestats consideren que el secret professional no és en cap cas un impediment per efectuar una declaració d'operació sospitosa a la UIFAND.

En general, els enquestats no disposen de sistemes informàtics per detectar operacions sospitoses. En aquest cas, l'activitat pròpia del sector fa que no tingui sentit la implementació d'aquests sistemes més propis d'altres subjectes obligats financers, donada la mida i complexitat limitades de les entitats del sector, i el tipus d'operativa que permet fer un seguiment individualitzat del client.

Conservació de documents

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, només un 25% dels enquestats custodia la documentació en matèria de PBC/FT durant 10 anys o més. Així, un percentatge important no compleix amb les seves obligacions, bé perquè no custodia aquesta documentació ni en format físic ni en format digital (44%), bé perquè la conserva per menys de 10 anys (31%).

Formació, coneixement i conscienciació dels riscos

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, un 75% dels enquestats no ha dut a terme cap tipus de formació en la matèria durant el període d'anàlisi. Entre el 25% que sí que ha dut a terme formacions durant el període, aquestes es reparteixen entre les formacions organitzades per la Cambra de Comerç, les impartides per experts externs, i les formacions internes.

Coneixement dels riscos de BC/FT del sector

Segons es desprèn de les respostes als qüestionaris, els enquestats són conscients de riscos de BC/FT inherents al seu sector, ja sigui pel propi fet de tractar-se de béns d'alt valor, per riscos associats a l'ús d'efectiu, o relacionats amb el frau fiscal, el tipus de client o l'origen dels fons.

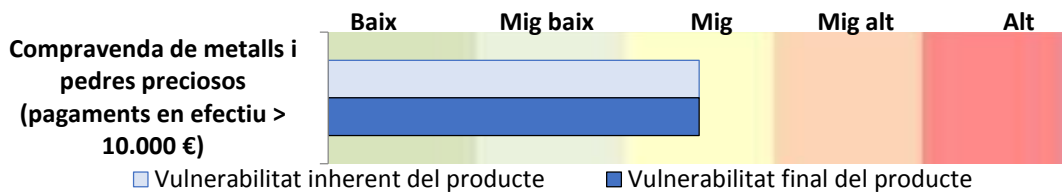
Coneixement dels riscos de BC/FT del negoci

Pel que fa a l'avaluació de riscos a nivell intern, quasi el 70% dels enquestats ha declarat haver realitzat una autoavaluació dels riscos de BC/FT als quals es troba exposat, en compliment de l'obligació legal de dur a terme un estudi de risc individual. La majoria dels enquestats destaca les mesures de mitigació implementades més que no pas els propis riscos. Entre aquestes destaquen l'aplicació de les mesures de diligència deguda al client, i la no acceptació d'efectiu com a mitjà de pagament.

4. Qualificació de la vulnerabilitat

D'acord amb l'anàlisi duta a terme, el nivell de vulnerabilitat del producte de compravenda de metalls i pedres precioses és el següent:

Figura 28. Vulnerabilitat inherent i final de la compravenda de metalls i pedres precioses



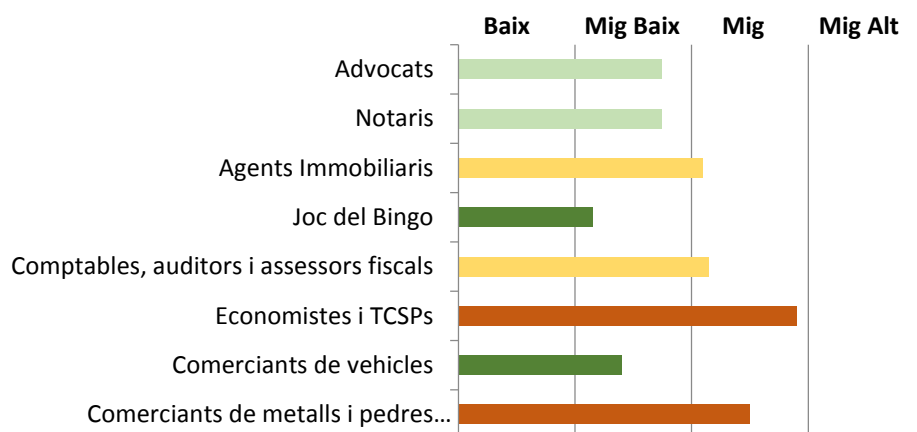
La vulnerabilitat inherent d'aquest producte no es veu mitigada per la qualitat dels controls de PBC, la qual s'avalua com a mig-baixa. Aquestes consideracions desemboquen en un nivell de vulnerabilitat final mig pel sector de CMPP.

Qualitat dels controls de PBC	Mig Baix
Vulnerabilitat final del sector	Mig

Conclusions finals del sector no financer

Qualificació de la vulnerabilitat de cada sector

Vulnerabilitat final



Accions de millora

En l'anàlisi duta a terme, de cada variable se'n desprenen possibles accions de millora. Aquestes podrien augmentar la qualitat dels controls, i així contribuir a reduir la vulnerabilitat final de cada sector.

Controls d'entrada

- 1) Establir requeriments addicionals i imprescindibles per obtenir l'autorització de Govern pel que fa a la constitució de societats, l'obertura de comerços o el registre com a professional titulat, així com per poder-se col·legiar. Aquests requeriments únicament serien d'aplicació en aquells casos en els quals l'activitat que es volgués desenvolupar estigués subjecta a la legislació vigent en matèria de PBC/FT, i no s'haurien d'aplicar únicament en el moment de presentar les sol·licituds sinó també de manera periòdica posteriorment. El fet de no complir amb aquests requeriments hauria de ser objecte de no obtenció de l'autorització per exercir, de no poder procedir a l'enregistrament ni a la col·legiació, segons el cas, i d'expulsió o baixa en cas de que aquestes autoritzacions ja s'haguessin atorgat en el passat.

Aquests requeriments podrien incloure:

- Disposar de procediments interns adequats en matèria de PBC/FT d'acord amb el que estableix l'article 17.1 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017.
- Presentar la comunicació de l'Òrgan de Control Intern i Comunicació a la UIFAND.
- Revisió, sense resultats positius, de les persones sol·licitants (i beneficiaris efectius de les mateixes, en els casos que escaigui) contra les llistes de sancions internacionals

(principalment les del Consell de Seguretat de les Nacions Unides) per part de les autoritats competents (Govern i col·legis i associacions professionals).

- 2) Dotar de capacitat sancionadora l'incompliment de la disposició addicional segona de la Llei 14/2017, relativa a la comunicació prèvia d'activitat per als proveïdors de serveis a societats i altres estructures.

Procediments de control intern

- 3) Implementar polítiques i procediments interns en aquells casos en que no se'n disposi, així com adaptar-les a la realitat de cadascun dels negocis no-financers. En aquest sentit, cal que els procediments interns tinguin en compte els factors vulnerables (risc geogràfic, ús d'efectiu, delegació en tercers, riscos associats a la constitució i gestió d'estructures jurídiques, etc.) als quals el subjecte obligat es troba exposat, per tal que siguin suficientment robustos per gestionar i mitigar aquests riscos. En particular, cal que els procediments interns implementin i/o millorin:
 - els seus sistemes de classificació de clients en funció del seu nivell de risc de BC/FT, ja que en determinades ocasions es té la consideració que el negoci, el producte i/o els clients són de risc baix sense entrar a avaluar realment el risc que presenten.
 - els sistemes de graduació i aplicació de mesures de diligència deguda, evitant els casos pels quals s'apliquen els mateixos tipus de mesures independentment del nivell de risc o que el tipus de mesures aplicades no són consistents amb el nivell de risc detectat i/o assignat al client i, per tant, no resulten suficients per a mitigar dits riscos.
 - els sistemes de detecció, categorització i aplicació de mesures reforçades respecte els clients PEPs, incloent els nacionals.
 - en el cas dels comerciants de béns d'alt valor, els sistemes de registre i control de les activitats en efectiu.
- 4) Adoptar majors accions de conscienciació de la necessitat d'adoptar mesures de diligència deguda respecte a clients que ja hagin establert relacions de negoci amb d'altres subjectes obligats.

Coneixement en matèria de PBC

- 5) Incrementar els esforços pel que fa al coneixement en matèria de PBC. Aquests esforços poden incloure formacions presencials o *online*, ja siguin únicament per part del supervisor o en col·laboració amb altres organismes públics o privats, continuar amb l'emissió de notes informatives, guies i documents de tipologies, o seguir amb la tasca pedagògica duta a terme a través de les accions de supervisió, entre altres.

Aquests esforços també han de servir per establir un criteri comú en relació amb diverses qüestions que generen dubtes o sobre les quals es realitzen diverses interpretacions, com ara la consideració de subjecte obligat o l'abast de les obligacions, entre d'altres.

- 6) Adoptar accions de conscienciació en matèria de riscos de BC/FT per tal que aquests siguin contextualitzats, identificats i mitigats correctament per part del subjectes obligats no-financers, i no els considerin elements a evitar o que no els resulten d'aplicació. En aquest sentit, cal assegurar-se que els ERIs dels subjectes obligats no-financers presenten avaluacions de riscos acurades, realistes i coherents amb el seu perfil de risc i el dels seus sectors.

- 7) Establir mesures per assegurar el coneixement i compliment de les obligacions establertes pels proveïdors de serveis a fideïcomisos i altres vehicles anàlegs, principalment pel que fa a les seves obligacions de registre, de proporcionar informació del beneficiari efectiu del fideïcomís i les establertes a la disposició adicional tercera de la Llei 14/2017.

Informació del beneficiari efectiu

- 8) Assegurar que es mantenen mesures permanents de divulgació i de formació (amb casos pràctics) sobre el que s'entén per beneficiari efectiu, així com de la necessitat d'identificació, verificació i reavaluació d'aquesta condició en tots els casos.

Fonts d'informació independents

- 9) Assegurar l'accés dels subjectes obligats a la informació bàsica dels Registres de Societats i de Comerç.

Integritat

- 10) Incrementar els esforços per augmentar el grau de coneixement i conscienciació entre els subjectes obligats no financers respecte la necessitat de disposar d'uns procediments de control interns robustos, especialment pel que fa a la detecció i declaració de sospites i a assegurar alts estàndards ètics en la contractació d'empleats. Així mateix, també seria recomanable que l'incompliment dels procediments interns tingués conseqüències a nivell de disciplina interna de cada entitat.
- 11) Establir o reforçar el marc legal i els codis i normes deontològiques d'aquelles professions que presenten més mancances en aquests sentits, principalment assessors fiscals, comptables externs, auditors, gestories i altres proveïdors de serveis a societats i comerciants de béns d'alt valor.
- 12) Aplicar mesures disciplinàries a nivell intern de cadascuna de les professions a aquells integrants que hagin incomplert alguna de les seves obligacions de PBC/FT (ja s'hagi detectat en el sí de la professió o per part de l'autoritat competent, hagi o no imposat una sanció administrativa al respecte) o que s'hagin vist involucrats en casos de BC/FT, en aquelles professions en les quals no s'estigui duent a terme actualment.

Disponibilitat de sancions administratives

- 13) Agilitzar el procediment administratiu sancionador per aquells casos d'infraccions lleus o d'incompliments puntuals detectats a través d'accions de supervisió que no constitueixen conductes recurrents o sistemàtiques.

Supervisió

- 14) Finalitzar les accions encaminades a determinar l'abast real de cadascun dels sectors no financers, a fi de tenir identificats en tot moment el nombre total de subjectes obligats sobre els quals exercir les accions de supervisió escaients.
- 15) Tenint en compte el nombre de subjectes obligats no financers, resulta prioritari finalitzar la implementació pràctica del sistema de l'enfocament basat en el risc en el menor termini possible, a fi d'assignar els recursos humans de la manera més eficient possible per a la mitigació de riscos d'aquest sector.

- 16) Valorar introduir altres mecanismes de supervisió més enllà de les inspeccions in-situ per als sectors no financers, amb la finalitat d'assegurar-se de disposar d'informació acurada i actualitzada per part dels subjectes obligats, tals com requeriments d'informació periòdics basats en el risc.

Declaració d'operacions sospitoses

- 17) Revisar les tipologies de BC, preferiblement desglossant tipologies específiques per a aquelles activitats que presentin més risc.
- 18) Analitzar detalladament totes aquelles conductes que puguin constituir indicis de BC/FT, tals com desconfiances envers el client o impossibilitat d'obtenir tota la informació i documentació desitjada en el procés de diligència deguda, entre altres, a fi de determinar, de manera fonamentada, si informar-les o no a la UIFAND.
- 19) Adoptar mesures per garantir la conservació de la documentació rellevant a efectes de PBC/FT d'acord amb el termini establert per la Llei 14/2017.